

Будьмо собою!

Серія Будьмо! Ресурси для планування та навчальні матеріали для розвитку української мови у вищих класах

Учительські матеріали для планування навчальних занять

10-ий рівень українського двомовного навчання

Розділ 1

[www: мійсвіт.com](http://www.mysvit.com)

Написали

Дарія Порохівник • Шерел Луис

Видано УКіП на замовлення Міністерства освіти Альберти

Будьмо соборю!

Budmo! A series of unit plans and student materials for Ukrainian language development at the high school level

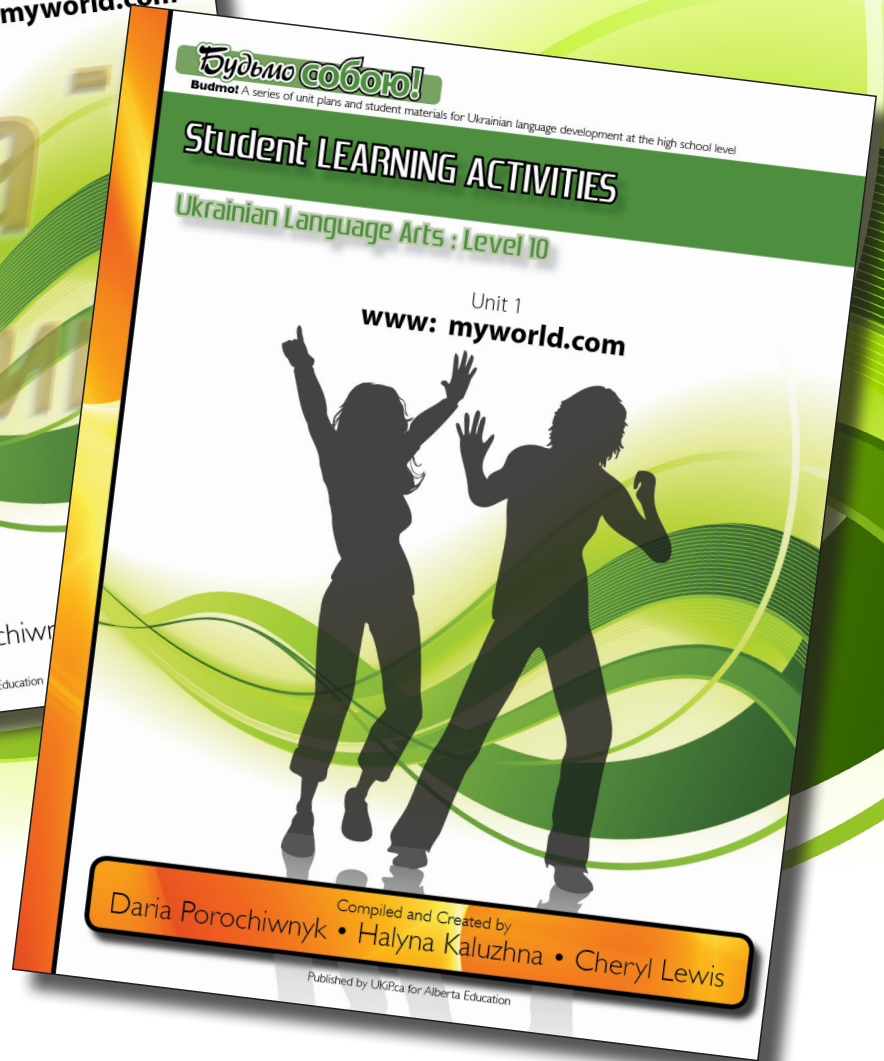

Teacher's UNIT PLANNING MATERIALS

Ukrainian Language Arts : Level 10

Unit 1

[www: myworld.com](http://www.myworld.com)

Written by
Daria Porochiwnyk • Cheryl Lewis

© 2010 Міністерство освіти Альберти

Подяка спонсорам

*Висловлюємо щирю подяку за підтримку нашим спонсорам,
що уможливила видання серії «Будьмо» в Інтернеті:*

Альбертській фундації сприяння українській освіті
Українсько-канадській фундації ім. Тараса Шевченка

Спонсором розроблення серії «Будьмо» було
Міністерство освіти Альберти

Робоча група

Керівник проєкту від
Канадсько-української фундації

Нагляд від Канадсько-української фундації

Нагляд від Міністерства освіти Альберти

Відповідальний редактор

Асистент відповідального редактора

Редактор

Дизайн та художнє оформлення

Коректор

Анна Биско

д. Роман Петришин

Іван Соколовський, Ксеня Бубель

Маруся Петришин

Галина Клід

Надія Сорока, Катерина Танчин

Марко Мальований, Галина Клід

Катерина Танчин, д. Віталій Шиян

Робоча група розроблення веб-сайту

Концептуальний дизайн

Розробник веб-сайту

Маруся Петришин, Ким Робінсон,
Наталя Лубченко, Шон Бле Скиннер,
Марко Мальований

Шон Бле Скиннер

© 2010 The Crown in Right of Alberta as represented by the Minister of Education, Alberta Education. All Rights Reserved.

Financial Acknowledgements

*The online publication of the «Budmo» series has been made possible by the financial support of
the Alberta Foundation for Ukrainian Education
and the Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko*

*The development of the content of the «Budmo» series was sponsored by
Alberta Education*

Project Team

Canada Ukraine Foundation Project Manager	Anna Biscoe
Canada Ukraine Foundation Project Supervisor	Dr. Roman Petryshyn
Alberta Education Project Supervisor	John Sokolowski, Xenia Bubel
Managing Editor	Marusia Petryshyn
Managing Editor Assistant	Halyna Klid
Editor	Nadiya Soroka, Kateryna Tanchyn
Design	Mark Malowany, Halyna Klid
Copyeditor	Kateryna Tanchyn, Dr. Vitaliy Shyyan

Web Development Team

Concept Development	Marusia Petryshyn, Kim Robinson, Natalia Lubchenko, Shawn Blais Skinner, Mark Malowany
Site Developer	Shawn Blais Skinner

Зміст

ЧАСТИНА I

ВАЖЛИВІ ПИТАННЯ ДЛЯ РОЗГЛЯДУ, ПЕРШ НІЖ ПЛАНУВАТИ НАВЧАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ 4

1. Вступ	5
1.1 Правопис сучасної української літературної мови та толерантність	5
1.2 Теми підрозділів	6
1.3 Звернення до вчителів	7
2. Очікувані навчальні результати	8
2.1 Стандарт Основного практичного завдання	8
2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати	8
2.3 Бажані висновки учнів	16
2.4 Важливі запитання до розділу	16
2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії	17
3. Докази досягнення очікуваних результатів	19
3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту	19
3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту	19
3.3 Ситуація	20
3.4 Комунікативне та практичне завдання	20
3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту	20
3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ) ..	22
3.7 Самооцінювання	26
4. Оцінювання	27
4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання. Готуємо сторінки веб-сайту	27
4.2 Додаткове пропоноване оцінювання	30
5. Навчальні ресурси	32
5.1 Ресурси із серії «Будьмо!»	32
5.2 Додаткові матеріали з інших джерел	32
5.3 Матеріали для ознайомлення з навчальними стратегіями	33

ЧАСТИНА II

ПРОПОНОВАНА НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ 34

Вступне слово вчителів учням	35
Підрозділ 1. Я	36
Підрозділ 2. Мої друзі та однокласники	47
Підрозділ 3. Моя сім'я	54
Підрозділ 4. Моя школа	60

ДОДАТОК А. ДОДАТКОВІ ВПРАВИ ТА ОЦІНЮВАННЯ 67

ДОДАТОК Б. ВІДПОВІДІ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА ВПРАВ 76

ДОДАТОК В. ТЕКСТИ ДО ВПРАВ ДЛЯ СЛУХАННЯ 94

ДОДАТОК Г. ЗМІСТ (ДЕТАЛЬНИЙ) 103

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

1.1 Правопис сучасної української літературної мови та толерантність

У діяспорі сьогодні можемо зустрінути кілька варіантів правил українського правопису. Для дискусії у громаді про ці варіанти добре знати, які вони і як вони з'явилися.

Завдання українського правопису, як і будь-якого правопису взагалі, визначити загальні принципи й норми стандартного слововживання на письмі на основі (1) графіки (тобто літер), (2) ортографії (системи загальноприйнятих правил написання слів певної мови) та (3) пунктуації (розділових знаків). У питаннях вироблення правопису потрібно розуміти, що мова — це насамперед живий організм, який постійно розвивається. Під впливом різних обставин — суспільного розвитку, ідеологічних тенденцій, літературних традицій, культурних впливів або колонізації — одні слова занепадають (напр., ланіти, тать, смерд), інші з'являються (напр., комп'ютер, ґрант, ваучер), змінюється вимова, а отже, й правила написання. Не дивно, що й сьогодні в українському суспільстві тривають запеклі дискусії щодо єдиних правописних норм в українській мові, відображаючи складну історію України, розташованої на перетині Східньої і Західньої цивілізацій.

Один варіант правил українського правопису базований на усній розмовній мові. Цей варіант орієнтується на одне правило: українська мова фонетична і треба писати тільки так, як говоримо. В українській мові переважає написання за фонетичним принципом. Але це відбувається не завжди, оскільки одна і та ж буква може позначати різні звуки. Тож цей варіант не бажаний в освіті.

У період українського відродження на початку ХХ ст. на основі поєднання східньо- й західньоукраїнських мовних норм був ухвалений соборний — харківський — правопис (1928 р.; опублікований у 1929 р.) та виданий правописний словник Григорія Голоскевича (1929 р.). У цьому правописі було, наприклад, усталене написання таких слів, як «матеріальний» (а не «матеріальний»), закінчення «-и» у родовому відмінку іменників III відміни (радості, любови), написання чужоземних слів (катедра, міґрація, аероплян). Завдяки старанням української імігрантської інтеліґенції, особливо мовознавця митрополита Іларіона (Івана Огієнка), соборний правопис 1928 р. став найбільш авторитетним правописом в українській діяспорі. Люди, котрі користуються цим правописом, поділяють думку Митрополита Іларіона:

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

- 1.1 Правопис сучасної української літературної мови та толерантність
  - 1.2 Теми підрозділів
  - 1.3 Звернення до вчителів
2. Очікувані навчальні результати
  3. Докази досягнення очікуваних результатів
  4. Оцінювання
  5. Навчальні ресурси

Уживайте в школі тільки соборної літературної мови й навчіть вихованців своїх не тільки цієї мови, але й глибокої пошани до неї.

*Лист Івана Огієнка
до вчителів української школи м. Торонта.*

Ті, хто поділяє думку Митрополита Іларіона, ставляться до нових версій правопису, що виникли в 1990-х роках, обережно. Вважається, що нові правописи ще недостатньо соборні та опрацьовані, щоб повернути мову від стану її пригнічення тоталітарною системою, яка мала на меті її насильно русифікувати, до стану вільного розвитку.

У період сталінської централізації влади харківський правопис скоро замінили. Головною ознакою українських радянських правописів (1933, 1946 і 1960 рр.) була тенденція до асиміляції з російською мовою, внаслідок чого, наприклад, була скасована літера «ґ». Декотрі люди, виховані під впливом цього правопису, дотримуються його.

Лише в період незалежності України українська мова отримала сприятливіші умови для розвитку; були ухвалені нові правописи (1990 і 1993 рр.), й тривала робота над їхнім удосконаленням, що вилилася в низку проєктів (1999 і 2003 рр.). З іншого боку, цьому періоду притаманне мовне безладдя, породжене спробами узгодити українську традицію з радянськими нормами та систематизувати нововведення, зумовлені раптовою відкритістю українського суспільства, його бурхливим розвитком та науково-технічним поступом глобалізованого світу. Правопис 2007 р. є останньою спробою унормувати письмові правила в сучасній українській мові.

Підготовлені підручники для двомовних програм Альберти — «Будьмо!» — використовують у певних розділах Харківський правопис і поділяють напям, пропонований Мит. Огієнком. В інших розділах використовується сучасний український правопис, щоб учні мали нагоду з ним попрацювати. Вид правопису, використаний у кожному розділі, подано у вчительських матеріалах. Сучасний викладач української мови повинен розуміти всі ці мовні відмінності, бути толерантним до мовного вибору учнів і заохочувати їх до мовного збагачення.

1.2 Теми підрозділів

- Перший — Я
- Другий — Друзі та однокласники
- Третій — Сім'я
- Четвертий — Шкільне життя

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

1.1 Правопис сучасної української літературної мови та толерантність

1.2 Теми підрозділів

1.3 Звернення до вчителів

2. Очікувані навчальні результати

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

1.3 Звернення до вчителів

Розділ 1. www.мійсвіт.com є самостійним навчальним розділом, розробленим незалежно від інших навчальних розділів для вивчення української мови в 10 класі.

Кожен з розділів сплановано належним чином, щоб комплексно забезпечити засвоєння «Навчальної програми з української мови 10-20-30» Міністерства освіти Альберти (Alberta Education Program of Study: Ukrainian Language Arts 10-20-30, Edmonton, 2005) та залучити учнів до обговорення важливих і цікавих тем та ідей. Утім, Розділ 1. www.мійсвіт.com рекомендовано як вступний розділ: розповіді учнів про себе, своїх друзів, родину і школу допоможуть старшоклясникам з початковим або середнім рівнем знання мови пришвидшити вивчення української мови.

Беручи до уваги те, що україномовні класи переважно складаються з учнів, які мають різні рівні мовних навичок, навчальна діяльність (включаючи вправи та оцінювання) класифікується згідно з вимогами кваліфікаційних рекомендацій Американської Ради з викладання іноземних мов («American Council for the Teaching of Foreign Languages. 1983. ACTFL Proficiency Guidelines. Revised 1985.»):

<http://www.sil.org/languagelinks/LANGUAGELEARNING/OtherResources/ACTFLProficiencyGuidelines/contents.htm>

Вибір вправ, котрі відповідають мовним рівням учнів, залишаємо на професійний розсуд учителів.

Тривалість опрацювання Розділу 1. www.мійсвіт.com — 4–5 тижнів. При потребі робота над матеріалом розділу може бути продовжена. Для оптимального використання цього розділу, вчителям потрібно детально ознайомитися зі змістом цього розділу та серед багатьох вправ вибрати ті, які:

- Відповідають зацікавленню та потребам учнів
- Відповідають їхньому мовному рівню
- Сприяють досягненню очікуваних результатів програми навчання
- Сприяють виконанню Основного практичного завдання (ОПЗ)

Вправи та Основне практичне завдання в цьому розділі використовують моделювання та рольові ігри як засіб для навчання, який допоможе розвинути комунікативні, лінгвістичні, культурні та стратегічні здібності учнів.

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

1.1 Правопис сучасної української літературної мови та толерантність

1.2 Теми підрозділів

1.3 Звернення до вчителів

2. Очікувані навчальні результати

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

Сторінки веб-сайту мають відповідати таким вимогам:

- уміщувати всі компоненти завдання
- надавати точний або приблизно творчий опис себе, друзів, членів родини та шкільного життя
- бути готовими для розміщення на дійсному веб-сайті або вживання у публічних презентаціях.

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

Навчальна програма з української мови 10-20-30 Міністерства освіти Альберти (Alberta Education Program of Study: Ukrainian Language Arts 10-20-30, Edmonton, 2005.) — Загальні та спеціальні очікувані результати. Дивіться таблицю 1. Очікувані навчальні результати. Ця таблиця подає (★) очікувані навчальні результати, які можна досягнути і продемонструвати у виконанні Основного практичного завдання.

Таблиця 1. Очікувані навчальні результати

Очікувані навчальні результати, які можна досягнути і продемонструвати у виконанні Основного практичного завдання.	Навчальна програма з української мови 10-20-30 Міністерства освіти Альберти (Alberta Education Program of Study: Ukrainian Language Arts 10-20-30, Edmonton, 2005.) — Загальні та спеціальні очікувані результати.
--	--

General Outcome 1

Students will listen, speak, read, write, view and represent in Ukrainian to explore thoughts, ideas, feelings and experiences.

1.1 Discover and Explore

★ Express ideas	apply exploratory language to discover and expand understanding and viewpoints
★ Consider others' ideas	seek information to add to current understanding
★ Experiment with language	expand self-expression in oral, print and visual forms
★ Express preferences	explore a variety of texts and genres by various writers, artists, storytellers and filmmakers other than those of personal preference
★ Set goals	demonstrate confidence in personal language learning and use in a variety of formal and informal contexts

1.2 Clarify and Extend

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

★	Develop understanding	explore connections between new and prior knowledge and ideas to clarify understanding for themselves and others
★	Explain opinions	reflect on changing personal viewpoints
★	Combine ideas	develop and use a repertoire of organizational structures to clarify ideas and information and to bring order to their thinking
★	Extend understanding	ask discriminating questions to interpret, evaluate and reflect on ideas and information

General Outcome 2

Students will listen, speak, read, write, view and represent in Ukrainian to comprehend and respond personally and critically to oral, print, visual and multimedia texts.

2.1 General Comprehension Strategies

★	Prior knowledge	analyze and explain connections among diverse experiences, prior knowledge and a variety of texts
★	Comprehension strategies	use comprehension strategies appropriate to the type of text and purpose, and enhance understanding by rereading and discussing relevant passages
★	Textual cues	use textual cues and prominent organizational patterns within texts to construct and confirm meaning
★	Cueing systems	use semantic, morphological, phonological, graphophonic and syntactic cueing systems to construct and confirm meaning and interpret texts

2.2 Respond to Texts

★	Experience various texts	experience texts from a variety of genres and cultural traditions, such as student work, historical nonfiction, e-mail, computer programs and other examples cited in previous grades; and explain interpretations of the texts
★	Connect self, texts and culture	compare the portrayals of people, events or perspectives from a variety of oral, print, visual and multimedia texts; and apply personal perspective
★	Appreciate the artistry of texts	discuss how word choice and supporting details in oral, print, visual and multimedia texts affect purpose and audience

2.3 Understand Forms and Techniques

★	Forms and genres	describe and apply various oral, literary and media forms and genres
	Techniques and elements	examine how plot, character and setting contribute to an overall theme; and recognize the effectiveness of techniques used in oral, print, visual and multimedia texts
★	Vocabulary	recognize the use of archaic language, and examine how word usage evolves over time
★	Experiment with language	analyze ways in which creative use of language influences thought, emotion and meaning; and identify how symbols are used to represent abstract ideas

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

★	Create original texts	create original texts to communicate and demonstrate understanding of forms and techniques
General Outcome 3 Students will listen, speak, read, write, view and represent in Ukrainian to manage ideas and information		
3.1 Plan and Focus		
★	personal knowledge and experience	use personal expertise and the expertise of others on a topic to determine inquiry or research focus
★	ask questions	develop focused inquiry or research questions to anticipate personal and audience needs on a topic
	participate in group inquiry	collaborate to identify group information needs and sources
	create and follow a plan	prepare, use and adjust an inquiry or research plan as needed to access relevant information and ideas independently using a variety methods
3.2 Select and Process		
	identify personal and peer knowledge	prepare, use and adjust an inquiry or research plan as needed to access relevant information and ideas independently using a variety methods
	identify sources	identify a range of information sources to satisfy inquiry or research needs
	evaluate sources	evaluate the quality of information sources and perspectives for a particular inquiry or research plan
★	access information	evaluate the quality of information sources and perspectives for a particular inquiry or research plan
★	make sense of information	identify a variety of factors that affect meaning; and use effective listening, reading and viewing techniques
3.3 Organize, Record and Assess		
★	organize information	organize and reorganize information and ideas in a variety of forms for different purposes
	record information	record information and ideas, using a variety of organizational structures appropriate to purpose, and reference sources
★	evaluate information	record information and ideas, using a variety of organizational structures appropriate to purpose, and reference sources
★	develop new understanding	record information and ideas, using a variety of organizational structures appropriate to purpose, and reference sources
4.1 Generate and Focus		
★	generate ideas	synthesize ideas from personal experiences and other sources to focus a topic
★	choose forms	use a variety of text forms to match content, audience and purpose

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

★	organize ideas	experiment with more than one organizational structure for their own oral, print and visual texts
4.2 Enhance and Improve		
★	appraise own and others' work	share their work in a variety of forums; and appraise their own work and respond to the work of others, using pre-established criteria
★	revise content	create a dominant impression, and recognize a variety of communication styles appropriate in both public and personal contexts
★	enhance legibility	use desktop publishing to adapt, combine and create documents
★	enhance artistry	analyze drafts, and revise to enhance clarity of expression
★	enhance presentation	prepare compositions, presentations, reports, essays and inquiry or research projects with effective organization and adequate detail
4.3 Attend to Conventions		
★	grammar and usage	edit for basic grammatical accuracy, appropriate style and emphasis for intended audience and purpose
★	Spelling	apply spelling conventions consistently; and monitor for correctness when editing and proofreading, using appropriate resources
★	capitalization and punctuation	apply writing conventions in headings, subheadings and bibliographies when editing and proofreading
4.4 Present and Share		
★	share ideas and information	plan and present sessions on particular topics, using a variety of techniques
★	effective oral and visual communication	communicate meaning, emphasis and mood effectively; organize language for specific purposes, audiences and occasions; and apply conventions of public speaking in a variety of settings
★	attentive listening and viewing	demonstrate critical listening and viewing behaviours, and show respect for the presenter
5.1 Develop and Celebrate Community		
★	share and compare responses	recognize and act upon the importance of respecting evidence, truth and views of others when discussing, describing or recording experiences
★	relate texts to culture	recognize and discuss ways in which oral, print, visual and multimedia texts reflect cultural and attitudinal influences
	appreciate diversity	analyze the role of language and oral, print, visual and multimedia texts in revealing and explaining the human condition
★	celebrate special occasions	participate in using language to mark special events and occasions, and recognize that language performs a symbolic and ceremonial function
5.2 Encourage, Support and Work with Others		

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

★	cooperate with others	make and encourage contributions that advance a group's ideas or thinking
★	work in groups	present group ideas and findings effectively to unfamiliar audiences
★	use language to show respect	use communication that supports balanced, fair and accurate portrayals of people across races, cultures, genders, ages and abilities
	evaluate group process	identify areas where others may require support, and monitor their own ability to provide needed support

General Outcome 6

Students will acquire Ukrainian to understand and appreciate languages, and use Ukrainian confidently and competently in a variety of situations for communication, personal satisfaction and further learning.

6.1 Linguistic Elements

★	sound-symbol system	apply knowledge of the Ukrainian sound-symbol system accurately in a variety of contexts
★	Lexicon	improve the effectiveness of messages by independently accessing needed vocabulary

grammatical elements

use, in modelled situations, the following grammatical elements:

NOUNS		
	irregular declensions	e.g., піч, осінь, теля
VERBS		
★	perfective/imperfective (formation patterns);	e.g., прочитати/читати, вивчити/вивчати, організувати/організовувати
★	perfective/imperfective (formation patterns)	нести/носити/принести, везти/возити/привезти, вести/водити/привести
NUMERALS		
	cardinals (cases)	e.g., двох, двом, двома, шістьох
SENTENCE STRUCTURE		
★	simple subordinate and relative clauses	e.g., Книжка, яка лежить на столі. Вони прийшли, коли все зробили. Вона розповіла, куди ми підемо.

grammatical elements

use, in structured situations, the following grammatical elements:

NOUNS		
★	prepositions governing cases	
	irregular plurals, including pluralia tantum, all cases	
PRONOUNS		
	demonstrative, possessive, interrogative	<ul style="list-style-type: none"> • accusative plural animate • genitive plural • instrumental plural • dative plural
★	definite and indefinite	
★	reflexive, all cases	
	possessive, all cases	
ADJECTIVES		

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

	accusative plural animate	
	genitive plural	
★	instrumental plural	
★	dative plural	
VERBS		
★	verbs governing cases	
★	verbs of motion	e.g., летіти
★	simple future	
ADVERBS		
	comparative and superlative	
CONJUNCTIONS		
	disjunctive	
	copulative	
NUMERALS		
	fractions	
	percentages	
grammatical elements use, independently and consistently , the following grammatical elements:		
NOUNS		
★	instrumental plural	
★	dative plural	
PRONOUNS		
	demonstrative, possessive, interrogative	
	instrumental singular	
★	dative singular	
★	locative plural	
ADJECTIVES		
	instrumental singular	
	dative singular	
	locative plural	
VERBS		
★	simple verbs of motion	
ADVERBS		
★	of location/direction	
★	spatial	e.g., недалеко
CONJUNCTIONS		
★	causal	
	mechanical features	use mechanical features correctly and effectively
	discourse features	expand their repertoire of discourse features, and experiment with using a wide variety of discourse features for effect

6.2 Language Competence

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

★	Listening	understand the main points and supporting details of oral lectures, presentations and media texts on familiar topics, which represent familiar speaking styles
★	Speaking	present and support thoughts and ideas on familiar topics
★	Reading	understand the main points and supporting details of texts on familiar topics, ranging from simple to complex ideas
★	Writing	organize and develop ideas coherently and effectively, with preparation, in writing on a range of topics
★	Viewing	view and understand a variety of complex representations of ideas, events and/or information
★	Representing	create effective representations of ideas, events and information

6.3 Sociocultural/Sociolinguistic Competence

★	Register	identify differences in register between spoken and written texts
★	Idiomatic expressions	interpret unfamiliar idiomatic expressions in a variety of contexts
★	variations in language	identify some common regional or other variations in language
★	social conventions	use politeness conventions in a variety of contexts
★	nonverbal communication	use nonverbal communication techniques in a variety of contexts

6.4 Language Learning Strategies

★	Cognitive	select and use appropriate cognitive strategies to enhance language learning in a variety of situations; e.g. place new words or expressions in a context to make them easier to remember
★	Metacognitive	select and use appropriate metacognitive strategies to enhance language learning in a variety of situations; e.g. identify problems that might hinder successful completion of a task, and seek solutions
★	social/affective	select and use appropriate social and affective strategies to enhance language learning in a variety of situations; e.g. reduce anxiety by using mental techniques

6.5 Language Use Strategies

★	Interactive	select and use appropriate interactive strategies in a variety of situations; e.g. summarize the point reached in a discussion to help focus the talk
★	Interpretive	select and use appropriate interpretive strategies in a variety of situations; e.g. summarize information gathered
★	Productive	select and use appropriate productive strategies in a variety of situations; e.g. proofread and edit final version of text, apply grammar rules to improve accuracy at the correction stage

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

6.6 General Learning Strategies

★ Cognitive	select and use appropriate cognitive strategies to enhance general learning in a variety of situations; e.g., use word maps, mind maps, diagrams, charts or other graphic representations to make information easier to understand and remember
★ Metacognitive	select and use appropriate metacognitive strategies to enhance general learning in a variety of situations; e.g. develop criteria for evaluating their own work
★ social/affective	select and use appropriate social and affective strategies to enhance general learning in a variety of situations; e.g., use self-talk to feel competent to do the task

General Outcome 7

Students will explore, understand, appreciate and value Ukrainian culture in Canada and the world for personal growth, enrichment and satisfaction and for participating in and contributing to an interdependent and multicultural global society.

7.1 Self-identity

★ understanding self-identity	recognize that self-identity and self-concept change
★ developing positive self-identity	identify areas of personal strength and possible future opportunities, and plan for future self-development and growth
★ valuing Ukrainian language and culture	participate in and contribute to community-based activities in which knowledge and skills related to Ukrainian language and culture will be applied
★ valuing bilingualism/multiculturalism	participate in and contribute to community-based activities in which bilingual/multicultural knowledge and skills will be applied

7.2 Ukrainian Culture

★ historical elements	recognize and appreciate the influence and contributions of major historical events, historical figures and cultural developments
★ contemporary elements	analyze the influence and contributions of major contemporary events, contemporary figures and cultural developments in Ukrainian language and culture
★ Diversity	explore various aspects of diversity, regionally and nationally
★ Change	examine historical influences that have affected Ukrainian language and culture

7.3 Building Community

positive group membership	demonstrate respect for the rights and opinions of others; and understand that social, political and economic issues are complex
appreciating diversity	identify and analyze how Canada's response to diversity has changed, and identify the benefits of a pluralistic approach
appreciating similarity	identify and explain how common human experiences and needs are reflected in the culture, social structure and day-to-day patterns of behaviour in Canada

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

★ contributing to community	participate in various school and community events to promote intercultural understanding
7.4 Global Citizenship	
responsible citizenship	identify and analyze a citizen's roles and responsibilities in interrelated local, national and international contexts
★ Interdependence	explore ways in which peoples and nations are linked in an interrelated global system
★ intercultural skills	examine attitudes and values that contribute to cross-cultural understanding
★ future opportunities	explore career fields in which bilingual and multicultural knowledge, skills and attitudes can be applied in the global workplace

2.3 Бажані висновки учнів

Концептуальні

Учні розуміють, що:

- а. наш образ показує те, як ми сприймаємо себе, і ми бачимо, як інші сприймають нас.
- б. наша індивідуальність заснована на наших цінностях, зацікавленнях, перевагах та стосунках з іншими.
- в. наша індивідуальність розвивається зі здобуванням нового досвіду.

Культурні

Учні розуміють, що:

наша культурна індивідуальність розвивається у постійній взаємодії з нашими сім'ями, друзями та громадськими організаціями.

Лінгвістичні

Учні розуміють, що:

засвоєння лексики, яку містить «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1» до цього розділу, надасть можливість демонструвати комунікативну компетентність під час обговорення тем, пов'язаних зі своєю особистістю, особистістю своїх друзів, членів родини та шкільним життям.

2.4 Важливі запитання до розділу

- Як я відрізняюся зараз від тієї особи, якою я був/була в дитинстві?
- Якими є найкращі риси характеру членів моєї

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

родини, друзів, учителів та членів громади і як вони впливають на мій розвиток?

- Які розваги, зацікавлення, переваги та цінності виявляють зміни в розвитку моєї особистості?
- Ким би я хотів/хотіла стати?
- Як вибір друзів, розваг та зацікавлень впливає на мій теперішній образ та на ту особу, якою я б хотів/хотіла стати?
- Які частини моєї індивідуальності формуються під впливом мого українського, канадського та іншого походження?
- Які важливі рішення та досвід внесли зміни в моє життя?
- Як сім'я, друзі, соціальні групи підтримують нас? Як ми підтримуємо наші сім'ї, друзів та групи, до яких ми належимо?
- Як українське походження впливає на моє повсякденне життя?
- Як усвідомлення нашої особистості надає нам можливість краще сприймати себе?
- Які з моїх сильних якостей я б хотів/хотіла використати, щоб допомагати іншим та служити суспільству?

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

Деякі результати навчання за Альбертською програмою з української мови Ukrainian Language Arts 10–20–30 (Program of Studies (6.4, 6.5 and 6.6) звертають нашу увагу на те, що учні повинні підбирати і використовувати відповідні когнітивні, метакогнітивні та соціально-емоційні стратегії, щоб підвищувати ефективність свого навчання.

Є кілька посібників, що можуть допомогти вчителям у розробці їхнього власного шляху для ознайомлення учнів з цими стратегіями.

- Посібник «Ukrainian Language Arts Grade 4 to Grade 6: Guide to Implementation 2008» (с. 61-102) містить у собі інформацію про впровадження у класі викладання стратегій. Цим посібником можна буде користуватися аж поки не опублікують запланований посібник із вживання програми з української мови для середньої школи (Guide to Implementation for Ukrainian Language Arts 10-20-30).
- П'ять онлайн-модулів «Learning Strategies» подають моделі докладного інструктажу з доступних учителям і учням стратегій, які містять у собі стратегії

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

запам'ятовування, практикування, зняття напруги, ведення навчального щоденника та впровадження читання. <http://www.oomroom.ca/resources/strategies/>

- Іншим корисним джерелом для вчителів, що хочуть дізнатись більше про застосування стратегій, є книга «Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know», автором якої є Rebecca L. Oxford (Boston: Heinle and Heinle, 1990).

Цей розділ подає зразки різних стратегій, які можуть переглянути як учителі, так і учні. Подання зразків різних стратегій має на меті нагадати учням використовувати ці стратегії під час навчального процесу в цьому розділі. Для того, щоб учні мали можливість висловити свої враження від використання стратегій у цьому розділі, подано форми самооцінювання у вправі 1.4.6 в Учнівському зошиті вправ до цього розділу.

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

2.1 Стандарт Основного практичного завдання

2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати

2.3 Бажані висновки учнів

2.4 Важливі запитання до розділу

2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

3. Докази досягнення очікуваних результатів

3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту

Учні матимуть нагоду продемонструвати Очікувані навчальні результати, коли виконуватимуть Основне практичне завдання. Увесь розділ запланований так, щоб добре підготувати учнів до успішного виконання цього завдання.

Нижче подано:

- Опис суті виконання Основного практичного завдання (3.2)
- Опис ситуації (3.3)
- Комунікативне та практичне завдання (3.4)
- Вимоги до сторінок веб-сайту (3.5)
- Додаткові форми і вправи до ОПЗ, які можна використати перед і після Основного практичного завдання (3.6)
- Критерії оцінювання Основного практичного завдання (див. 4.1)
- Самооцінювання (3.7)

3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту

Ціль

Підготувати матеріали для сторінок веб-сайту, у яких учні подадуть повний опис себе, своїх друзів, сімей та своїх шкіл для того, щоб сприяти запропонованому шкільному обміну.

Роля

Майбутня участь у шкільному обміні.

Авдиторія

Уявні чи реальні майбутні партнери з програми шкільного обміну, відвідувачі веб-сайту (якщо подати на шкільний веб-сайт).

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

3. Докази досягнення очікуваних результатів

3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту

3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту

3.3 Ситуація

3.4 Комунікативне та практичне завдання

3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту

3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)

3.7 Самооцінювання

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

Продукт

Матеріали для сторінок веб-сайту.

3.3 Ситуація

Уявіть, що оголошено програму міжнародного шкільного обміну з Україною. Мета обміну — вдосконалення вивчення мов, знайомство з історією, культурою, звичаями і побутом країн шляхом занурення в родинне, шкільне та громадське життя школярів-ровесників. За умовами програми, кожна класа, яка бажає взяти участь у шкільному обміні, повинна підготувати детальну інформацію про кожного учня/кожну ученицю. Це охоплюватиме виповнення розширених анкет про кожну особу, розповіді про родини, кола друзів, школи, особисті смаки й переваги та багато іншого. Усі подання проаналізують та оцінять, щоб відібрати класу, учні якої є найбільш сумісні з учнями з України і яка стане класою-партнером у такому обміні. Відомо також, що одна з категорій оцінювання — це презентація матеріалів.

Уявіть собі далі, що ваша класа вирішила боротися за право стати класою-партнером у програмі міжнародного шкільного обміну. Ви вирішили виконати одну з передумов для участі в обміні. Це виготовлення інформаційних матеріалів про учнів, школу та родини*. Як найкраще подати цю інформацію? Це буде у формі веб-сайту. Таким чином, ваша класа вирішила створити свій веб-сайт, де кожному учневі/кожній учениці буде виділено веб-сторінку для розміщення інформації про себе. Було вирішено назвати цей веб-сайт «www.мійсвіт.com».

Примітка. Учні можуть подавати вигадану інформацію про членів своїх родин, якщо вони так вирішать.

3.4 Комунікативне та практичне завдання

Учні мають створити матеріали для веб-сайту, який міститиме інформацію про них, їхні сім'ї, їхню українську класу та школу, щоб згодом це могли використати майбутні партнери з програми шкільного обміну.

3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту

Сторінки, пов'язані з кожним учнем/кожною ученицею класи:

- Особисте фото
- Ім'я
- Вік
- Опис себе

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. **Докази досягнення очікуваних результатів**
  - 3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.3 Ситуація
  - 3.4 Комунікативне та практичне завдання
  - 3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту
  - 3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)
  - 3.7 Самооцінювання
4. Оцінювання
5. Навчальні ресурси

- зовнішні риси
- особисті якості
- що подобається і не подобається
- гобі та зацікавлення
- розваги
- Особисте підтвердження про зацікавлення, цілі та бажання брати участь в обміні

Сімейні сторінки. Інформація про сім'ю учня/учениці

- Короткі біографічні дані про кожного члена сім'ї учня/учениці
  - зовнішні риси
  - особисті якості
  - професійний чи академічний статус
  - що подобається і не подобається
  - гобі та зацікавлення
- Інформація про типову сімейну діяльність, обов'язки та розваги, включаючи церкву та культурне життя

Сторінки про друзів. Інформація про друзів учня/учениці та їхнє громадське життя

- Фото найближчих друзів
- Опис друзів
  - зовнішні риси
  - особисті якості
  - учнівський профіль
  - що подобається і не подобається
  - гобі та зацікавлення чи розваги
- Опис улюблених занять та розваг із друзями

Шкільна сторінка. Інформація про школу

- Фото класи
  - зображає учнів класи разом з учителем/вчителькою
- Карта школи
  - головні приміщення для навчання та позакласних занять (спортивні зали, клуби)
- Короткий опис учителів
  - предмет, який учитель/вчителька викладає
  - стиль викладання
  - залучення до позакласних занять
- Короткий опис адміністраторів

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. **Докази досягнення очікуваних результатів**
  - 3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.3 Ситуація
  - 3.4 Комунікативне та практичне завдання
  - 3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту
  - 3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)
  - 3.7 Самооцінювання
4. Оцінювання
5. Навчальні ресурси

Привітальна сторінка. Привітання майбутнім партнерам з програми шкільного обміну, в яких учні:

- вітають партнерів шкільного обміну
- висловлюють запрошення та заохочення приїхати
- запрошують їх гостювати в певних родинах і відвідати шкільні заходи
- виражають особисте бачення того, що вони сподіваються отримати від програми шкільного обміну
- висловлюють теплі побажання партнерам шкільного обміну.

3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)

Діяльність перед ОПЗ

Вправа. Як мусять виглядати веб-сторінки, якби їх дійсно мали розмістити на шкільному веб-сайті?

Вчитель ставить подане вище запитання, щоб зосередити увагу учнів на вимогах проекту та передбачити потреби аудиторії веб-сайту.

Учні шукають різні зразки веб-сайтів — це допоможе їм сформулювати бажаний зразок українського веб-сайту.

Учні переглядають шкільний веб-сайт.

Якщо є доступ до українських веб-сайтів, класа також порівнює помітні культурні відмінності між українськими та канадськими веб-сайтами.

Усією класою проаналізуйте необхідні елементи та формат сайту. Потім створіть зразок для кожної веб-сторінки, наприклад, учнівської сторінки, яка стане частиною веб-сайту.

Учні можуть застосувати свої знання ком'ютерного макетування публікацій для форматування сторінок веб-сайту.

Учні відвідують свої «словникові сітки» з Підрозділу 1 (див. вправу 2. Я і люди довкола мене) та використовують їх як стартові для виконання ОПЗ.

Редагування та перевірка

Учитель/Учителька інструктує учнів, як редагувати та перевіряти, наприклад:

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

3. **Докази досягнення очікуваних результатів**

3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту

3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту

3.3 Ситуація

3.4 Комунікативне та практичне завдання

3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту

3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)

3.7 Самооцінювання

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

- Учні редагують, користуючись допомогою вчителя/вчительки
- Учні редагують, користуючись допомогою однокласників
- Учні редагують, користуючись своїми знаннями

Учителі нагадують учням звертатися до довідників, нотаток, автентичних документів та інших ресурсів, що допомагають редагувати.

Такі вправи можна використати для редагування:

VLM-28a. Перевірка письмової праці

VLM-28b. Перевірка письмової праці (продовження)

VLM-29. Перевірка незавершеної письмової праці

VLM-30. Перевірка праці однокласника/однокласниці.

Де знайти: oomroom.ca

Ці вправи розміщені на сайті oomroom.ca у документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/ Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004», у форматі PDF або MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

або:

http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf

Завершальна підготовка до презентації

Учні отримують для підпису форму (таку, як FOIP), де дають свій дозвіл на оприлюднення свого матеріалу на веб-сторінці.

Презентація ОПЗ

Учитель/Учителька детально інструктує учнів про подання та показ їхнього остаточного продукту.

Підсумкове оцінювання і відповідь

Учитель/Учителька перевіряє завершені роботи, використовуючи «Критерії оцінювання» (див. 4.1).

Якщо класа бажає оцінити свій колективний вклад у реалізацію цього ОПЗ, вона може використовувати такі вправи для праці в групах:

Вправа VLM-31. Групове обговорення

Вправа VLM-34. Ми досягли своєї мети! Перевірмо

Вправа VLM-36. Співпраця в групі — форма А

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

3. Докази досягнення очікуваних результатів

3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту

3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту

3.3 Ситуація

3.4 Комунікативне та практичне завдання

3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту

3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)

3.7 Самооцінювання

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

- Вправа VLM-39. Як працювала наша група? Форма Б
- Вправа VLM-40. Аналіз групової праці
- Вправа VLM-42. Як працювала моя група?
- Вправа VLM-60. Групова дискусія: таблиця спостереження.

Де знайти: oomroom.ca

Ці вправи розміщені на сайті oomroom.ca у документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/ Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004», у форматі PDF або MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline
або:

http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf

Варіанти презентації ОПЗ

Велике відкриття. Представлення роботи громаді

Усна презентація може бути додана до цього ОПЗ. Учні як доповідачі представляють результат цієї роботи — веб-сторінки.

Учні можуть запропонувати у своїх презентаціях ще таке:

- особливі та належні привітання їхній аудиторії
- вступ до веб-сторінок: ціль, зміст, теми
- усний віртуальний огляд веб-сторінок: карта сайту, виділення ключових фраз та ін.
- прохання до аудиторії ставити запитання про додаткову інформацію
- прохання до аудиторії дати відгук
- заохочення до участі в канадсько-українському шкільному обміні на рівні старших клас
- подяку аудиторії за увагу та присутність

Після усної презентації учні обговорюють, які подальші зміни можуть бути зроблені на їхніх веб-сторінках, якщо вони хочуть презентувати свою роботу аудиторії, наприклад:

- батькам (День відкритих дверей)
- учням середньої школи (відвідини перед реєстрацією)

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж плянувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. **Докази досягнення очікуваних результатів**
  - 3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.3 Ситуація
  - 3.4 Комунікативне та практичне завдання
  - 3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту
  - 3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)
  - 3.7 Самооцінювання
4. Оцінювання
5. Навчальні ресурси

- учням початкової школи (вільне відвідування)
- учням з програми шкільного обміну з України

Завдання після презентації ОПЗ

Відгук на презентацію

На час презентації, наприклад, Дня відкритих дверей, візиту перед реєстрацією чи інших особливих okazji, учні можуть готувати анкети про ефективність представлених робіт та враження, яке ті справили на аудиторію. Результати можуть бути використані для обговорення майбутніх проєктів.

Налагодження зв'язків

Коли веб-сторінка буде розміщена в Інтернеті, спілкування та діалог з учнями в Україні можуть бути використані для подальшого збагачення цього ОПЗ.

Учні читають статті про шкільне життя, написані їхніми однолітками з України. Використовуючи попередньо вибрані описи та критерії, вони занотовують подібності та розбіжності.

«Семестр у Львові» Марійки Качмар

Учні читають уривок з цієї книжки, написаної випускницею української двомовної програми, та перевіряють свої припущення про учнівське життя в Україні.

Хоч книжка більше розрахована на студентів університету чи коледжу, ніж на старшоклясників, вона подає цікаві зауваги для розуміння учнів з України.

Міжкультурна взаємодія

Щоб забезпечити міжкультурну взаємодію українських учнів з їхніми неукраїнськими однолітками, вчителями та відвідувачами школи, варто створити спеціальний календар подій, який інформуватиме відвідувачів про культурні та суспільно-громадські події, пов'язані з учнями-авторами цих веб-сторінок.

Розуміння між поколіннями

Учні читають статтю Савели Стечишин. Це ностальгічні спогади авторки про шкільне життя в Саскачевані на початку 20-ого століття.

Де знайти:

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. **Докази досягнення очікуваних результатів**
  - 3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту
  - 3.3 Ситуація
  - 3.4 Комунікативне та практичне завдання
  - 3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту
  - 3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)
  - 3.7 Самооцінювання
4. Оцінювання
5. Навчальні ресурси

Савела Стечишин. Шкільні дні в минулому / Мовна діяльність. Додаткові матеріали: Тематичні читання. Класи: 9-12. 11/12кляса. Історія родини/сім'ї. = Ukrainian-English Bilingual Education. Supplementary Materials: Thematic Readings 9-12, Saskatchewan: Saskatchewan Education, August 1999, pp. 129-130.

http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/int_lang/ukrainian/read9_12/read912_doc.pdf

Вправи після читання:

- рольова гра: учні презентують зібрану інформацію у формі інтерв'ю з автором
- додаткові інтерв'ю: учні складають список ключових спостережень автора, потім беруть інтерв'ю у своїх дідуся та бабусі з метою порівняння чи глибшого розуміння.

3.7 Самооцінювання

Для самооцінювання учні користуються вправами з учнівського зошита вправ до цього розділу.

1.4.1 Перегляд власних цілей та оцінювання досягнутого

Учні повертаються до завдання «VLM-94 Визначення мети», яке опрацювали раніше. Вони переглядають свої цілі і позначають, що було досягнуто, а що ні.

1.4.2 Самооцінювання рівня володіння українською мовою

Учні виповняють опитування.

1.4.3 Самооцінювання моєї праці над цим розділом

Учні виконують цю вправу, дотримуючись вказівок.

1.4.4 Самооцінювання моїх навичок

1.4.6 Листок самооцінювання застосування навчальних стратегій

1.4.7 Культурна самосвідомість

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

3. **Докази досягнення очікуваних результатів**

3.1 Основне практичне завдання. Готуємо сторінки для веб-сайту

3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ). Готуємо сторінки для веб-сайту

3.3 Ситуація

3.4 Комунікативне та практичне завдання

3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту

3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ)

3.7 Самооцінювання

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

4. Оцінювання

4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання. Готуємо сторінки веб-сайту

Критерії оцінювання базуються на очікуваних навчальних результатах Навчальної програми з української мови 10-20-30 Міністерства освіти Альберти (Alberta Education Program of Study: Ukrainian Language Arts 10-20-30, Edmonton, 2005), що подані тут у 2-му розділі.

Критерії оцінювання загального мовного компонента (Письмо)

Особисті сторінки

1 бал за подану фотографію	/1
1 бал за свої названі ім'я та прізвище	/1
1 бал за інформацію про свій вік	/1
1 бал за опис зовнішніх рис (6 рис)	/6
1 бал за опис кожної риси характеру (4 риси)	/4
1 бал за назву кожного уподобання (6 уподобань)	/6
1 бал за перелік того, що учневі/учениці не подобається (3 пункти)	/3
1 бал за інформацію про гобі та зацікавлення (3 пункти)	/3
1 бал за опис того, як учень/учениця проводить вільний час	/1
1 бал за кожну деталь, що характеризує автора/авторку сторінки як учня/ученицю (3 деталі)	/3
1 бал за опис шкільного життя учня/учениці	/1
3 бали за вираження зацікавлення, які спонукали учня/ученицю брати участь у шкільному обміні, і/або особистої мети, яку він/вона хоче досягнути завдяки участі у цьому шкільному обміні	/3

Сімейні сторінки

1 бал за подане сімейне фото	/1
1 бал за представлення кожного члена сім'ї (3 особи)	/3
1 бал за правильне скерування глядача для розпізнання кожного члена сім'ї на фото (3 особи)	/3
1 бал за інформацію про вік кожного члена сім'ї	/3
1 бал за опис трьох зовнішніх рис кожного члена сім'ї	/9

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

- 4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання. Готуємо сторінки веб-сайту
- 4.2 Додаткове пропонуване оцінювання

5. Навчальні ресурси

1 бал за опис двох рис характеру кожного члена сім'ї	/6
1 бал за перелік двох уподобань кожного члена сім'ї	/6
1 бал за перелік того, що не подобається кожному членові сім'ї	/3
1 бал за опис двох гобі та зацікавлень кожного члена сім'ї	/6
1 бал за ідентифікацію заняття кожного члена сім'ї	/3
1 бал за опис типової сімейної діяльності, зацікавлень у вільний час/дозвілля (4 види)	/4

Сторінки друзів та суспільного життя

1 бал за подану фотографію друзів	/1
1 бал за правильне скерування глядача для розпізнання кожного з друзів на фото (2 особи)	/2
1 бал за ідентифікацію близького друга (2 особи)	/2
1 бал за інформацію про вік кожного друга	/2
1 бал за опис трьох зовнішніх рис кожного друга	/6
1 бал за опис двох рис характеру кожного друга	/4
1 бал за перелік двох уподобань кожного друга	/4
1 бал за перелік того, що не подобається кожному другові	/2
1 бал за опис двох гобі та зацікавлень кожного друга	/4
1 бал за подання двох деталей, пов'язаних зі шкільною діяльністю кожного друга	/4
1 бал за опис типової діяльності, зацікавлень та форм дозвілля, які є спільними для вас і ваших друзів (4 види)	/4

Шкільна сторінка

1 бал за подану фотографію вашої класи	/1
1 бал за представлення вчителів (5 осіб)	/5
1 бал за інформацію про кожний предмет, який він/вона викладає	/5
1 бал за опис однієї позитивної риси кожного вчителя/кожної вчительки (5 осіб)	/5
1 бал за інформацію про позакласну діяльність кожного вчителя/кожної вчительки	/5
1 бал за представлення одного шкільного адміністратора	/1
1 бал за інформацію про обов'язки цього адміністратора	/1
1 бал за подання трьох деталей, пов'язаних зі шкільним життям	/3

Частина I Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

- 4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання. Готуємо сторінки веб-сайту
- 4.2 Додаткове пропонуване оцінювання

5. Навчальні ресурси

Привітальна сторінка

1 бал за привітання ваших партнерів з програми шкільного обміну	/1
1 бал за кожен вираз запрошення або підбадьорення	/2
1 бал за кожну подану деталь у запрошенні на урочисту подію (4 деталі)	/4
УСЬОГО ЗА ЗАГАЛЬНИЙ МОВНИЙ КОМПОНЕНТ	/136

Компонент специфічної* мови

(*Ці критерії оцінювання результатів розроблені спеціально для навчання української мови.)

Лінгвістичні елементи

25 балів за правильне використання належної лексики, включаючи вирази (ідіоми) та такі граматичні структури, як:

узгодження прикметників та іменників

узгодження форм підмета і присудка

давальний відмінок у висловах про вік та вподобання

родовий відмінок для вираження присвійності

дієслова, які використовують, щоб виразити те, що нам до вподоби і що не до вподоби

вирази для позначення часу

дієслова руху

умовні речення

½ бала буде знято за кожну помилку

Мовна компетенція

10 балів за організацію та розвиток логічно й ефективно викладених ідей у написанні чернеток теми про себе, сім'ю та сімейне життя, друзів та громадське життя, школу та шкільне життя.

Соціолінгвістична/Соціокультурна компетенція

½ бала за кожне використання ввічливої форми при представленні вчителів та адміністраторів

Стратегії навчання мови

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання. Готуємо сторінки веб-сайту

4.2 Додаткове пропонуване оцінювання

5. Навчальні ресурси

2 бали за використання попередньо здобутих знань, щоб сприяти виконанню Основного практичного завдання	/2
2 бали за використання зразків речень, щоб утворити нові	/2
2 бали за використання різних ресурсів для виправлення текстів	/2
2 бали за перегляд чернеток та корекцію остаточної версії текстів веб-сторінки	/2
2 бали за дотримання граматичних правил, щоб покращити тексти веб-сторінки	/2
2 бали за використання листка самооцінювання	/2
УСЬОГО ЗА КОМПОНЕНТ СПЕЦИФІЧНОЇ МОВИ:	/45

Культура

10 балів за створення тверджень про культурну самосвідомість	
УСЬОГО ЗА КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ:	/10
УСЬОГО ЗА ОСНОВНЕ ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:	/186

4.2 Додаткове пропоноване оцінювання

Формальні спостереження та записи вчителів й опитування учнів

Вид навчальної діяльності: Учні представляють однокласників, особливо наголошуючи на походженні їхніх сімей, типових заняттях, перевагах, проведенні вільного часу, особливих рисах, талантах та здібностях.

Оцінювання від однокласників

Вид навчальної діяльності: Учні переглядають індивідуальні сторінки, які їм надіслали однокласники для перегляду, вказують, що вони дізналися про своїх друзів, їхню школу та навіть про себе самих.

Відгук або оцінювання від інших осіб

Вид навчальної діяльності: Учні презентують свої особисті веб-сторінки. Їхні однокласники використовують форми, подані вчителем/вчителькою для відгуку та оцінювання.

Окрім цього, відгуки можна отримати, презентуючи власні веб-сторінки в початковій школі.

Частина I
Важливі питання для розгляду, перш ніж плянувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

- 4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання. Готуємо сторінки веб-сайту
- 4.2 Додаткове пропоноване оцінювання

5. Навчальні ресурси

Оцінювання навиків практичного володіння та застосування мови

Вид навчальної діяльності: Цим способом слід оцінити громадські виступи, запропоновані в цьому розділі.

Самооцінка учнів та учнівські записи про своє навчання

Вид навчальної діяльності: Учням пропонують завести щоденник, у якому вони аналізують свої знання та свої думки, ідеї, спостереження щодо тем із цього розділу. Різноманітні форми для оцінювання можуть допомогти в цьому.

Оцінювання письмової, усної або візуальної праці, користуючись оцінювальним списком з дескрипторами.

Вид навчальної діяльності: Учні знаходять нагоду для спілкування з іншими україномовними співрозмовниками та діляться цим досвідом з однокласниками. Як альтернатива — учні можуть доповісти про досвід шкільного обміну, який уже відбувся, чи почати переписуватися з україномовними друзями в Україні або в іншій країні.

Тести, що вимагають коротких відповідей

Можливий зміст тестів: Словниковий запас (опис людей, назви членів сім'ї та родичів, шкільних предметів, клас та інших шкільних приміщень, шкільних клубів та позашкільної діяльності); відмінювання дієслів у виразах видів діяльності, уподобань; дієслова руху; прийменники, які вимагають після себе залежного слова в різних відмінках; інші граматичні структури, ідіоми.

Примітка. Специфічні види оцінювання можна знайти в «Частині 6. Пропонована навчальна діяльність». Також дивіться: «Ch. 8. Classroom Assessment. Ukrainian Language Arts Grades 4-6: Guide to Implementation. Alberta Education, Edmonton, 2008, с.151-180».

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. Докази досягнення очікуваних результатів
4. **Оцінювання**
  - 4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання. Готуємо сторінку веб-сайту
  - 4.2 Додаткове пропонуване оцінювання
5. Навчальні ресурси

5. Навчальні ресурси

Ресурси для цього розділу було вибрано згідно з Очікуваними навчальними результатами, Важливими запитаннями до розділу та Основним практичним завданням. Деякі ресурси можна знайти в Інтернеті як частину ресурсів серії «Будьмо!» (Серія Будьмо! Ресурси для планування та навчальні матеріали для розвитку української мови у вищих класах). Інші рекомендовані ресурси можна знайти в Інтернеті або можна закупити в українських книгарнях.

5.1 Ресурси із серії «Будьмо!»

- «Будьмо собою! 10-й рівень українського двомовного навчання. Розділ 1 www: мійсвіт.com. Учнівський зошит вправ»
www.budmo-series.com
- «Будьмо собою! 10-й рівень українського двомовного навчання. Розділ 1 www: мійсвіт.com. Мовна скарбничка»
www.budmo-series.com
- «Будьмо собою! 10-й рівень українського двомовного навчання. Розділ 1 www: мійсвіт.com. Учительські матеріали»
www.budmo-series.com

5.2 Додаткові матеріали з інших джерел

В Інтернеті

- BLM-28a Перевірка письмової праці
- BLM-28b Перевірка письмової праці (продовження)
- BLM-29 Перевірка незавершеної письмової праці
- BLM-30 Перевірка праці одноклясника/одноклясниці
- BLM-31 Групове обговорення
- BLM-34 Ми досягли своєї мети! Перевірмо!
- BLM-36 Співпраця в групі — Форма А
- BLM-39 Як працювала наша група — Форма Б
- BLM-40 Аналіз групової праці
- BLM-42 Як працювала моя група?
- BLM-56 Мої навчальні навички
- BLM-60 Групова дискусія. Таблиця спостереження
- BLM-93 Визначення мети та прийняття обов'язків
- BLM-94 Визначення мети
- SL-5 Мої думки про _____. Важливі слова та фрази
- SL-15 Завдання: фотоальбом

Де знайти: oomroom.ca

У документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ
2. Очікувані навчальні результати
3. Докази досягнення очікуваних результатів
4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

- 5.1 Ресурси із серії «Будьмо!»
- 5.2 Додаткові матеріали з інших джерел
- 5.3 Матеріали для ознайомлення з навчальними стратегіями

and Blackline Masters, 2004», у форматі PDF або MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

або: http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf

- Савела Стечишин. Шкільні дні в минулому/Мовна діяльність. Додаткові матеріали: Тематичні читання. Кляси: 9-12. 11/12кляса. Історія родини/сім'ї.=Ukrainian-English Bilingual Education. Supplementary Materials: Thematic Readings 9-12, Saskatchewan: Saskatchewan Education, August 1999, с. 129-130.

Де знайти:

http://www.sasked.gov.sk.ca/docs/int_lang/ukrainian/read9_12/read912_doc.pdf

- «Рекомендації Американської Ради з викладання іноземних мов»=ACTFL Proficiency Guidelines/American Council for the Teaching of Foreign Languages. 1983. ACTFL Proficiency Guidelines. Revised 1985.

Де знайти:

<http://www.sil.org/lingualinks/LANGUAGELEARNING/OtherResources/ACTFLProficiencyGuidelines/contents.htm>

- «ACTFL Proficiency Guidelines - Speaking» (Revised 1999-PDF)

Де знайти:

<http://www.actfl.org/i4a/pages/index.cfm?pageid=3325>

Друковані видання

- Марійка Качмар. «Семестр у Львові. Пригоди і враження канадської студентки» = Maria Kachmar. Semester in Lviv. A Canadian Student's Diary/Едмонтон: Методичний кабінет української мови, Канадський інститут українських студій, Альбертський університет, 2003.

5.3 Матеріали для ознайомлення з навчальними стратегіями

- Comprehensive list of strategies: «Ukrainian Language Arts 10-20-30 (2005)». Edmonton: Alberta Education, 2005, pp. 25-28.

Де знайти:

<http://www.education.alberta.ca/teachers/program/interlang/ukrainian.aspx>

- Chapter 4. Learning and Instructional Strategies. «Ukrainian Language Arts, Guide to Implementation (4-6)». Edmonton: Alberta Education, 2008, pp. 61-64.

Де знайти:

http://www.education.alberta.ca/media/831607/e_ukla4ch4.pdf

- «Learning Strategy Launch Centre». Interactive activities for 16 language learning strategies.

Де знайти: <http://www.oomroom.ca/resources/strategies>

- Rebecca L. Oxford. «Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know». Boston: Heinle and Heinle, 1990.

Частина I

Важливі питання для розгляду, перш ніж планувати навчальну діяльність

1. Вступ

2. Очікувані навчальні результати

3. Докази досягнення очікуваних результатів

4. Оцінювання

5. Навчальні ресурси

5.1 Ресурси із серії «Будьмо!»

5.2 Додаткові матеріали з інших джерел

5.3 Матеріали для ознайомлення з навчальними стратегіями

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Вступне слово вчителів учням

Захоплюючі новини!

Вашу українську класу повідомили, що вас обрано для участі в програмі шкільного обміну. Протягом першої частини програми ви будете приймати учня/ученицю старших клас із України.

Знаючи, скільки запитань ви самі маєте про перебування в Україні, ви уявляєте, що ваш партнер/ваша партнерка шкільного обміну має також багато запитань про вас, вашу сім'ю, вашу школу, про громадське життя, яке він/вона очікує побачити, коли приїде до вас.

Якою інформацією ви поділитесь з ним/нею? Як ви зробите перебування ваших партнерів з програми шкільного обміну приємним? Як ви полегшите їхній перший досвід перебування в Канаді?

Розпочнімо спілкування!

Примітка. Учителі можуть переглянути Основне практичне завдання в частині 3.1 на початку праці за кожним підрозділом, щоб логічно та педагогічно пов'язати працю в кожному підрозділі з Основним практичним завданням.

Підрозділ 1. Я

Етап 1. Презентація

Ознайомте учнів з Основним практичним завданням, цілями підрозділу та критеріями оцінювання.

Звернення до учнів

Першим кроком, який допоможе вам успішно виконати умови конкурсу та стати партнером/партнеркою шкільного обміну, є відверта розповідь про себе. Подання чіткого опису себе й усього, що оточує вас, є важливою умовою для набуття досвіду зі шкільного обміну.

У цьому підрозділі ви:

- опишете себе;
- опишете те, що вам подобається і не подобається;
- опишете гобі, проведення вільного часу та типову діяльність, до якої ви залучені.

Звернення до вчителів

Вправи та Основне практичне завдання в цьому розділі використовують моделювання та рольові ігри як засіб навчання, який допоможе розвинути комунікативні, лінгвістичні, культурні та стратегічні здібності.

➤ Навчальна стратегія

Використання схеми, щоб організувати свої думки.

➤ Вправа «Мої думки про ____»

SL-5. «Мої думки про ____» пропонує схему так званої «словникової сітки», з якої розпочинаємо Підрозділ 1.

Де знайти: oomroom.ca

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

«Словникова сітка» розміщена на сайті oomroom.ca у документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа.

Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/ Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004», у форматі PDF та MS Word.

Опис

Учні пишуть свої імена в центрі «словникової сітки», тоді записують будь-які слова, символи або малюють те, з чим вони себе асоціюють. Під час завдання підрозділу «сітка» стане додатковим навчальним засобом для учнів. Заохочуйте учнів повертатись

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

до їхніх «словникових сіток», щоб робити зміни, додати або скасувати певні дані. Уявлення учнів про себе та усвідомлення докільля будуть зростати й розширюватись, а мовні навички для самовираження будуть покращуватись.

Особливу увагу зверніть на ту частину «словникової сітки», яка стосується учнів та їхньої свідомости, щоб зосередитися на лексиці, ідіомах та граматичних структурах, що ідентифікують зовнішні та особисті риси.

► Навчальна стратегія (пізнавальна)

Починаючи цей підрозділ навчання, використовуйте цю стратегію, щоб допомогти учням сформулювати свою мету навчання.

Для опрацювання цієї пізнавальної стратегії учням потрібна буде вправа BLM-93. «Визначення мети та прийняття обов'язків», яка розміщена на сайті oomroom.ca у документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 кляса. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004», у форматі PDF або MS Word.

BLM-93:

Де знайти: oomroom.ca

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

Етап 2. Пояснення

«Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1» — це збірка лексичних та граматичних тем, які допоможуть учням виконати Основне практичне завдання. Хоча скарбничка укладена для самостійного вживання учнями, її рекомендовано також для ознайомлення вчителям. Зокрема, вчителі дізнаються, що «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1» є цінним ресурсом для роботи вчителя/вчительки у класі та досягнення таких цілей:

- використання як ресурсу для навчання;
- доповнення до інших ресурсів для роботи в класі;
- забезпечення готовою інформацією для виконання завдання;
- сприяння процесові самостійного навчання та дослідження;
- виконання граматичних вправ;
- адаптації чи розвитку додаткових оцінювальних матеріалів.

Щоб вільно висловлюватися на вказані нижче теми,

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

звертайтеся до лексичних і граматичних матеріалів Підрозділу 1 з «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1»:

- 1.1 Говоримо про вік. Запитання та відповіді
- 1.2 Говоримо про вигляд
- 1.5 Говоримо про колір волосся й очей
- 1.6 Говоримо про довжину волосся або форму очей
- 1.7 Говоримо про риси обличчя
- 1.8 Використовуємо народні приказки і сучасні вирази, описуючи людей
- 1.9 Говоримо про особистість і риси характеру
- 1.10 Говоримо про позитивні і негативні риси
- 1.11 Говоримо про твої цінності
- 1.12 Говоримо про уподобання і переваги
- 1.13 Говоримо про твої зацікавлення й улюблені заняття у вільний час
- 1.14 Говоримо про роботу на неповний день

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Етап 3. Практика

Примітка. Вправи, котрі подано в «Будьмо собою! Учнівський зошит вправ. Розділ 1. www.мійсвіт.com». Підрозділ 1. Я, позначені,

Вправи до Основного практичного завдання

- 1.4.1 Перегляд власних цілей та оцінювання досягнутого
- 1.4.2 Самооцінювання рівня володіння українською мовою
- 1.4.3 Самооцінювання моєї праці над цим розділом
- 1.4.4 Самооцінювання моїх навичок
- 1.4.5 Самооцінювання моїх навчальних навичок
- 1.4.6 Листок самооцінювання застосування навчальних стратегій
- 1.4.7 Культурна самосвідомість

Вправи на збагачення словникового запасу

для учнів від початково-середнього до високо-середнього мовних рівнів

- 2. Я і люди довкола мене**
Модель «словникової сітки» для визначення інформації, яка стосується учня/учениці.
- 3. Який ти? Яка ти?**
Самооцінювальний перелік прикметників для опису характеру та особистості. Може бути складений як вправа для слухання. Див.: Вправи для слухання.

4. Підберіть слово. Антоніми і синоніми

Практикування лексики: прикметники, які описують характер, парування синонімів та антонімів.

5. Як визначити характер за словесною реакцією?

Вправа на збагачення лексики узгоджує характеристику з різними твердженнями.

6. Це все — обличчя!

Вправа на називання частин обличчя.

7. Різноманітні зацікавлення

Вправа на перелік різних зацікавлень, використання візуальних засобів.

8. Негативні та позитивні риси характеру

Вправи на розпізнання антонімів (позитивних рис, які відповідають поданим негативним рисам).

Навчальна стратегія (пізнавальна)

Повторіть нові слова та фрази, щоб краще запам'ятати лексику.

Асоціюйте нові слова чи вирази з подібними, щоб краще запам'ятати їх.

Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане

для учнів від середнього до високого мовних рівнів

9. Чи практична ти людина?

Протестуй себе, щоб визначити, наскільки практична ти людина.

10. Який вид спорту вам підходить?

Протестуй себе, щоб визначити, який вид спорту тобі підходить.

11. Чи не бракує тобі винахідливості?

Протестуй себе, щоб визначити, чи ти маєш здібності до винахідливості.

12. Чи ти оптиміст/оптимістка, чи песиміст/песимістка?

Протестуй себе, щоб визначити, чи ти оптиміст чи песиміст.

13. Розкішні прізвища

Стаття відомої української фольклористки Орисі Трач — дослідження історичних коренів кольоритних українських прізвищ, в основі багатьох з яких лежать прикметники на позначення зовнішності, характеру чи звички.

Вправи для слухання

Примітка. Звукозапис для цих вправ у форматі MP3 подано в Інтернеті за адресою: www.budmo-series.com

Якщо доступ до Інтернету неможливий з якихось причин, то вчитель/вчителька може читати учням уголос. «Тексти до вправ для слухання» подані в «Будьмо собою! Учительські матеріали для планування навчальних занять. Розділ 1 www: мійсвіт.com», Додаток В.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

14. Риси характеру

Вправа для слухання разом із листком оцінювання для учнів.

15. Впізнаєте мене?

Вправа, у якій учні малюють обличчя, згідно з поданим аудіозаписом. Потім малюнок використовують для того, щоб відтворити опис.

16. Ваші вага і зріст

Учні занотовують дані про вагу та зріст.

17. Які вони?

Слухання опису новоприбулих однокласників. Учні занотовують ключові зовнішні та особисті риси.

Примітка. Мовні зразки подаються для створення нових характеристик друзів чи однокласників.

18. Грати «у» чи грати «на»?

Учні занотовують назви музичних інструментів, на яких грають, чи види спорту, якими займаються.

► Навчальна стратегія (тлумачна)

Послухайте ключові слова.
Активізуйте попередні знання.

Граматичні вправи

для учнів від початково-середнього до високо-середнього мовних рівнів

19. Запитуюмо та розповідаємо про вік

Нотатки та вправа для практики використання давального відмінка в запитаннях про вік особи.

Перед цією вправою вчитель/вчителька може провести коротку лекцію, користуючись підручником «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1» 1.1.

20. Говоримо про вік. Уживання форм давального відмінка

Граматичні вправи на використання давального відмінка, щоб указати вік.

21. Скільки йому років? Скільки їй років?

Різні вправи для практики використання давального відмінка, коли говоримо про вік.

22. Моя зовнішність. Який я? Яка я?

Вправи для навчання опису особистих зовнішніх рис.

23. На кого ми схожі?

Різні вправи для практики вираження схожості на когось.

24. Уживання дієслів «подобатися» і «любити»

Діалоги та вправи, які демонструють уживання дієслова «подобатися», щоб виразити перевагу.

25. Уживання дієслова «подобатися»

Граматичні вправи для роботи з дієсловом «подобатися» і давальним відмінком.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

26. Чим ти цікавишся?

27. Чим ти захоплюєшся?

Письмові вправи

для учнів від початково-середнього до високо-середнього мовних рівнів

28. Твій характер і цінності

У цій вправі від учнів вимагається вибрати слова зі списку, які описують їхній характер та цінності. Потім вони описують себе, використовуючи вибрану лексику.

29. Дійсність і уява

Самовідображальна вправа передбачає відповіді про справжнього/справжню себе та про себе уявного/уявну.

30. Наші вподобання щодо зовнішності і характеру

Діаграма Венна. Вправа на створення списку, а потім порівняння уподобань та переваг з другом/подругою чи однокласником/однокласницею.

31. Усе, що мені подобається...

У цій вправі учні складають список їхніх уподобань у формі вільного вірша за зразком класичної пісні «Мої улюблені речі» з кінофільму «Звуки музики» (The Sound of Music).

32. Кожна людина — неповторна!

Учні описують зображених людей за вирізками з журналу.

33. Розкішні українські прізвища людей довкола мене

Прочитайте текст «Розкішні українські прізвища людей довкола мене».

34. Як визначити характер

Ситуативні вправи для розвитку усного мовлення

для учнів від середнього до високого мовних рівнів

Вправа «Такий, яким ти справді є»

Учні працюють у парах і розмовляють, щоб розпізнавати особистості одне одного.

Ціль

Ще краще познайомитися з іншим учнем/іншою ученицею.

Завдання учням

Напишіть принаймні п'ять запитань, які ваші партнери повинні вам поставити, щоб пізнати вас такими, якими ви є насправді. Обміняйтеся запитаннями. Почніть інтерв'ю, записуючи відповіді на запитання партнера/партнерки. Відтак

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

представте свого партнера/свою партнерку класі, уживаючи інформацію, яку ви зібрали під час інтерв'ю. Кожний партнер має право поправити чи поширити цю інформацію.

Додаткові вправи

- Пригадайте перешкоди, які стримували хід інтерв'ю.
- Проведіть дискусію про почуття учнів, які вони переживали перед і після інтерв'ю.
- Зауважте різницю між інтерв'ю й щоденною розмовою.

[Блажук Юлія Меглей. Українська драма 10. Читацький театр: Тимчасове видання. Ю. М. Блажук, Р. Британ — Едмонтон: Міністерство освіти Альберти, Відділення мовних послуг, 1983. — с. 86.]

► Вправа «Перша зустріч»

Ціль

Створити дружню атмосферу між учнями на першій зустрічі класи.

Учні розділені на пари. Кожна пара отримує список особистих запитань, а відтак провадить інтерв'ю українською мовою, базоване на цих питаннях.

Опісля кожний учень/кожна учениця представляє свого партнера/свою партнерку класі, вживаючи або не вживаючи записи.

[Там само — с. 85.]

► Вправа «Коло слів»

Ця вправа може стати щоденним мовним завданням і дає учням розвинути лексику, яка стосується певної теми. Учитель/Учителька вибирає тему для гри — наприклад, прибирання кімнати чи заварювання чаю. Учитель/Учителька може допомогти учням, подаючи запас слів на дошці або на великому аркуші паперу.

Учні сідають у коло. Кожний учень/Кожна учениця по черзі каже слово чи фразу, супроводжуючи її відповідним рухом тіла. Наприклад, на тему «встаю рано до школи» перший учень/перша учениця може сказати: «Я вистрибую з ліжка», удаючи цей рух. Учень/Учениця біля нього/неї повторює це, додаючи ще одне речення чи фразу, наприклад: «Узуваю капці». Третій учень/Третя учениця повторює перше речення з допомогою першого учня/першої

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2
Мої друзі та
однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

учениці, друге речення — з допомогою другого учня/ другої учениці й додає своє третє. Кожний учень/ Кожна учениця по черзі додає щось до процесу. Це продовжується доти, доки всі учні не відбудуть своєї черги, або доти, доки дія (у цьому випадку, прибуття до школи) не завершиться.

[Там само — с. 99.]

► Вправа «Додай прикметник!»

Кожному учневі/Кожній учениці дається аркуш паперу, який починається зі слів: «Мене звати _____, і я є ...» Учень/Учениця починає свій запис на аркуші з прикметника, який описує його/її характер і зовнішність. Тоді аркуш загинається, щоб заховати перший прикметник. Потім аркуш передається далі до інших учнів, які бачать тільки ім'я учня/учениці, але не бачать попередніх записів. Кожен учень/Кожна учениця записує одну позитивну рису про цю особу, тоді загинає аркуш паперу, щоб заховати свій запис. Аркуші повертаються до їхніх власників. Учні читають усі прикметники на аркуші і виділяють ті, які більш точно описують їх. Вони також ставлять зірочку поруч із тими, які їх здивували.

► Вправа «Хто це?»

Кожен учень/Кожна учениця описує себе п'ятьма реченнями на аркуші паперу. Всі аркуші збирають разом, змішують і ділять надвоє. Кляса ділиться на дві команди — «А» і «Б». Тоді один учень/одна учениця з команди А вибирає опис із купи А, читає лише перший запис-ключ і запитує «Хто це?». Команда Б радиться, відгадує і вибирає одного доповідача/одну доповідачку, щоб висловити свою відповідь. Якщо відповідь правильна, команда Б отримує 5 балів. Якщо відповідь неправильна, читач/читачка команди А продовжує читати наступний ключ. Бали знімаються з кожним прочитаним ключем. Коли всі ключі прочитані або коли команда Б правильно відповіла на запитання, тоді команда Б вибирає опис, і гра продовжується.

Примітка. Встановіть час для гри. Продовжіть гру на наступному уроці або збережіть деякі описи для майбутньої розминки.

► Вправа «Побачення наосліп». Рольова гра

Три кандидати на побачення є заховані від особи, яка шукає когось, з ким іти на побачення. Невідомі кандидати розповідають про себе, відповідаючи на запитання. Голоси можна змінити, щоб запобігти легкому розкриттю.

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2
Мої друзі та
однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

► Навчальна стратегія

Заохочуйте учнів бути впевненими, коли будуть відповідати на запитання під час цих вправ.

► Вправа «Швидкісні побачення!»

Згрупуйте учнів у два кола. Учні в обох, зовнішньому і внутрішньому, колах стоять обличчям одне до одного.

Стоячи в колах, учні по черзі, швидко жестикулюючи, розповідають про себе для того, щоб створити гарне враження під час швидкісного побачення. Учні у внутрішньому колі змінюють партнерів, ідучи вправо.

Варіант 1

Навмання вибрані пари учнів виступають перед класом і представляють себе одне одному, немовби на побаченні.

Варіант 2

Учні готують відеокліпи про себе.

► Навчальна стратегія

Слухайте уважно (пізнавальна).

Не бійтеся спілкуватися (соціально-ефективна).

Використовуйте заповнювачі павз і перифрази, щоб продовжувати розмову (інтерактивна).

Виправляйте себе, коли помилки заважають порозумітися (інтерактивна).

Попросіть пояснити або повторити, якщо ви не зрозуміли повідомлення (інтерактивна).

Підсумуйте інформацію для того, щоб дійти висновку (тлумачна).

► Вправа «Зустріньте мене в аеропорту!»

Ти очікуєш прибуття твого учня/учениці з програми шкільного обміну в аеропорту. Ви ще не бачили одне одного. Ви вирішили подати в листі або через е-пошту повний опис своєї зовнішності, щоб упізнати одне одного в аеропорту.

Варіант

Опис подають аудіолистом.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

Оцінювання

35. Написати п'ятивірш

Використовуйте вивчену лексику, щоб описати себе в уявному шкільному контексті, використовуючи формат п'ятивірша.

36. Написати власний життєпис

Як варіант цієї вправи, учні можуть написати автобіографічний буклет, використовуючи подані зразки.

37. Аудіотест. Риси характеру та зовнішні прикмети

Текст для слухання зосереджений на лексиці опису зовнішніх прикмет.

Примітка. Звукозапис для цієї вправи у форматі MP3 подано в Інтернеті за адресою: www.budmo-series.com

Якщо доступ до Інтернету не можливий з якихось причин, то вчитель/вчителька може читати учням вголос. «Тексти для аудіювання» подані в «Будьмо собою! Учительські матеріали для планування навчальних занять. Розділ 1 www: мійсвіт.com», Додаток В.

➤ Вправа «Визначення мети»

Учням потрібна буде вправа BLM-94. «Визначення мети та прийняття обов'язків».

Де знайти: oomroom.ca

У документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004» у форматі PDF та MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

або:

http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf

Опис

Учні виконують цю вправу після опрацювання даної теми.

Практичні мовні завдання-сходинок

Практичні мовні завдання-сходинок — це навчальні завдання, які служать для будівництва сходинок у досягненні Основного практичного завдання. Вони допоможуть учителю/вчительці визначити, що учні вивчили і що потрібно повторити або на що звернути увагу перед тим, як рухатися далі до ОПЗ. Завдання-сходинок також можуть служити оцінювальними даними для вчителя/вчительки. У цьому розділі подано кілька завдань-сходинок. Деякі з них є повністю розроблені разом з критеріями для оцінювання, інші — лише частково пропонують

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

матеріал. У випадку, коли завдання-сходінка не є повністю розроблене, але вчитель/вчителька бажає використати його для оцінювання, вчитель/вчителька може далі розвинути це завдання, додаючи критерії оцінювання та інші елементи за зразками тих, котрі є повністю розроблені.

38. Читаючи колонку «Шукаю друзів»

Вибір друга/подруги для листування. Вправа включає критерії, аркуші оцінювання, оцінювання ровесників.

39. Подати оголошення до колонки «Шукаю друзів»

Створення оголошення пошуку друга чи подруги для листування. Вправа включає критерії, листки оцінювання, оцінювання ровесників.

Навчальна стратегія

Співпрацювати з ровесником/ровесницею, щоб перевірити письмове завдання (соціоефективна).

Використовуйте листок оцінювання (див. 5.4 BLM 28a-30), щоб перевірити чернетку (мета-пізнавальна).

Учням потрібні будуть аркуші оцінювання, які подано в таких вправах:

- BLM-28a   Перевірка письмової праці
- BLM-28б   Перевірка письмової праці (продовження)
- BLM-29   Перевірка незавершеної письмової праці
- BLM-30   Перевірка праці однокласника/однокласниці

Де знайти: oomroom.ca

У документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004» у форматі PDF та MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

або:

http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Підрозділ 2. Мої друзі та однокласники

Етап 1. Презентація

Звернення до учнів

На додаток до знань про вас, ваш партнер/ваша партнерка з програми шкільного обміну хотів би/хотіла б дізнатися про ваше соціальне життя. І чого варте ваше соціальне життя без ваших друзів та однокласників, з якими ви спілкуєтеся?

У цій секції розділу ви:

- опишете своїх друзів;
- поговорите про вашу з друзями улюблену діяльність;
- поговорите про риси характеру ваших найближчих друзів та про те, що ви цінуєте в дружбі;
- представите вашого партнера/вашу партнерку шкільного обміну вашим друзям.

► Вправа «Мозкова атака». Відомі друзі

Проведіть мозкову атаку з учнями, щоб скласти список відомих друзів з літератури чи преси. Наприклад: Snoopy and Woodstock; Calvin and Hobbes, Fred and Barney; Archie, Veronica and Friends; актори телепередач «Boy Meets World», «Friends», the «O.C.», та ін.

Учні обговорюють цих приятелів, зосереджуючись на питаннях:

- а) розвиток стосунків між приятелями в цих групах
- б) до якої міри дружба цих груп приятелів є реалістичною
- в) що можна з цієї дискусії почерпнути для опису дружби.

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Етап 2. Пояснення

Щоб вільно висловлюватися на подані нижче теми, звертайтеся до лексичного і граматичного матеріалів підрозділу 2 «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1»:

- 1.1 Говоримо про вік. Запитання та відповіді
- 1.2 Говоримо про вигляд
- 1.5 Говоримо про колір волосся або очей
- 1.6 Говоримо про довжину волосся або форму очей
- 1.7 Говоримо про риси обличчя
- 1.8 Описуємо людей, уживаючи народні приказки, сленг, жаргон, ідіоми
- 1.9 Говоримо про особистість і риси характеру
- 1.10 Говоримо про позитивні і негативні риси
- 1.11 Говоримо про цінності
- 1.12 Говоримо про уподобання і переваги
- 1.13 Говоримо про зацікавлення й улюблені заняття у вільний час
- 1.14 Говоримо про роботу на неповний день
- 1.15 Вітаємося
- 1.16 Запрошуємо друзів
- 1.17 Поздоровляємо та бажаємо
- 1.18 Прощаємося

Етап 3. Практика

➤ **Вправа «Будова словника»**
для учнів від початкового до середнього мовних рівнів

Використовуючи стратегію мозкової атаки, перегляньте особисті позитивні риси. Нехай учні напишуть особисті риси характеру, що відповідають кожному із заголовків:

- любить навчання, розумний/розумна
- артистичний/артистична, творчий/творча
- товариський/товариська
- любить займатися спортом
- музикальний/музикальна
- турботливий/турботлива
- активний/активна в громадському житті

Варіант 1

Учні використовують риси характеру, подані у вправі

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

«40. Друзі, яких ми вибираємо», щоб додати до попереднього списку.

Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане

для учнів від середнього до високо-середнього мовних рівнів

40. Друзі, яких ми вибираємо...

Список рис та характеристик, які визначають різні типи друзів.

41. Листування. Колонка «Шукаю друзів»

Коротке представлення себе різним молодим людям, які шукають друзів для листування.

42. Словничок. Риси характеру

Маленький збірник особливо корисних прикметників для опису людей.

Вправи 43 та 44 можуть використати учні високо-середнього рівня та вище для покращення сприймання художньої літератури.

43. Характеристика дійових осіб літературних творів

Учнів просять охарактеризувати літературних героїв з прочитаних уривків з літератури.

- а. Захар Беркут
- б. Розкажи мені про свої сині очі
- в. Весела автобіографія
- г. Я і злодій
- г. Лис Микита

44. Цінності змінюються

Учнів просять з'ясувати, як змінюються цінності у світлі знаменитого жарту Марка Твена. Потім вони асоціюють вік з поданими цінностями. Вони також порівнюють свої цінності з цінностями своїх батьків. Подається деяка лексика.

➤ Навчальна стратегія

Зробіть зв'язок між текстами, здобутими знаннями та особистим досвідом (тлумачна).

Вправи для слухання

Примітка. Звукозапис для цих вправ у форматі MP3 подано в Інтернеті за адресою: www.oomroom.ca/resources/budmo

Якщо доступ до Інтернету не можливий з якихось причин, то вчитель/вчителька може читати учням уголос. «Тексти до вправ для слухання» подані в «Будьмо собою! Учительські матеріали для планування навчальних занять. Розділ 1 www: мійсвіт.com», Додаток В.

45. Хто він — друг?

Прослухайте текст для аудіювання, у якому співрозмовники дискутують про бажані якості в другові. Потім учні підсумовують, що кожен доповідач вважає важливим, а також називають ті якості, які співрозмовникам не подобаються в друзях. Цю вправу можна поширити дискусією між парами учнів про бажані і небажані якості правдивого друга.

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Граматичні вправи

46. Якими є ваші друзі?

Вправа на розрізнення чоловічих та жіночих прикметникових закінчень.

47. Різні типи людей

Вправа на утворення форми інфінітива від поданих дієслів.

48. Відмінюємо дієслова!

Вправа на відмінювання дієслів, які переважно використовуються при описах друзів чи членів сімей.

Письмові вправи

для учнів від середнього до високого мовних рівнів

49. Мій товариш. Моя товаришка

Вправа на порівняння та вираження подібностей та відмінностей між двома однокласниками/однокласницями, використовуючи схему Вєнна.

50. Мої друзі

Вправа на визначення позитивних рис характеру друзів, а також визначення рис, які вважають негативними.

51. Чого я шукаю в другові чи в подрузі?

Вправа на визначення бажаних і небажаних якостей у друзів.

52. Мій приятель. Моя приятелька

Вправа на написання короткого опису друга або подруги.

53. Шкільні товариші минулого

Вправа на визначення особистих та зовнішніх рис, використовуючи наочність.

Ситуативні вправи

для розвитку мовлення

► Гра «Хто ця дитина?»

Варіант 1

Учнівські фотографії з раннього дитинства розкладаються в довільному порядку. Далі учні намагаються відгадати, хто зображений/зображена на кожній дитячій фотографії, описуючи зовнішні риси, які, на їхню думку, вказують на того, кого вони обрали.

Варіант 2

До фотографій із раннього дитинства додаються сучасні шкільні фотографії. Учні описують подібні риси, які збереглися з раннього дитинства до старшого шкільного віку.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

➤ **Навчальна стратегія**

За допомогою навичок спостереження створіть мовні конструкції (пізнавальна).

➤ **Вправа «Опитування про улюблені заняття»**

У тебе гостюватиме учень/учениця з програми шкільного обміну. Ти як гостинний господар/гостинна господиня хочеш запропонувати своєму гостеві/своїй гості вибір позашкільних гуртків або спортивних команд, у які можна вступити. Ти роздаєш анкету опитування, щоб з'ясувати, чим любить займатися твій гість/твоя гостя, аналізуєш її, а тоді пропонуєш йому/їй кілька варіантів.

➤ **Вправа «Текстове повідомлення»**

Ти і твій кращий друг/твоя краща подруга — у різних клясах. До твоєї кляси зарахували нового учня/нову ученицю. Ти хочеш надіслати текстове повідомлення другові/подрузі про нового учня/нову ученицю.

Напиши повідомлення про враження, яке справив на тебе новий учень/справила на тебе нова учениця.

➤ **Вправа «Автобусна зупинка». Рольова гра**

Учитель описує кілька простих ситуацій — по одній на кожній картці. Це можуть бути професії («Ти — водій таксі»), емоції («Ти дуже розгніваний/розгнівана») або рухи («Ти спішиш, бо спізнився/спізнилась»). Кожний учень отримує іншу картку.

Ця імпровізація в групі відбувається на уявній автобусній зупинці. Кожна особа відповідно до ролі, визначеної на картці, чекає іншого автобуса. Ціль — пізнати риси характеру якнайбільшої кількості осіб, спостерігаючи за спілкуванням у групі. Ніхто не каже, хто він такий/вона така, а натомість удає риси характеру загаданої особи.

Ця вправа мотивує учасників багато говорити за короткий час перед приїздом автобуса.

Після імпровізації учні можуть назвати дійових осіб, яких вони грали, і риси характеру своєї особи.

[Блажук Юлія Меглей, Роман Британ. Українська драма 10. Читацький театр: Тимчасове видання. Ю. М. Блажук, Р. Британ — Едмонтон: Міністерство освіти Альберти, Відділення мовних послуг, 1983. — с. 100.]

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Підрозділ 2

Мої друзі та одноклясники

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

Оцінювання

54. Опис інопланетної вчительки

55. Поетична присвята другові чи подрузі

56. Написати біографію друга або подруги

57. Опис ідеального друга або ідеальної подруги

58. Складання аудіолиста

Вправа «Визначення мети»

Учням потрібна буде вправа BLM-94. «Визначення мети та прийняття обов'язків».

Де знайти: oomroom.ca

У документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004» у форматі PDF або MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

або:

http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf

Опис

Учні виконують цю вправу після опрацювання цієї теми.

Практичні мовні завдання-сходинки

Вправа «Я маю друга/подругу для тебе!»

Варіант 1

Учні пишуть опис від імени друга/подруги чи однокласника/однокласниці, який/яка бажає зустрітися з кимось, але він/вона є занадто сором'язливим/сором'язливою чи неохочим/неохочою зробити це сам/сама. Опис повинен містити:

- опис зовнішності;
- опис характеру та особистості;
- декілька уподобань і невподобань їхнього друга/їхньої подруги;
- декілька зацікавлень, гобі, улюблене проведення вільного часу друга/подруги.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

Варіант 2

Учні усно описують особу, з якою вони пішли б на побачення наосліп.

- **Навчальна стратегія**
Використовуйте знання про побудову речення, щоб утворити нові речення (продуктивна).
- **Навчальна стратегія**
Повторіть усний опис перед презентацією (метапізнавальна).

Частина II Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
**Мої друзі та
однокласники**

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Підрозділ 3. Моя сім'я

Етап 1. Презентація

Звернення до учнів

Ваш партнер/Ваша партнерка з програми шкільного обміну нині знає дещо більше про вас і ваших друзів. Тепер переходимо до більш делікатної справи: знайомство з сім'єю та залучення до вашого сімейного життя. З цими людьми ваші гості будуть жити. Що вони повинні знати?

У цьому підрозділі ви:

- назвете всіх членів вашої родини
- опишете членів вашої родини
- назвете спеціальність та освіту членів вашої сім'ї
- запросите вашого партнера/вашу партнерку з програми шкільного обміну взяти участь у сімейних розвагах
- запросите вашого партнера/вашу партнерку з програми шкільного обміну на урочисту сімейну подію чи святкування
- представите ваших гостей членам вашої сім'ї.

Потрібна лексика

Використовуючи вправу 60 «Генеалогічне дерево», вправу 61 «Розповідь про родину за генеалогічним деревом (1)», вправу 62 «Розповідь про родину за генеалогічним деревом (2)» (Будьмо собою! Учнівський зошит вправ. Розділ 1. www: мійсвіт.com), представте лексику, що стосується членів сім'ї.

«Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1», частини 3.1 і 3.3 також подають корисну лексику.

Учитель/Учителька, посилаючись на свою власну сімейну фотографію, представляє лексику, що стосується членів сім'ї. Учитель/Учителька може запросити учнів прокоментувати сімейну схожість.

Використовуючи ті самі фотографії, учитель/учителька говорить про заняття, якими він/вона займається з різними членами родини.

Використовуючи ті самі фотографії, учитель/учителька говорить про заняття різних членів сім'ї.

Таким чином, уся попередньо вивчена лексика — зовнішні

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 4
Моя школа

та особисті риси та ін. — може бути повторена.

Якщо учні неохоче посилаються на власні сімейні фотографії, то можна використати фото з журналу.

Етап 2. Пояснення

Звертайтеся до підрозділу 3 «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1» для лексичного чи граматичного матеріалу, потрібного для такого спілкування:

- 3.1 Говоримо про членів родини
- 3.2 Уживаємо присвійні займенники
- 3.3 Говоримо про родинні зв'язки, використовуючи родовий відмінок
- 3.4 Говоримо про рід занять і професію
- 1.16 Запрошуємо друзів
- 3.5 Знайомимось

Етап 3. Практика

Вправи на збагачення словникового запасу

для учнів від низько-середнього до високо-середнього мовних рівнів

59. Як буде навпаки?

Вивчаємо лексику родинних зв'язків, щоб назвати членів сім'ї жіночої статі.

60. Хто який член сім'ї?

Вивчаємо лексику родинних зв'язків, щоб назвати членів сім'ї.

61. Генеалогічне дерево

Схема представлення лексики сімейних зв'язків.

62. Розповідь про родину за генеалогічним деревом (1)

Схема представлення лексики сімейних зв'язків.

63. Розповідь про родину за генеалогічним деревом (2)

Схема представлення лексики сімейних зв'язків.

64. Стецюки!

Називаємо сімейні зв'язки, використовуючи сімейне дерево.

65. Родинні зв'язки

Вправа на використання лексики сімейних зв'язків.

66. Не помиліться в родинних зв'язках!

Вправа на підтвердження чи виправлення тверджень про сімейні зв'язки, використовуючи сімейне дерево.

67. Робота моїх батьків

Перевірка лексики через надання детальної інформації про заняття батьків.

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 4
Моя школа

68. Яка в кого спеціальність чи професія?

Вправа на визначення різних типів роботи через наочність.

69. Як ми проводимо вільний час. Улюблені заняття

Список слів різних сімейних занять/розваг.

70. Читайте запрошення та повідомлення

Ознайомлення зі запрошеннями на різні сімейні святкування.

Навчальна стратегія

Використовуйте схему сімейного дерева, щоб краще розуміти та запам'ятати лексику (пізнавальна).

Вправи для слухання

Примітка. Звукозапис для цих вправ у форматі MP3 подано в Інтернеті за адресою: www.budmo-series.com

Якщо доступ до Інтернету не можливий з якихось причин, то вчитель/вчителька може читати учням уголос. «Тексти до вправ для слухання» подані в «Будьмо собою! Учительські матеріали для планування навчальних занять. Розділ 1 www: мійсвіт.com», Додаток В.

71. Хто яку професію має?

Учні співставляють малюнки, згідно з почутою інформацією.

Навчальна стратегія

Використовуйте ілюстрації для кращого розуміння (пізнавальна).

72. Опис світлини

Учні визначають членів сім'ї згідно з почутою інформацією.

Навчальна стратегія

Використовуйте фотографію для кращого розуміння (пізнавальна). Використовуйте «вибіркове» слухання — зосереджуйтеся лише на деяких деталях повідомлення (тлумачна).

Письмові вправи

73. Родинна схожість

Вправа на визначення особистих зовнішніх рис та пов'язування їх з іншими членами сім'ї.

74. Моя родина і я

Вправа, у якій учні вказують заняття, яке вони виконують у родинному колі.

75. Ідеальні люди довкола мене

Учні складають речення про ідеальний тип особи з відповідними прикметниками.

76. Я і моє оточення

Учні складають серію анкет про їхні стосунки з різними людьми, що

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 4

Моя школа

їх оточують.

► Навчальна стратегія

Використовуйте попередні знання та особистий досвід для кращого розуміння (тлумачна).

Ситуативні вправи

для розвитку усного мовлення

► Вправа «Вказівки для подання інформації для перегляду фотографії»

Учням потрібна буде вправа SL-15 «Завдання: Фотоальбом».

Де знайти: oomroom.ca

У документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004» у форматі PDF або MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

або:

http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf

Опис

Як ідентифікувати інших осіб на фотографії. Як надавати рекомендації щодо перегляду фотографій.

Учні складають текст про сімейні фотографії. Текст міститиме назву та дату події, імена членів сім'ї згідно зі зразком, що вибрав учень/вибрала учениця. Фотографії розмістять у класі або покажуть у форматі «PowerPoint».

Як використати навички слухання.

Учні перевіряють уміння своїх однокласників уважно слухати (при усних презентаціях) та чітко читати (при читанні), виконуючи завдання з ідентифікації осіб на фото.

Практика вказувати місцезнаходження.

Ідентифікуючи осіб на фотографії, учні перевіряють нові лексичні навички. При цьому використовують точні описи, наприклад:

— На цій фотографії тітка Лідія сидить у центрі ліворуч. Кузен Орест стоїть з правого краю у другому ряді.

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 4
Моя школа

Варіант

Працюючи в парах, учні запитують одне одного про місцезнаходження того чи іншого родича/особи:

— Чи це твоя кухня Оленка стоїть з правого краю у другому ряді?

— Ні, Оленка — ліворуч від особи, яка стоїть з правого краю у другому ряді.

Оцінювання

77. Тест. Чи я знаю родинні зв'язки?

Відповіді на запитання стосовно поданого сімейного дерева (Додаток А).

78. Прикметники

Додаток А–1. Тест на розуміння друкованого тексту. Родинні зв'язки

Додаток А–2. Відповіді до вправи «Тест на розуміння друкованого тексту. Родинні зв'язки»

Додаток А–3. Тест на письмове мовлення. Зв'язки родини Гайдуків.

Додаток А–4. Тест на письмове мовлення. Зв'язки родини Гайдуків. Відповіді.

Вправа «Інтерв'ю представника/представниці агенції «Зірки майбутнього»

Поставте запитання для оцінювання усного розуміння та відповідей.

Де знайти:

Додаток А–5.

Запитник представника/представниці агенції «Зірки майбутнього» для проведення інтерв'ю.

Додаток А–6.

Критерії оцінювання усних відповідей під час інтерв'ю представника/представниці агенції «Зірки майбутнього».

Вправа «Визначення мети»

Учням потрібна буде вправа ВЛМ-94. «Визначення мети та прийняття обов'язків».

Де знайти: oomroom.ca

У документі «Програма української мови. Передшкілля — 12 класа. Електронний посібник з української мови для вчителів, 2004/Ukrainian Language Arts: A Teachers Resource of Templates and Blackline Masters, 2004» у форматі PDF або MS Word.

Пошук ресурсу за ключовим словом: blackline

або:

http://www.oomroom.ca/resources/blackline_masters/ULA%20

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 4
Моя школа

[Templates%20and%20BLMs%20v1.0.pdf](#)

Опис

Учні виконують цю вправу після опрацювання цієї теми.

Практичні мовні завдання-сходинки

79. Опис родинної фотографії

Опис сімейних зв'язків на основі сімейного дерева.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Підрозділ 4

Моя школа

Підрозділ 4. Моя школа

Етап 1. Презентація

Звернення до учнів

У попередніх підрозділах ви створили чітке уявлення про себе, ваше суспільне життя та вашу сім'ю. Ваші думки повертаються до класу та вашої школи. Ваш партнер/Ваша партнерка з програми шкільного обміну потребує знати про вашу школу, про предмети, які ви вивчаєте, та як школа впливає на ваше щоденне життя. Та й не лише це! Ваш партнер/Ваша партнерка з програми шкільного обміну буде вдячний/вдячна вам за інформацію про вчителів, адміністраторів та інший шкільний персонал.

У цьому підрозділі ви зможете:

- назвати головні місця в школі
- назвати предмети, які викладаються
- назвати позашкільні заняття спортом та клуби, розповісти про суспільно-громадське життя школи
- представити вашого партнера/вашу партнерку з програми шкільного обміну вашим учителям та адміністраторам.

Етап 2. Пояснення

Щоб пригадати лексичний і граматичний матеріал, потрібний для спілкування в наступних темах, звертайтеся до підрозділу 4 «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1».

- 4.1 Говоримо про школу і шкільні кабінети
- 4.2 Говоримо про навчання в школі: шкільні предмети, класи, уроки й курси
- 4.3 Говоримо про місця, де відбуваються уроки й різні шкільні заходи
- 4.4 Говоримо про час
- 4.5 Користуємося дієсловами руху
- 4.6 Говоримо про шкільні предмети або заняття
- 4.7 Висловлюємо уподобання щодо шкільних предметів і уроків
- 4.8 Говоримо про те, які предмети нам даються легко, а які — важко
- 4.9 Говоримо про позашкільні спортивні заняття, шкільні клуби і гуртки
- 4.10 Говоримо про День відкритих дверей

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

- 4.11 Говоримо про професії працівників школи
- 4.12 Звертаємося до різних людей
- 4.13 Застосовуємо умовний спосіб дієслова
- 4.15 Висловлюємо припущення або бажання, говоримо про можливість чи ймовірність чого-небудь за допомогою слів «повинен», «слід», «треба», «необхідно»
- 4.16 Говоримо про вміння й здібності (нахили), пов'язані з різними видами шкільної діяльності
- 4.17 Говоримо про учнів та їхні звички в навчанні
- 4.18 Говоримо про оцінки в навчанні
- 4.19 Даємо вказівки за допомогою дієслів у формі наказового способу
- 4.20 Описуємо події. Говоримо про способи творення якісних прислівників
- 4.21 Говоримо про місце і напрям. Прислівники на позначення місця й напрямку
- 4.22 Описуємо людей на фото
- 4.23 Говоримо про «цю» або «ту» річ. Вказівні займенники «цей» і «той»
- 4.24 Запитуємо про інформацію та вказівки, просимо довідку
- 4.25 Запитуємо чиясь думку
- 4.26 Висловлюємо власну думку
- 4.27 Проблеми в порозумінні. Просимо повторити або уповільнити темп мовлення, допомогти зрозуміти чи додатково роз'яснити

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Етап 3. Практика

Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане

для учнів від низько-середнього до середнього мовних рівнів

80. Перед іспитом

Прочитайте про учня, який пробудився після глибокого сну, думаючи, що спізнився на іспит.

Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане

для учнів від середнього до високо-середнього мовних рівнів

81. Що пише юначка з Мюнхену про свій побут в Канаді

Прочитайте статтю, написану українською дівчиною з Німеччини, про семестр, який вона провела в Едмонтоні.

82. Моя школа найкраща, тому що ...

Збірка відгуків з різних куточків України.

83. Українські поп-зірки також любили школу
Короткі спогади українських поп-зірок про школу.

Граматичні вправи

для учнів від середнього до високого мовних рівнів

Примітка. Для практики використання виразів часу, зверніться до праці Джорджа Дуравця: George Duravetz. Ukrainian: Conversation and Grammar. Level I. 4th rev. ed. Toronto: Ukrainian Teacher's Committee, 1987; George Duravetz. Ukrainian: Conversation and Grammar. Level II. 4th rev. ed. Toronto: Ukrainian Teacher's Committee, 1987.

84. Де відбуваються шкільні заняття у вашій школі?
Вправа на вміння будувати розповідь про місця, де викладають шкільні предмети та відбуваються класні заходи.

85. На Дні відкритих дверей у школі. Де що відбувається
Вкажіть, де відбуваються різні заходи під час Дня відкритих дверей.

86. Участь у позашкільних заходах. Наші вподобання
Практика фраз, які учні вживають, щоб виразити свої зацікавлення в різних шкільних заходах та розповісти про участь у запропонованих шкільних клубах чи групах.

87. Перевіримо себе. Вислови, що вживаємо для позначення часу
Практика вживання різних форм часу.

88. Яке дієслово руху вибрати?
Практика вживання дієслів руху.

89. Дієслова руху. «Іти» чи «їхати»? «Ходити» чи «їздити»?
Практика вибору та вживання дієслів руху.

Письмові вправи

для учнів від середнього до високого мовних рівнів

90. Мій шкільний день
Вправа на опис щоденного розкладу, вживаючи вислови для позначення часу.

91. Мій учорашній день
Вправа на опис щоденного розкладу, вживаючи вислови для позначення часу.

92. Мої шкільні предмети
У цій вправі учні готують інформацію про свої шкільні предмети. Вони мають зразок опису, якого дотримуються, а також запитання.

93. Ознайомтеся з нашою школою!
У цій вправі учні готують оголошення про свою школу, шкільні предмети та вчителів за поданим зразком.

Навчальна стратегія

Використовуйте зразки для вироблення точності на письмі та в мовленні (пізнавальна).

Частина II
Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та
однокурсники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Ситуативні вправи

для розвитку усного мовлення

94. Портрет молодого покоління

Учні створюють анкету для дослідження ставлення своїх однолітків до різних тем.

95. Президентство

Учні представляють себе як кандидатів у президенти Учнівської ради. Вони пояснюють причини, які спонукали їх висунути свої кандидатури.

Навчальна стратегія

Активізуйте попередні знання, щоб покращити презентацію (тлумачна).

96. Проєкт. Класний альбом

Цей проєкт надає можливості для автентичного спілкування. Завершальним етапом цього проєкту є уявне перебування на 25-тій річниці зустрічі випускників. Учні уявляють себе дорослими, які повернулися до своєї школи, щоб зустрітися зі своїми однокласниками та вчителями. Вправи 96.2 Хто я сьогодні? і 96.3 Ким буду завтра? можуть бути використані для підготовки мовного матеріалу, потрібного для виконання цього проєкту.

Нижче подаються зразки тем, які вчитель повинен/вчителька повинна повторити з учнями для розмови на 25-тій річниці зустрічі однокласників. Учитель/Учителька може заздалегідь підготувати окремі аркуші із запитаннями та відповідями, що ґрунтуються на відповідях учнів до вправ 96.2 і 96.3. Запитання та відповіді можуть бути подані в такий спосіб, щоб вони максимально сприяли розмовній активності.

Тематична лексика для повторення:

- Особисте життя
- Професія/посада (види діяльності):
  - Професія/посада
  - Інші деталі
  - Професійні заняття
- Мої зацікавлення
- Мої цінності
- Мої амбіції
- Моя особиста філософія
- Чого я навчився/навчилася за останні 25 років
- Останні новини
- Що мене турбує
- Що мене тішить
- Побаження для моїх нащадків

Використовуйте для цього відповіді, які учні подали у вправі 96.3 Ким буду завтра?

Вправа «Вибачте, будь ласка. Де знайти...?»

За допомогою коротких діалогів учні тренуються ставити запитання про те, де розташоване те чи інше місце в школі, та відповідати на них. Учитель/Учителька може згрупувати учнів у паралельні лінії, розмовну карусель та ін.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Варіант 1

Дві групи учнів гратимуть по черзі ролі господарів школи та ролі відвідувачів школи під час проведення Дня відкритих дверей. Групи отримують примірники мапи школи.

Група 1 вибирає якесь місце (у приміщенні школи чи на шкільній території), позначає на своїй мапі це місце і готує послідовні вказівки, як пройти до того місця. (Можливо, що учням потрібно буде самим пройти цей маршрут, щоб підготувати вірні вказівки.)

Після цього група 1 дає усні вказівки групі 2, яка позначає ці вказівки на своїй мапі. Обидві групи звіряють свої мапи і вирішують, чи усні вказівки групи 1 були чіткими, вірними та легкими для зрозуміння.

Варіант 2

Подібно до першого варіанта, група 2 вибирає якесь місце в школі, але тримає його в таємниці. Вона позначає це місце на своїй мапі і готує вказівки для групи 1.

Отримавши усні вказівки від групи 2, група 1 вирушає цим маршрутом на пошуки таємничого місця і по дорозі робить нотатки, наскільки чіткими й вірними були вказівки групи 1. Повернувшись до класу, група 2 звітує про те, що це було за місце, його назву та чи легко було його знайти.

► **Навчальна стратегія**

Використовуйте наочність (наприклад, мапу), щоб сприяти виконанню завдання (пізнавальна).

Використовуйте невербальне спілкування (наприклад, жести) (продуктивна).

► **Вправа «Перепризначення ваших учителів!»**

Учні вибирають учителів різних шкільних предметів і називають по 4-6 прикметників для опису кожного вчителя чи вчительки. Учні перепризначають цих учителів на інші предмети, для яких, як їм здається, вони краще пасують, і пояснюють своє рішення.

Учні повинні вживати умовні речення за допомогою «був би/була б» та «повинен/повинна».

Приклади

- Пан Конан повинен викладати фізкультуру,

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2
Мої друзі та
однокурсники

Підрозділ 3
Моя сім'я

Підрозділ 4
Моя школа

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

бо він атлет та активний у різних видах спорту.

- Він був би добрим учителем біології, бо.../
Він повинен бути вчителем біології, бо...
- Вона була б доброю учителькою географії, бо.../
- Вона повинна викладати географію, бо...

Варіант

Учні обговорюють, які предмети могли б викладати їхні однокласники, базуючись на зовнішніх та особистих рисах кожного учня/кожної учениці.

Приклад

Христина повинна викладати фізкультуру, бо вона атлетичної тілобудови, спритна й активна.

Оцінювання

97. Молодь на Заході

Вправа, у якій учні розповідають свої аргументи молодим українцям про молодь Північної Америки.

98. По Україні у школі

Учні виконують завдання до написаної старшокласницею з України статті про українську шкільну систему та її досвід навчання за цією системою.

99. Чи ви чули останні новини?

Завдання, у якому учні пишуть шкільне оголошення.

Практичні мовні завдання-сходінки

Вправа «Який я учень? Яка я учениця?»

Учні використовують лексику, подану в частинах 4.16 і 4.17 «Будьмо собою! Мовна скарбничка. Розділ 1», щоб визначити свої сильні та слабкі сторони як учнів, оцінити свої навчальні навички та обговорити методи та шляхи їх покращення. Наприклад, вони можуть записати свої набуті навички й уміння в першу колонку, а бажані навички — в другу колонку. У третю колонку можуть записати результати обговорення своїх набутих і бажаних навичок.

100. Проект. Вітальна промова на Дні відкритих дверей

Учні готують матеріал про україномовне навчання для його використання під час заходу «День відкритих дверей». Для того, щоб прийняти україномовних відвідувачів, а також показати професійність спілкування українською мовою, класа готує україномовний матеріал. Матеріал може вміщувати таке:

- мапу, яка показує важливі шкільні служби, засоби та місця
- головні класні кімнати (одна від кожного відділу) чи відділи

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1
Я

Підрозділ 2

Мої друзі та однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

- головні місця для проведення заходів та вистав, які відбуваються під час Дня відкритих дверей
- список учителів (один представник з кожного відділу) та адміністраторів з коротким описом їхніх ролей.

Частина II

Пропонована навчальна діяльність

Підрозділ 1

Я

Підрозділ 2

Мої друзі та
однокласники

Підрозділ 3

Моя сім'я

Підрозділ 4

Моя школа

Етап 1. Презентація

Етап 2. Пояснення

Етап 3. Практика

Додаток А

Додаткові вправи та оцінювання

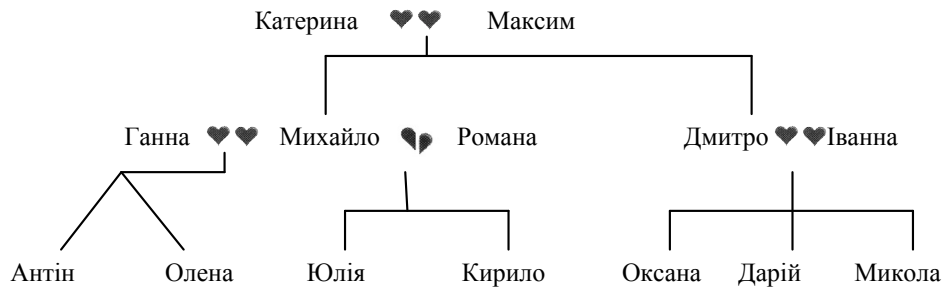
До уваги вчителів пропонуються такі додаткові вправи та оцінювання:

ПІДРОЗДІЛ 3. МОЯ СІМ'Я

- А-1. Тест на розуміння друкованого тексту.
Родинні зв'язки
- А-2. Відповіді до вправи «Тест на розуміння друкованого тексту.
Родинні зв'язки»
- А-3. Тест на письмове мовлення. Зв'язки родини Гайдуків
- А-4. Відповіді до вправи «Тест на письмове мовлення. Зв'язки
родини Гайдуків»
- А-5. Запитник представника/представниці агенції
«Зірки майбутнього» для проведення інтерв'ю
- А-6. Критерії оцінювання усних відповідей під час інтерв'ю
представника/представниці агенції
«Зірки майбутнього»

А-1 Тест на розуміння друкованого тексту. Родинні зв'язки

Скористайся інформацією з родовідного дерева, щоб відповісти на запитання.

Тільки для оцінювання вчителем/вчителькою (0.5 бала за кожне правильно назване ім'я)

Запитання	Твої відповіді	Оцінка в балах	Найвища оцінка
1. Хто дружина Дмитра?			0.5
2. Хто батьки Юлії та Кирила?			1
3. Хто батько Михайла?			0.5
4. Хто дівер Ганни?			0.5
5. Хто двоюрідні брати Юлії та Кирила?			1
6. Хто тітка Антона?			0.5
7. Хто зведена сестра Кирила?			0.5
8. Хто чоловік Іванни?			0.5
9. Хто двоюрідна сестра Антона й Олени?			0.5
10. Хто чоловік Катерини?			0.5
11. Хто сини Катерини й Максима?			1
12. Хто двійнята?			1
13. Хто онучки Катерини й Максима?			1.5
14. Хто стрийко (дядько) Олени?			0.5
15. Хто мати Антіна й Олени?			0.5
16. Хто дідусь і бабуся Миколи?			1
17. Хто свекруха Ганни?			0.5
18. Хто дівер Іванни?			0.5
19. Хто зведений брат Юлії?			0.5

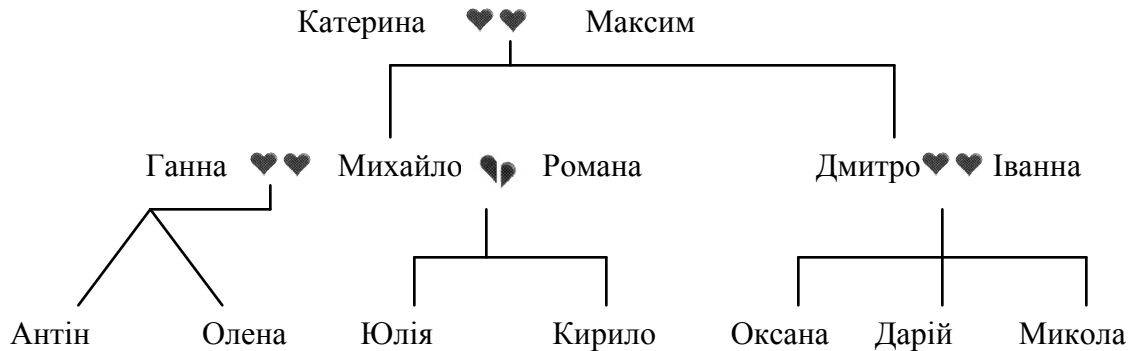

20.	Хто дружина Михайла?		0.5
21.	Хто дочка Михайла й Романи?		0.5
22.	Хто діверка Ганни?		0.5
23.	Хто племінники (небожі) Дмитра й Іванни?		1
24.	Хто сестра Дарія?		0.5
25.	Хто племінниця (небога) Михайла й Ганни?		0.5
26.	Хто свекор і свекруха Іванни?		1
27.	Хто онуки Катерини й Максима?		3.5
28.	Хто діти Михайла й Романи?		1
29.	Хто брати Оксани?		1
Усього за вправу:			23

Твоє ім'я та прізвище	Дата

А-2 Відповіді до вправи «Тест на розуміння друкованого тексту. Родинні зв'язки»

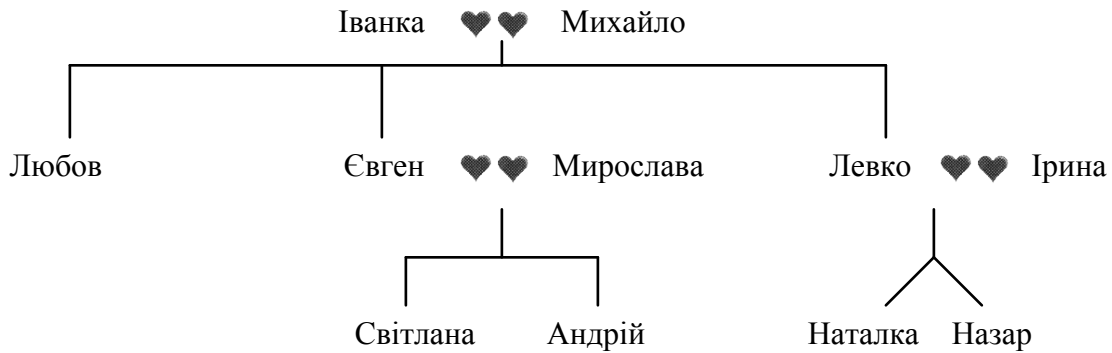
	Запитання	Відповіді
1.	Хто дружина Дмитра?	<i>Іванна</i>
2.	Хто батьки Юлії та Кирила?	<i>Михайло й Романа</i>
3.	Хто батько Михайла?	<i>Максим</i>
4.	Хто дівер Ганни?	<i>Дмитро</i>
5.	Хто двоюрідні брати Юлії та Кирила?	<i>Дарій та Микола</i>
6.	Хто тітка Антона?	<i>Іванна</i>
7.	Хто зведена сестра Кирила?	<i>Олена</i>
8.	Хто чоловік Іванни?	<i>Дмитро</i>
9.	Хто двоюрідна сестра Антона й Олени?	<i>Оксана</i>
10.	Хто чоловік Катерини?	<i>Максим</i>
11.	Хто сини Катерини й Максима?	<i>Михайло та Дмитро</i>
12.	Хто двійнята?	<i>Антін і Олена</i>
13.	Хто онучки Катерини й Максима?	<i>Олена, Юлія та Оксана</i>
14.	Хто стрийко (дядько) Олени?	<i>Дмитро</i>
15.	Хто мати Антіна й Олени?	<i>Ганна</i>
16.	Хто дідусь і бабуся Миколи?	<i>Катерина й Максим</i>
17.	Хто свекруха Ганни?	<i>Катерина</i>
18.	Хто дівер Іванни?	<i>Михайло</i>
19.	Хто зведений брат Юлії?	<i>Антін</i>
20.	Хто дружина Михайла?	<i>Ганна</i>
21.	Хто дочка Михайла й Романи?	<i>Юлія</i>
22.	Хто діверка Ганни?	<i>Іванна</i>
23.	Хто племінники (небожі) Дмитра й Іванни?	<i>Антін і Кирило</i>
24.	Хто сестра Дарія?	<i>Оксана</i>
25.	Хто племінниця (небога) Михайла й Ганни?	<i>Оксана</i>
26.	Хто свекор і свекруха Іванни?	<i>Катерина й Максим</i>
27.	Хто онуки (хлопці) Катерини й Максима?	<i>Антін, Кирило, Дарій, Микола</i>
28.	Хто діти Михайла й Романи?	<i>Юлія та Кирило</i>
29.	Хто брати Оксани?	<i>Дарій і Микола</i>

А-3 Тест на письмове мовлення. Зв'язки родини Гайдуків

Використовуючи інформацію з родовідного дерева, опиши родинні зв'язки між членами сім'ї Гайдуків.

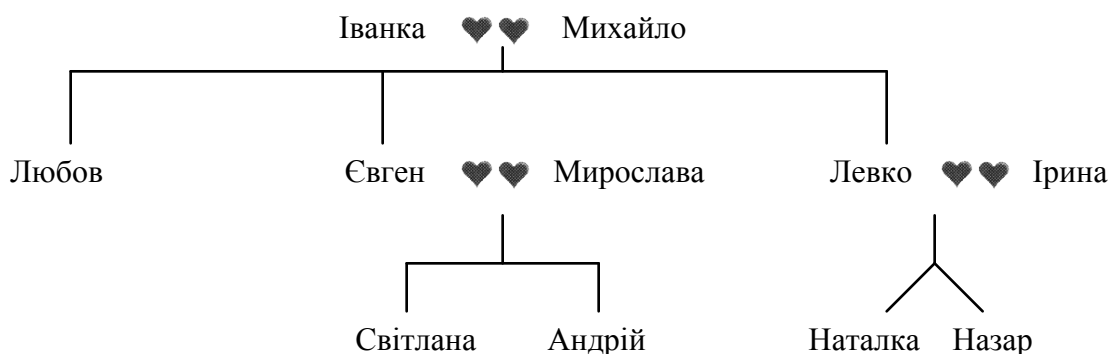

		Тільки для оцінювання вчителем/вчителькою	
Твої відповіді		1 бал за кожне речення, що містить правильну інформацію	1 бал за вживання відповідної лексики, за правильне узгодження слів, за правильний правопис і пунктуацію
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
Усього:		/10	/10
Усього за вправу:		/20	

Твоє ім'я та прізвище	Дата

А-4 Тест на письмове мовлення. Зв'язки родини Гайдуків. Відповіді

Можливі відповіді:

- Іванка — дружина Михайла.
- Любов — дочка Іванки й Михайла.
- Євген і Мирослава — батьки Світлани й Андрія.
- Наталка й Назар — діти-близнята Левка й Ірини.
- Євген — син Іванки й Михайла.
- Світлана — сестра Андрія.
- Левко — дівер Мирослави.
- Євген — брат Любови.
- Іванка — свекруха Ірини.
- Світлана — двоюрідна сестра Наталки й Назара.

А-5 Запитник представника/представниці агенції «Зірки майбутнього» для проведення інтерв'ю

Доброго дня! Мене звати Віктор/Вікторія Костенко, і я представляю агенцію «Зірки майбутнього». Я хочу поставити тобі кілька запитань:

1. Як ти називаєшся?
2. Скільки тобі років?
3. Опиши свої зовнішні риси.
4. Скільки дітей у вашій сім'ї?*
5. Як вони називаються?
6. Скільки їм років?
7. Як називається твій батько?
8. Опиши, будь ласка, його зовнішні риси і риси характеру.
9. Як називається твоя мама?
10. Опиши, будь ласка, її зовнішні риси і риси характеру.

* Якщо дитина — єдина в сім'ї, то запитувати варто про її двоюрідних братів і сестер.

А-6 Критерії оцінювання усних відповідей під час інтерв'ю представника/представниці агенції «Зірки майбутнього»

Спілкування		Мовна вправність (точність)	Культура	Стратегії	Зауваги / Рекомендації
Сприймання на слух	Мовлення				
Зрозумів (-ла) запитання про:	Правильно сказав (-ла) про:	Уживав (-ла):	Уживав (-ла):		
• Своє ім'я ☐	• Своє ім'я ☐	• Відповідну лексику ☐	• Правильні конструкції для називання віку ☐	• Ризикнув (-ла) відповідати на кожне запитання (2) ☐	
• Свій вік ☐	• Свій вік ☐	• Правильні форми підмета і присудка ☐			
• Свої зовнішні риси ☐	• Свої зовнішні риси ☐	• Правильне узгодження прикметника з іменником ☐			
• Кількість дітей у сім'ї ☐	• Кількість дітей у сім'ї ☐	• Правильну послідовність слів ☐			
• Їхні імена ☐	• Їхні імена ☐	• Правильну вимову ☐			
• Їхній вік ☐	• Їхній вік ☐				
• Ім'я батька ☐	• Ім'я батька ☐				
• Його зовнішні риси й риси характеру ☐	• Його зовнішні риси й риси характеру ☐				
• Ім'я матері ☐	• Ім'я матері ☐				
• Її зовнішні риси й риси характеру ☐	• Її зовнішні риси й риси характеру ☐				
Відмінно — усі запитання зрозумів (-ла)	10	Відмінно — усі відповіді були повні і правильні	10	Відмінно — без жодної граматичної помилки	7
Дуже добре — майже всі запитання зрозумів (-ла)	9 8	Дуже добре — майже усі відповіді були повні і правильні	9 8	Дуже добре — було кілька незначних граматичних помилок	6.5 6

Спілкування				Мовна вправність (точність)		Культура		Стратегії		Зауваги / Рекомендації
Сприймання на слух		Мовлення								
Зрозумів (-ла) запитання про:		Правильно сказав (-ла) про:		Уживав (-ла):		Уживав (-ла):				
Добре — більшість запитань зрозумів (-ла)	7	Добре — більшість відповідей була повна і правильна	7	Добре — було кілька грубих граматичних помилок	5.5	Добре — відповідні форми було вжито	1	Відповідну стратегію було використано		
	6		6		5					
Задовільно — половину запитань зрозумів (-ла)	5	Задовільно — половина відповідей була повна і правильна	5	Задовільно — було досить багато різних граматичних помилок	4.5					
					4					3.5
Незадовільно — більше половини запитань не зрозумів (-ла)	4	Незадовільно — більше половини відповідей були неповні й неправильні	4	Незадовільно — було надто багато різних граматичних помилок	3	Незадовільно — відповідні форми не було використано	0	Відповідну стратегію не було використано		
	3		3		2.5					
	2		2		2					
	1		1		1.5					
	0		0		1					
					0					
	/10		/10	Потрібно відняти 0.5 бала за кожну помилку	/7		/1		/2	

Додаток Б

Відповіді до учнівського зошита вправ

Додаток Б

Відповіді до учнівського зошита вправ

ПІДРОЗДІЛ 1.

с. 1 ВПРАВА 1

**Основне практичне завдання (ОПЗ).
Готуємо сторінки для веб-сайту**

Відповіді індивідуальні.

с. 15 ВПРАВА 2

Я і люди довкола мене

Відповіді індивідуальні.

с. 19 ВПРАВА 3

Який ти? Яка ти?

Відповіді індивідуальні.

с. 22 ВПРАВА 4

Підберіть слово. Антоніми і синоніми

4.1

[3] слабий/кволий

[5] скупий

[4] бездушний

[1] боязкий

[7] безвільний

[2] підлий

[9] лінивий

[11] негарний

[10] зрадливий

[8] нерішучий

[6] брехливий

[12] фальшивий

4.2

[2] чесний

[4] порядний

[1] відважний

[6] гарний

[3] добрий

[5] надійний

с. 23 ВПРАВА 5

Як визначити характер за словесною реакцією?

Сердитий реагує: [2]   Песиміст реагує: [5]

Хитрун реагує: [6]   Жадібний реагує: [3]

Сноб реагує: [4]   Добрий реагує: [1]

с. 24 ВПРАВА 6

Це все — обличчя!

1. волосся

2. чоло

3. брова

4. вія/вії

5. око

6. ніс

7. губи

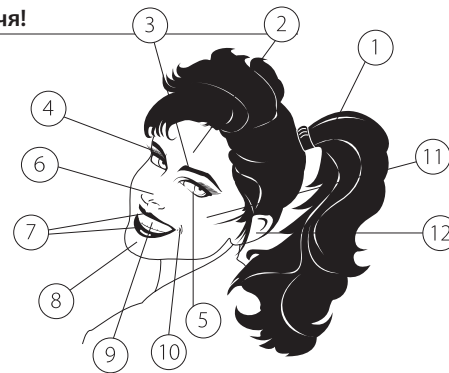
8. підборіддя

9. зуби

10. ямка/ямки

11. щока

12. вухо

с. 25 ВПРАВА 7

Різноманітні зацікавлення

1. бадмінтон

2. подорожі

3. карате

4. музику

5. школи

6. танцями

7. гольф

8. фотографії

9. відпочинок

10. книжки

11. мистецтво

12. дзюдо

13. телебачення

14. лижах

15. тварин

16. гокей

17. ковзанярство

18. лижах

19. лакрос

20. боксом

21. вітрильнику

22. ігри

23. закупи

24. садівництвом

25. йоги

26. колекції

27. альпінізм

28. спортом

29. шахи

30. кіно

31. теніс

32. футбол

33. байдарку

34. мотокросу

с. 28 ВПРАВА 8

Негативні та позитивні риси характеру

Негативні риси	Позитивні риси
агресивний	мирний, спокійний
безвідповідальна	відповідальна
безсовісний	совісний, справедливий
брехлива	щира, відверта, чесна
егоїстичний	альтруїстичний, безкорисливий
заздрісна	чуйна, доброзичлива, щедра
злий	добрий, доброзичливий
ледача	активна, енергійна, працьовита
лицемірний	щирий
млява	жвава, бадьора
надокучливий	чуйний, тактовний
нахабна	чемна, ввічлива
нетолерантний	толерантний
невдоволена	задоволена
негречний	гречний, чемний
недбала	старанна, охайна
недисциплінований	вихований, стриманий, дисциплінований
незібрана	зосереджена
некомунікабельний	товариський
необачна	розсудлива, обережна
неприятний	привітний
нетерпляча	врівноважена, спокійна, витримана
нетямущий/нерозумний/ дурний	тямущий, розумний
нечесна	чесна
нещирий	щирий
песимістична	оптимістична
пихатий	скромний
самовдоволена	шляхетна, скромна, поміркована
стурбований	спокійний, певний (у собі), врівноважений

с. 30 ВПРАВА 9

Чи практична ти людина? Тест

Відповіді індивідуальні.

с. 31 ВПРАВА 10

Який вид спорту вам підходить?

—

с. 32 ВПРАВА 11

Чи не бракує тобі винахідливості?

—

с. 33 ВПРАВА 12

Чи ти оптиміст чи песиміст? оптимістка чи песимістка?

—

с. 34 ВПРАВА 13

Розкішні прізвища

—

с. 36 ВПРАВА 14

Риси характеру

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

оптиміст

авантюрник
активна
амбівний
амбівна
артистична
відповідальний
чемний
дисциплінований
дисциплінована
діяльна
довірливий
допитлива
жвава
задоволена
зацікавлений
зібраний
інтелігентний
творча
люб'язний
міла
наполєглива
незалежна
ніжна
поважна
порядний
працьовитий
рішучий
серйозна
скромна
спокійний
старанна
терплячий
толерантний
увічлива
упевнена
хоробрий
чуйний
щира

с. 38 ВПРАВА 15

Упізнайте мене?

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

- Ім'я: Дмитро Діброва
Опис: Лисий, круглолидий, орлиний ніс, круглі блакитні очі, великі вуха, тонкі губи
- Ім'я: Ореста Січинська
Опис: Овальне лице, низьке чоло, круглі карі очі, довгі вії, кучеряве русяве волосся, кирпатий ніс, тонкі губи, смаглява шкіра
- Ім'я: Галина Сушко
Опис: Квадратне обличчя, пласке чоло, біляве хвилясте волосся, блакитні очі, короткі вії, гострий ніс, засмагла шкіра
- Ім'я: Мар'ян Гонта
Опис: Видовжене лице, плаский лоб, коротке руде волосся, ластовиння на носі та щоках, досить великі губи, круглі зелені очі

с. 40 ВПРАВА 16

Ваші вага і зріст

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

16.1

- Павло Стецюк.
вага – 66 (шістдесят шість) кг;
зріст – 182 (сто вісімдесят два) см.
- Лідія Марків.
вага – 62 (шістдесят два) кг;
зріст – 157 (сто п'ятдесят сім) см.
- Ольга Ващенко.
вага – 26 (двадцять шість) кг;
зріст – 145 (сто сорок п'ять) см.
- Йосип Величко.
вага – 58 (п'ятдесят вісім) кг;
зріст – 165 (сто шістдесят п'ять) см.
- Софія Пацюк.
вага – 52 (п'ятдесят два) кг;
зріст – 175 (сто сімдесят п'ять) см.
- Андрій Литвиненко.
вага – 48 (сорок вісім) кг;
зріст – 162 (сто шістдесят два) см.
- Федір Черемшина.
вага – 85 (вісімдесят п'ять) кг;
зріст – 190 (сто дев'яносто) см.
- Дарія Ільницька.
вага – 49 (сорок дев'ять) кг;
зріст – 164 (сто шістдесят чотири) см.
- Степан Меженко.
вага – 63 (шістдесят три) кг;
зріст – 172 (сто сімдесят два) см.
- Іванна Петрицька.
вага – 39 (тридцять дев'ять) кг;
зріст – 149 (сто сорок дев'ять) см.

16.2

Відповіді індивідуальні.

с. 42 ВПРАВА 17

Які вони?

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

Ім'я учениці: Слава Нгуєн

Волосся: чорне, довге, пряме
Очі: чорні
Шкіра: —
Колір обличчя: —
Ніс: —
Обличчя: овальне
Зріст: маленький

Риси характеру: привітна, сором'язлива

Ім'я учня: Том Мазур

Волосся: світле, кучеряве
Очі: зелені
Шкіра: смаглява
Колір обличчя: —
Ніс: прямиий
Обличчя: видовжене
Зріст: високий

Риси характеру: енергійний

Ім'я учениці: Юля Варга

Волосся: довге, руде
Очі: круглі, зелені
Шкіра: —
Колір обличчя: у ластовинні
Ніс: гострий
Обличчя: —
Зріст: —

Риси характеру: приємна, жвава, кумедна

Ім'я учня: Артур Курума

Волосся: кучеряве
Очі: карі
Шкіра: —
Колір обличчя: —
Ніс: —
Обличчя: кругле
Зріст: високий

Риси характеру: симпатичний, товариський

с. 46 ВПРАВА 18

Грати «у» чи грати «на»?

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

18.1

Ім'я: Зорян Дацко

На якому музичному інструменті він/вона грає?

- на фортепіяні
  - на гітарі
- У що він/вона грає?
- у волейбол
  - у баскетбол
  - у лакрос

Ім'я: Наталя Сташевська

- На якому музичному інструменті він/вона грає?
- на ударних
- У що він/вона грає?
- у футбол
  - у рінгет

Ім'я: Анна Мацялко

- На якому музичному інструменті він/вона грає?
- на скрипці
  - на арфі
  - на кларнеті
- У що він/вона грає?
- у кеглі

Ім'я: Дмитро Іванчук

- На якому музичному інструменті він/вона грає?
- на акордеоні
- У що він/вона грає?
- у баскетбол
  - у теніс
  - у гольф

18.2

Можливі відповіді.

1. Зорян Дацко грає на фортепіяні та гітарі. Він грає у волейбол, баскетбол і лакрос.
2. Наталя Сташевська грає на ударних. Вона грає у футбол і рінгет.
3. Анна Мацялко грає на скрипці, арфі та кларнеті. Вона грає в кеглі.
4. Дмитро Іванчук грає на акордеоні. Він грає в баскетбол, теніс і гольф.

18.3

Відповіді індивідуальні.

с. 49 ВПРАВА 19

Запитуємо та відповідаємо про вік

19.1

Можливі відповіді:

1. Мені сімнадцять років.
2. Моїй сестрі двадцять один рік.
3. Моему батькові шістдесят років.
4. Моїй мамі п'ятдесят три роки.
5. Нашому вчителю сорок два роки.
6. Нашій вчительці тридцять шість років.
7. Нашому синові чотири роки.
8. Вашій доньці один рік (рочок).
9. Тарасові шістнадцять років.
10. Наталці тринадцять років.
11. Василеві дев'ятнадцять років.
12. Андрієві п'ятнадцять років.

с. 51 ВПРАВА 20

Говоримо про вік. Уживання форм давального відмінка

20.1

ВИКЛАДАЧ. Джоне, прошу, розкажи про себе.

ДЖОН. Я народився в 1967 році в Торонті. Коли мені було 6 років, мене прийняли до школи. Коли мені було 17 років, я почав учитися в коледжі, у 24 роки я одружився. Коли мені було 26 років, у мене народився син Олесь. На той час я вже три роки працював. Зараз мені 41 рік. І як турист уперше приїхав в Україну.

ВИКЛАДАЧ. Дуже добре, Джоне!

20.2

Можливі відповіді.

1. Скільки років твоїй (вашій, його, її, їхній) матері? Їй п'ятдесят п'ять років.
2. Скільки років твоєму (вашому, його, її, їхньому) батькові? Йому шістдесят років.
3. Скільки років твоїй (вашій, його, її, їхній) дочці? Їй дев'ятнадцять років.
4. Скільки років твоєму (вашому, його, її, їхньому) синові? Йому вісім років.
5. Скільки років твоєму (вашому, його, її, їхньому) дідусеві? Йому сімдесят п'ять років.
6. Скільки років твоїй (вашій, його, її, їхній) бабусі? Їй сімдесят два роки.
7. Скільки років твоєму (вашому, його, її, їхньому) онукові? Йому два роки.
8. Скільки років твоїй (вашій, його, її, їхній) сестрі? Їй сімнадцять років.

20.3

Відповіді індивідуальні.

с. 55 ВПРАВА 21

Скільки йому років? Скільки їй років?

21.1

1. Скільки років Марії? Їй 22 роки.
2. Скільки років твоїм сестрам? Їм 12 і 14 років.
3. Скільки років вашим близнюкам? Їм 17 років.
4. Скільки років їхній доньці? Їй 24 роки.
5. Скільки років нашому дядькові? Йому 57 років.
6. Скільки років тому молодому вчителю? Йому 28 років.
7. Скільки років цій бібліотеці? Їй 31 рік.
8. Скільки років твоїй прабабці? Їй 85 років.
9. Скільки тобі років? Мені 16 років.
10. Скільки років його внукам? Їм 8 років.
11. Скільки років Павлові? Йому 25 років.
12. Скільки років їхнім дітям?

Ім 20 років.

с. 60 ВПРАВА 22

Моя зовнішність. Який я? Яка я?

22.1

1. Я маю
2. Я —
3. Я —
4. Я маю
5. Я —
6. Я маю
7. Я маю
8. Я маю
9. Я —
10. Я —
11. Я маю
12. Я маю
13. Я —
14. Я маю
15. Я —
16. Я —
17. Я маю
18. Я —
19. Я маю
20. Я —

22.2

Можливі відповіді:

прямий ніс,
високе чоло,
біляве волосся (колір),
кучеряве волосся.

с. 62 ВПРАВА 23

На кого ми схожі?

23.1 Схожість

1. Меланія схожа на свою старшу сестру.
2. Ми зі сестрою схожі на нашу бабцю.
3. Богдан схожий на свого вуйка.
4. Леся схожа на тітку Олену.
5. Ви схожі на королеву Єлизавету.
6. Мій двоюрідний брат схожий на Бреда Пітта.
7. Твоя сусідка схожа на Сандру Баллок.
8. Їхня подруга схожа на співачку Руслану.
9. Наш брат схожий на нашого дідуся.
10. Орест і Остап схожі на братів Кличків.

23.2 Родинна схожість

Відповіді індивідуальні.

23.3 Подібність на відомих людей

Відповіді індивідуальні.

23.4 Іншими словами

1. Меланія подібна до своєї старшої сестри.
2. Ми зі сестрою подібні до нашої бабці.
3. Богдан подібний до свого вуйка.
4. Леся подібна до тітки Олени.
5. Ви подібні до королеви Єлизавети.
6. Мій двоюрідний брат подібний до Бреда Пітта.
7. Твоя сусідка подібна до Сандри Баллок.
8. Їхня подруга подібна до співачки Руслани.
9. Наш брат подібний до нашого дідуся.
10. Орест і Остап подібні до братів Кличків.

с. 66 ВПРАВА 24

Уживання дієслів «подобатися» і «любити»

24.1 Що вам подобається?

Фрагменти, у яких ужито дієслова «подобатися» і «любити».

Число діалогу	Число рядка діалогу, де вжито дієслово...		Чи можна замінити це дієслово іншим?		Якщо твоя відповідь «так», то нове речення буде...
	«подобатися»	«любити»	Так	Ні	
1	21		☒	☐	Я люблю його фільми «Земля» і «Поема про море».
2	10		☒	☐	Богдане, що ти любиш більше: ходити до кінотеатру чи дивитися фільм на телебаченні?
2		13	☒	☐	Мені подобається дивитися фільми в кінотеатрі.
2		14	☒	☐	Тату, а мені подобається дивитися фільми і в кінотеатрі, і на телебаченні.
2	18		☒	☐	Ні, я люблю не тільки кіно.
3		18	☒	☐	Джейн, я ніколи не думав, що тобі так подобається український театр.

24.2

Відповіді індивідуальні.

24.3

Фрагменти, у яких ужито:

- іменники
- займенники
- іменникові словосполучення (іменники із залежними словами)
- дієслова, які стосуються іменників та займенників у формі давального відмінка
- прийменники, які вжиті з іменниками у формі давального відмінка.

Число діялогу	Число рядка	Іменники	Займенники	Іменникові словосполучення (іменники із залежними словами)	Дієслова, які стосуються іменників та займенників у формі давального відмінка	Прийменники, які вжиті з іменниками у формі давального відмінка
1	7	друзям	своїм		купив	
1	16		тобі нам		дякуємо казали	
1	21		мені		подоба- ються	
2	1	білетеро- ві			покажи	
2	8		нам		буде	
2	10		тобі		подобається	
2	18		мені		подобається	
3	7	митцям	Цим	видатним митцям	склалися	завдяки
3	21		кому		принесла	
3	22	Театрові, митцям		Україн- ським митцям		
3	23	Акторам, режисе- рові, художни- кові			подякува-ти	
3	24	учасни- кам	Всім	Учасникам сьогодніш- нього вечора		
3	25		їм		побажати	

с. 71 ВПРАВА 25

Уживання дієслова «подобатися»

25.1

Можливі відповіді:

1. Нам подобається телесеріал «Degrassi High».
2. Дітям подобається содова вода.
3. Учням не подобається писати домашні завдання.
4. Їм подобається ходити на забливи.
5. Їй подобається музика Елвіса Преслі.
6. Українцям подобаються твори Тараса Шевченка.
7. Мені не подобаються дитячі мультики.
8. Тобі подобається Диснейленд.
9. Нам подобаються народні пісні.
10. Вам подобаються українські вареники.
11. Нам не подобається ковбойська музика.
12. Їм подобаються наші вчителі.
13. Йому не подобаються хемія і фізика.
14. Їм не подобається грати в гольф.
15. Тобі не подобається писати есе.
16. Нам подобаються фільми жажів.
17. Їй подобається обідати в ресторані.
18. Мені не подобаються складні іспити.
19. Нам подобається італійська футболка.
20. Учням не подобається вегетеріанська піца.

25.2

Можливі відповіді:

1. Чи тобі подобається їхнє нове авто?
2. Чи вам подобається мій новий костюм?

3. Чи їй подобається цей компакт-диск?
4. Чи учням подобається телесеріал «Друзі»?
5. Чи йому подобається грати в баскетбол?
6. Чи тобі подобаються фільми про Гаррі Поттера?
7. Чи їм подобається листуватися електронною поштою?
8. Чи вам подобаються американські телевізійні програми?
9. Чи тобі подобається їздити мотоциклом?
10. Чи дітям подобається забавлятися в гідропарку?
11. Чи Марусі подобається писати писанки?
12. Чи Андрієві подобається читати по-українському?
13. Чи дівчатам подобаються романтичні повісті?
14. Чи хлопцям подобаються спортивні авта?
15. Чи молодим людям подобається ходити в клуби (клуби)?
16. Чи нашим гостям подобається українська кулінарія?
17. Чи Грицеві подобається поп-музика?
18. Чи науковцям подобається дивитися документальні фільми?
19. Чи життєрадісним людям подобається святкувати уродини?
20. Чи матерям подобається горіховий торт?

с. 76 ВПРАВА 26

Чим ти цікавишся?

26.1

Можливі відповіді:

1. Павло цікавиться механікою й електронікою.
2. Ми цікавимося гуманітарними науками.
3. Ви, мої друзі, цікавитесь іноземними мовами.
4. Учні природничих клас цікавляться біологією, хемією і фізикою.
5. Молоді люди цікавляться спортивними клубами (клубами).
6. Я, Михась, цікавлюся боксом і фехтуванням.
7. Учні нашої школи цікавляться командними видами спорту.
8. Ти цікавишся драмою й музикою.
9. Ті дівчата цікавляться баскетболом і волейболом.
10. Ні він, ні вона не цікавляться куховаренням.
11. Ми всі цікавимося українською мовою й культурою.
12. Учителі цікавляться своїми предметами.

26.2

Можливі відповіді:

1. Колись наші вчителі цікавилися гарним почерком, а тепер цікавляться електронним друком.
2. Колись я цікавився/цікавилася дитячими телепередачами, а тепер цікавлюся дорослими мелодрамами.
3. Колись ми цікавилися своєю мовою, а тепер ми цікавимося всіма іноземними мовами.
4. Колись ти цікавився/цікавилася практичним одягом, а тепер ти цікавишся найновішими дизайнами.
5. Колись моя мати цікавилася прикладною математикою, а тепер вона цікавиться теоретичною математикою.
6. Тоді ви цікавилися фізкультурою, а тепер ви цікавитесь хоромим співом.

26.3

Можливі відповіді:

1. Зараз ти, мій брате, цікавишся реп-музикою, а в майбутньому будеш цікавитися клясиною музикою.
2. Зараз мої приятелі цікавляться комп'ютерними іграми, а в майбутньому будуть цікавитися легкою атлетикою.
3. Зараз я цікавлюся рок-журналами, а в майбутньому

- буду цікавитися світовими новинами.
4. Зараз ви цікавитесь високими оцінками, а в майбутньому будете цікавитися високою платнею.

26.4

Можливі відповіді:

1. Наша кляса зацікавилася астрономією тоді, коли астронавтка Гайді Стефанишин-Пайпер полетіла в космос.
2. Члени велосипедного гуртка ще більше зацікавилися велоспортом тоді, коли повернулися з велодрому.
3. Я зацікавився/зацікавилася українською літературою тоді, коли прочитав/прочитала твори Івана Франка.
4. Наш фотоклуб ще більше зацікавився фільмуванням тоді, коли побачив фільми Довженка.
5. Борис зацікавився інформатикою тоді, коли почав грати в комп'ютерні ігри.

26.5

Відповіді індивідуальні.

с. 81 ВПРАВА 27

Чим ти захоплюєшся?

27.1

Можливі відповіді:

1. Я захоплююся українськими танцями.
2. Василько захоплюється суспільствознавством.
3. Ми захоплюємося хоромим співом.
4. Учні захоплюються цікавими електронними іграми.
5. Ви всі захоплюєтесь реп-музикою.
6. Наші батьки захоплюються іноземними гостями.
7. Наші вчителі захоплюються довгими перервами.
8. Ти захоплюєшся такими справами.
9. Хлопці захоплюються активними видами спорту.
10. Наталка захоплюється італійськими фільмами.
11. Я захоплююся французькою мовою.
12. Ви захоплюєтесь ковбойськими чоботами.
13. Дівчата захоплюються блакитними очима.
14. Фольклористи захоплюються народними оповіданнями.
15. Ми захоплюємося мелодрамою «The OS» (Помаранчева околиця).

27.2

Відповіді індивідуальні.

с. 84 ВПРАВА 28

Твій характер і цінності

Відповіді індивідуальні.

с. 87 ВПРАВА 29

Дійсність і уява

Відповіді індивідуальні.

с. 90 ВПРАВА 30

Наші вподобання щодо зовнішності і характеру

Відповіді індивідуальні.

с. 91 ВПРАВА 31

Усе, що мені подобається...

Відповіді індивідуальні.

с. 93 ВПРАВА 32

Кожна людина — неповторна!

Відповіді індивідуальні.

с. 95 ВПРАВА 33

Розкішні українські прізвища людей довкола мене

Відповіді індивідуальні.

с. 96 ВПРАВА 34

Як визначити характер

Відповіді індивідуальні.

с. 99 ВПРАВА 35

Написати п'ятивірш

Відповіді індивідуальні.

с. 103 ВПРАВА 36

Написати власний життєпис

Відповіді індивідуальні.

с. 107 ВПРАВА 37

Аудіотест. Риси характеру та зовнішні прикмети

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

Ім'я учениці: Слава Нгуєн

Волосся: чорне, довге, пряме
Очі: чорні
Шкіра: —
Колір обличчя: —
Ніс: —
Обличчя: овальне
Зріст: маленький

Риси характеру: привітна, сором'язлива

Ім'я учня: Том Мазур

Волосся: світле, кучеряве
Очі: зелені
Шкіра: смаглява
Колір обличчя: —
Ніс: прямиий
Обличчя: видовжене
Зріст: високий

Риси характеру: енергійний

Ім'я учениці: Юля Варга

Волосся: довге, руде
Очі: круглі, зелені
Шкіра: —
Колір обличчя: у ластовинні
Ніс: гострий
Обличчя: —
Зріст: —

Риси характеру: приємна, жвава, кумедна

Ім'я учня: Артур Курума

Волосся: кучеряве
Очі: карі
Шкіра: —
Колір обличчя: —
Ніс: —
Обличчя: кругле
Зріст: високий

Риси характеру: симпатичний, товариський

с. 111 ВПРАВА 38

Читаючи колонку «Шукаю друзів»

Відповіді індивідуальні.

с. 114 ВПРАВА 39

Подати оголошення до колонки «Шукаю друзів»

Відповіді індивідуальні.

ПІДРОЗДІЛ 2.

с. 118 ВПРАВА 40

Друзі, яких ми вибираємо...

Відповіді індивідуальні.

с. 119 ВПРАВА 41

Листування. Колонка «Шукаю друзів»

Відповіді індивідуальні.

с. 120 ВПРАВА 42

Словничок. Риси характеру

Відповіді індивідуальні.

с. 121 ВПРАВА 43

Характеристика дійових осіб із літературних творів

Відповіді індивідуальні.

с. 135 ВПРАВА 44

Цінності змінюються

Відповіді індивідуальні.

с. 140 ВПРАВА 45

Хто він — друг?

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

Чесноти	Вади
<p><i>Марко Верста шукає друга ...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чесного • привітного • рухливого • спортивного 	<p><i>Йому не подобається друг...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • нетолерантний • песимістичний • егоїстичний
<p><i>Він шукає подругу ...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • милу • симпатичну • вірну • приятну 	<p><i>Йому не подобається подруга...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • брехлива • гордовита • заздрісна
<p><i>Христина Мартинюк шукає друга ...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • увічливого • обачного • шанобливого • кумедного 	<p><i>Їй не подобається друг...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • незібраний • безвідповідальний • агресивний • легковажний
<p><i>Вона шукає подругу ...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • щиросердну • енергійну • рішучу • оптимістичну 	<p><i>Їй не подобається подруга...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • млява • нечесна • негречна • претензійна

с. 141 ВПРАВА 46.

Якими є твої друзі?

46.1

1. сміливий
2. недисциплінований
3. нетерплячий
4. освічений
5. толерантну
6. працьовитий
7. музикальний
8. незібраний
9. чемна
10. стурбований

46.2

1. неввічлива
2. пасивна
3. ледача
4. претензійна
5. зухвала
6. агресивна
7. брехлива
8. невірна
9. лицемірна
10. необачна

46.3

Можливі відповіді:

1. Вони розумні
2. Вони енергійні
3. Він музикальний
4. Вона гуманна, добросердна
5. Вона артистична
6. Він авантюрний (авантурний)

7. Вона щаслива
8. Вони старанні
9. Вони веселі
10. Він енергійний

с. 143 ВПРАВА 47

Різні типи людей

Старанна людина...

виконує, виконувати
любить, любити
любить, любити
вчиться, вчитися
ходить, ходити

Артистична людина...

малює, малювати
відвідує, відвідувати
поціновує, поціновувати
бере, брати
створює, створювати

Товариська людина...

організовує, організовувати
любить, любити
має, мати
проводить, проводити
розмовляє, розмовляти

Спортивна людина...

займається, займатися
дивиться, дивитися
відвідує, відвідувати
любить, любити
веде, вести

Гуманна людина...

допомагає, допомагати
співчуває, співчувати
вислуховує, вислуховувати
відвідує, відвідувати

Музикальна людина...

любить, любити
грає, грати
бере, брати
слухає, слухати
ходить, ходити

с. 145 ВПРАВА 48

Дієвідмінюємо дієслова!

1. допомагає
2. поціновуємо
3. слухаю
4. любиш
5. вчаться
6. дивитися
7. створює
8. даю
9. займається
10. люблять
11. вислуховуєш
12. веде
13. малюють
14. ходите
15. зустрічаємося

16. організовуєш
17. грають
18. розмовляють
19. відвідують
20. граємо

с. 147 ВПРАВА 49

Мій товариш. Моя товаришка

Відповіді індивідуальні.

с. 148 ВПРАВА 50

Мої друзі

Відповіді індивідуальні.

с. 151 ВПРАВА 51

Чого я шукаю в другові чи в подрузі?

Відповіді індивідуальні.

с. 152 ВПРАВА 52

Мій приятель. Моя приятелька

Відповіді індивідуальні.

с. 153 ВПРАВА 53

Шкільні товариші з минулого

Можливі відповіді:

1. Бенджамін Франклін
  - розумний
  - обвислі щоки
2. Принц Чарльз
  - любить спорт
  - великі вуха
3. Вейн Грецькі
  - спортивний
  - великий ніс
4. Жанна Д'Арк
  - відважна
  - маленького зросту
5. Наполеон
  - рішучий, серйозний, наполегливий
  - низький на зріст
6. Спок
  - розумний
  - загострені вуха
7. Елвіс Преслі
  - музикальний
  - гарне чорне волосся
8. Мати Тереза
  - добросердна
  - великий ніс, овальне обличчя
9. Білл Косбі
  - кумедний
  - плескатий ніс
10. Бетховен
  - талановитий
  - густі брови

с. 155 ВПРАВА 54

Опис інопланетної вчительки

Відповіді індивідуальні.

с. 158 ВПРАВА 55

Поетична присвята другові чи подрузі

Відповіді індивідуальні.

с. 160 ВПРАВА 56

Написати біографію друга або подруги

Відповіді індивідуальні.

с. 163 ВПРАВА 57

Опис ідеального друга або ідеальної подруги

Відповіді індивідуальні.

с. 167 ВПРАВА 58

Складання аудіюлиста

Відповіді індивідуальні.

ПІДРОЗДІЛ 3.

с. 171 ВПРАВА 59

Як буде навпаки?

1. бабуся
2. невістка
3. батько
4. дочка
5. сестра
6. двоюрідна сестра
7. тітка
8. тета, тітка, вуйна
9. стрийна
10. небога
11. племінниця
12. дружина
13. онучка
14. зведена сестра
15. теща
16. свекруха
17. своячка
18. прабаба
19. старша сестра
20. молодша сестра

с. 172 ВПРАВА 60

Хто який член сім'ї?

Роман та Юлія Бурденюки мають двох дітей: Тетяну й Андрія.

1. дочка
2. син
3. діти
4. мати/мама
5. батько/тато
6. батьки
7. дружина
8. чоловік
9. сестра
10. брат

Пані Бурденюк має сестру, яка називається Анна-Марія Зубко.

1. тітка
2. небога/племінниця
3. небіж/племінник
4. швагер
5. своячка

Анна-Марія одружена з Сергієм.

1. дядько/вуйко
2. небога/племінниця
3. небіж/племінник
4. свояк

Анна-Марія та Сергій мають двох дітей: Олену й Миколу.

1. двоюрідна сестра
2. двоюрідний брат
3. кузини/двоюрідні брати і сестри

Батьки Юлії Бурденюк і Анни-Марії Зубко називаються Дарія та Федір Остапчуки.

1. бабуся
2. дідусь
3. бабуся і дідусь
4. теща
5. тесть
6. теща і тесть.

с. 174 ВПРАВА 61

Генеалогічне дерево

Відповіді індивідуальні.

с. 175 ВПРАВА 62

Розповідь про родину за генеалогічним деревом (1)

Відповіді індивідуальні.

с. 176 ВПРАВА 63

Розповідь про родину за генеалогічним деревом (2)

Відповіді індивідуальні.

с. 177 ВПРАВА 64

Стецюки!

64.1

1. Ярини й Дениса
2. двоюрідний брат
3. небіж/племінник
4. Віри й Остапа Стецюків
5. сестра
6. дочка
7. небога/племінниця
8. Марка, Світлани та Андрія
9. внучка
10. рідні брати, сини (діти)
11. мати
12. батько
13. свекруха
14. свекор
15. дружина
16. чоловік
17. батьки
18. бабуся
19. дідусь
20. стрий
21. невістка

64.2

Можливі відповіді:

1. Іванна — дружина Григорія.
2. Іванна — невістка Віри та Остапа.
3. Іванна — мати Івана, Анни та Ростислава.

4. Іванна — стрийна Світлани, Андрія і Марка.
5. Іванна — діверка Ольги та Ярини.

1. Денис — син Віри та Остапа.
2. Денис — брат Петра та Григорія.
3. Денис — чоловік Ярини.
4. Денис — батько Марка.
5. Денис — стрий Світлани, Андрія, Івана, Анни та Ростислава.

1. Світлана — дочка Ольги та Петра.
2. Світлана — сестра Андрія.
3. Світлана — внучка Віри та Остапа.
4. Світлана — двоюрідна сестра Марка, Івана, Анни та Ростислава.
5. Світлана — небога (племінниця) Ярини, Дениса, Іванни та Григорія.

1. Ростислав — син Іванни та Григорія.
2. Ростислав — брат Івана та Анни.
3. Ростислав — онук Віри та Остапа.
4. Ростислав — двоюрідний брат Марка, Світлани та Андрія.
5. Ростислав — небіж (племінник) Ярини, Дениса, Ольги та Петра.

1. Віра — дружина Остапа.
2. Віра — мати Петра, Дениса, Григорія.
3. Віра — свекруха Ольги, Ярини та Іванни.
4. Віра — бабуся Світлани, Андрія, Марка, Івана, Анни та Ростислава.

1. Остап — чоловік Віри.
2. Остап — батько Петра, Дениса, Григорія.
3. Остап — свекор Ольги, Ярини та Іванни.
4. Остап — дідусь Світлани, Андрія, Марка, Івана, Анни та Ростислава.

1. Віра й Остап — подружжя.
2. Віра й Остап — батьки Петра, Дениса, Григорія.
3. Віра й Остап — свекри.

с. 179 ВПРАВА 65

Родинні зв'язки

Можливі відповіді:

2. Марія — зведена сестра Романа, Маркіяна, Надії і Любови (якщо вони всі живуть разом).
3. Анастасія розлучена.
4. Ярослав — покійний.
5. Маркіян і Надія — названі діти Анастасії та Михайла.
6. Северин не одружений.
7. Софія вдова.
8. Степан та Ігор — близнюки.
9. Любова — сестра Марії по матері.
10. Степан та Ігор — брати Романа та Любови по батькові.

с. 181 ВПРАВА 66

Не помиліться в родинних зв'язках!

Можливі відповіді:

1. Так. Вони його батьки.
2. Ні. Він її чоловік.
3. Ні. Вони рідні сестри.

4. Так, він його брат.
5. Ні, він її вуйко/дядько.
6. Так, вона його мати.
7. Ні, Олена — зовиця Віри.
8. Ні, вона його дочка.
9. Так, він його син.
10. Так, вони його небожі/племінники.
11. Так, вона його дружина.
12. Ні, вони її свекруха і свекор.
13. Ні, вона її тітка.
14. Так, вона її онука.
15. Ні. Вони його племінниці.
16. Так, він його син.
17. Так, він його батько.
18. Ні, Йосиф — батько Мирона.

с. 183 ВПРАВА 67

Робота моїх батьків

Відповіді індивідуальні.

с. 184 ВПРАВА 68

Яка в кого спеціальність чи професія?

68.1

1. кухар	2. енергетик
3. пожежник	4. механік
5. медсестра	6. поліцей
7. будівельник	8. інженер

68.2

1. адвокат/юрист	2. фармацевт
3. стоматолог	4. лікар
5. детектив	6. архітектор
7. музикант	8. ляборантка
9. учитель	10. програміст
11. прибиральник	12. сантехнік

с. 186 ВПРАВА 69

Як ми проводимо вільний час. Улюблені заняття

Відповіді індивідуальні.

с. 189 ВПРАВА 70

Читайте запрошення та повідомлення

Відповіді індивідуальні.

с. 192 ВПРАВА 71

Хто яку професію має?

Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

71.1

14 акторка	12 продавчиня	6 перукарка	3 кухар
9 поштар (листоноша)	2 медсестра	10 пожежник	1 механік
13 лікар	8 програмістка	11 робітник- будівельник	5 фармацевт
4 інженер	15 ремонтник	7 офіціант	16 учителька

71.2

1. інспектор
2. стоматолог
3. адвокат
4. тесля
5. менеджер
6. пілот
7. кравець
8. технік
9. банкір
10. програміст

71.3

Можливі відповіді:

1. директор
2. заступник директора
3. учитель/вчителька
4. секретар
5. бібліотекар
6. прибиральник/прибиральниця
7. медсестра/медбрат
8. консультант, помічник учителя

с. 194 ВПРАВА 72

Опис світлини

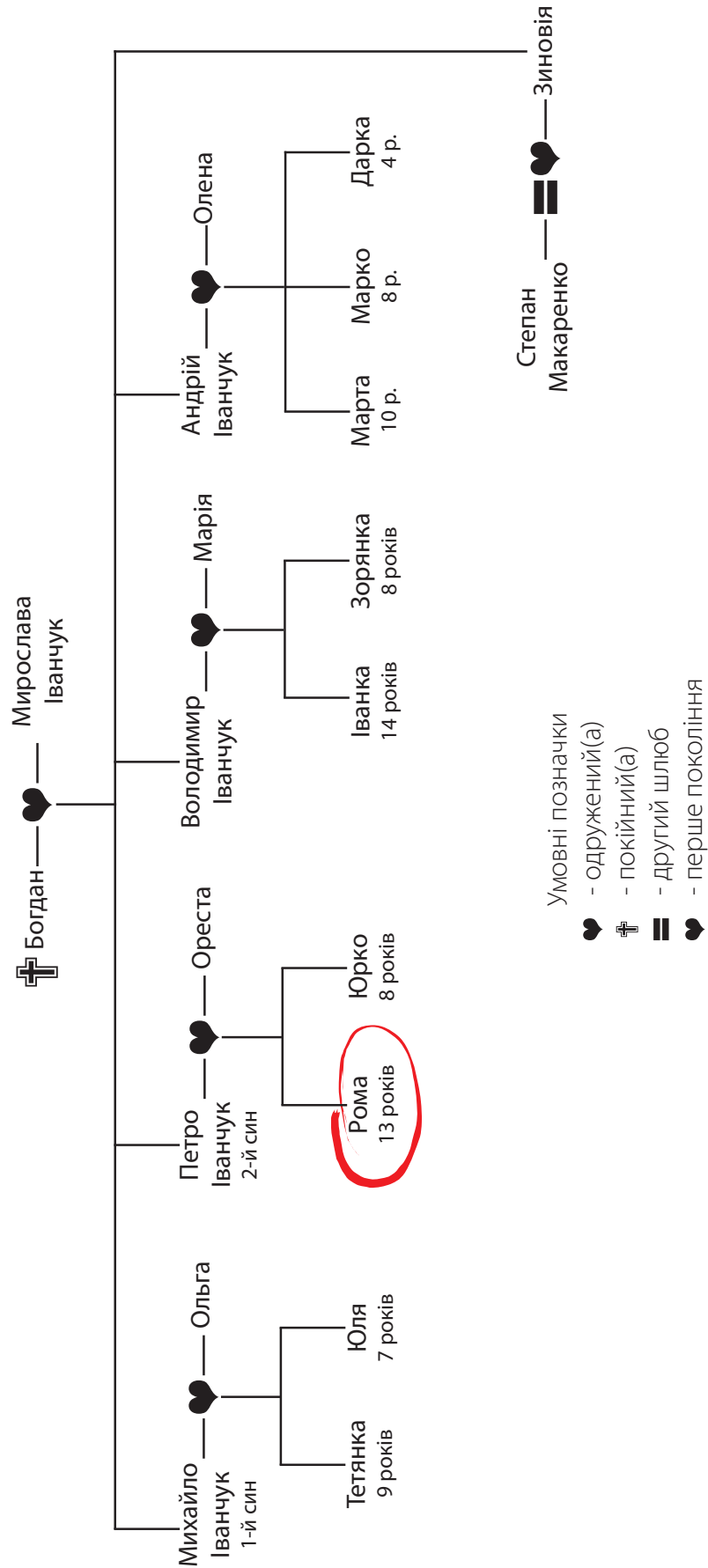
Текст до Вправ для слухання див. Додаток В

Ім'я	Родинні зв'язки	Деталі
Мирослава Іванчук	– дружина – мати – свекруха – теща – бабуса	– 75 років – 30 років удова – п'ятеро дітей: 4 сини, 1 дочка
Богдан	– чоловік	– помер 30 років тому
Зиновія Макаренко	– дочка – сестра – дружина	– мешкає у Торонті – друга дружина Степана – банкір – не має дітей – має собаку Бровкя, пташку Дзвінку
Степан Макаренко	– чоловік – зять – швагер	– був розлучений – сантехнік – мешкає у Торонті – не має дітей – має собаку Бровкя, пташку Дзвінку
Марко Іванчук	– онук – двоюрідний брат – син	– 8 років – грає на гітарі
Андрій Іванчук	– стрийко	– бухгалтер
Олена Іванчук	– дружина – мати	– медсестра
Марта Іванчук	– дитина	– 10 років – грає на піаніні
Дарка Іванчук	– дитина	– 4 роки – грає на піаніні
Володимир Іванчук	– стрийко	– банкір

Марія Іванчук	– стрийна	– секретар у школі в Мус Джо, Саскачеван – має кобилу Чорняву
Іванка Іванчук	– двоюрідна сестра	– 14 років – любить читати, грати в бейсбол і баскетбол – старанна – любить займатися спортом
Зорянка Іванчук	– двоюрідна сестра – сестра	– 8 років – любить музику – грає на органі – має двох сіямських кицьок
Юрко Іванчук	– брат	– 8 років – улітку грає в гольф – взимку грає в гокей
Рома Іванчук		– ім'я походить від прізвища дідуся по материній лінії, Романюк – подібна до батька – 13 років – не любить займатися спортом – любить дивитися спортивні передачі – вивчає спортивну статистику
Петро Іванчук	– тато – син	– другий син Мирослави й Богдана – банкір – товариський – любить забави
Ореста Іванчук	– мати	– продавчиня – товариська – любить забави
Михайло Іванчук	– старший брат – стрийко	– заступник директора школи – дві доньки – грає на трубі – плавають на байдарці (каяку) – музикальна і спортивна сім'я – не мають домашніх тварин
Ольга Іванчук	– стрийна	– консультантка – співає – плавають на байдарці (каяку) – музикальна і спортивна сім'я – не мають домашніх тварин – має алергію
Тетянка Іванчук	– донька – двоюрідна сестричка	– 9 років – займається плаванням, лижним спортом – плавають на байдарці (каяку) – музикальна і спортивна сім'я – не мають домашніх тварин – грає на піаніні
Юля Іванчук	– донька – двоюрідна сестричка	– 7 років – займається плаванням, лижним спортом – плавають на байдарці (каяку) – музикальна і спортивна сім'я – не мають домашніх тварин – грає на піаніні

Примітка. На розсуд учителя/вчительки, додаємо схему генеалогічних зв'язків родини Іванчуків (див. наступну сторінку).

ПІДРОЗДІЛ 4.

с. 196 ВПРАВА 73

Родинна схожість

Відповіді індивідуальні.

с. 198 ВПРАВА 74

Моя родина і я

Відповіді індивідуальні.

с. 200 ВПРАВА 75

Ідеальні люди довкола мене

Відповіді індивідуальні.

с. 203 ВПРАВА 76

Я і моє оточення

Відповіді індивідуальні.

с. 205 ВПРАВА 77

Тест. Чи я знаю родинні зв'язки?

1. Олександр
2. Оксана
3. Оксана
4. Мирослава
5. Оксана й Тарас
6. Надія
7. Алла
8. Надія, Михайлина, Галина
9. Мирослава
10. Петро
11. Галина і Марія
12. Олександр
13. Роман, Надія, Михайлина і Петро
14. Віктор
15. Роман
16. Алла і Мирослава

с. 206 ВПРАВА 78

Прикметники

1. Пан Стельмах — гречний чоловік.
2. Пані Смішко — щедра жінка.
3. Марта — запальна подруга.
4. Василина — творча учениця.
5. Пані Дацко — серйозна вчителька.
6. Борис і Дмитро — скромні друзі.
7. Пан Тихий — добрий директор.
8. Ганнуся та Маруся — пунктуальні учениці.
9. Христина — вродлива однокласниця.
10. Мама — працююча жінка.

с. 207 ВПРАВА 79

Опис родинної фотографії

Відповіді індивідуальні.

с. 213 ВПРАВА 80

Перед іспитом

—

с. 214 ВПРАВА 81

Що пише юначка з Мюнхену про свій побут в Канаді

—

с. 216 ВПРАВА 82

Моя школа найкраща, тому що...

—

с. 217 ВПРАВА 83

Українські поп-зірки також любили школу

—

с. 218 ВПРАВА 84

Де відбуваються шкільні заняття у вашій школі?

84.1

Відповіді індивідуальні.

84.2.

Відповіді індивідуальні.

с. 222 ВПРАВА 85

На Дні відкритих дверей у школі. Де що відбувається

Можливі відповіді:

1. — Куди ти йдеш?
— До кімнати № .....
— Що там відбувається?
— Там проходить показ криміналістичного дослідження.
2. — Куди ти йдеш?
— До бібліотеки.
— Що там проходить?
— Там проходить виставка книжок.
3. — Куди ти йдеш?
— До кабінету № ...
— Що там відбувається?
— Там відбувається показ шкільного альбому.
4. — Куди ти йдеш?
— До кімнати № ...
— Що там відбувається?
— Там проходить виставка учнівських робіт з еспанської мови.
5. — Куди ти йдеш?
— До спортзалі.
— Що там відбувається?
— Там відбувається показова гра з бадмінтону.
6. — Куди ти йдеш?
— До театральної залі.
— Що там проходить?
— Там проходять одноактові сценки.
7. — Куди ти йдеш?
— До майстерні.
— Що там відбувається?
— Там відбувається виставка робіт з механіки.

8. — Куди ти йдеш?
— До кімнати № ...
— Що там відбувається?
— Там проходить демонстрація куховарства.
9. — Куди ти йдеш?
— До кабінету № ...
— Що там відбувається?
— Там відбувається презентація шкільної газети.
10. — Куди ти йдеш?
— До їдальні.
— Що там відбувається?
— Там проходить гостина із солодким столом.

с. 225 ВПРАВА 86

Участь у позашкільних заходах. Наші вподобання

86.1

Можливі відповіді:

1. Бориса цікавлять інформатика і комп'ютерні ігри, тому він відвідує комп'ютерний клуб.
2. Петросю цікавлять український фольклор і поеми Шевченка, тому вона відвідує український клуб.
3. Сузанну й Ірину цікавить добровільна праця, тому вони відвідують товариство допомоги літнім людям.
4. Василя цікавлять ключки і шайби, тому він записався до гокейної команди.
5. Нестора і Павла цікавлять моделі літаків, тому вони відвідують гурток авіамоделювання.
6. Тебе цікавить теніс, тому ти записався/записалась у тенісний гурток.
7. Вас цікавить розв'язування задач, тому ви відвідуєте математичний клуб.
8. Наших друзів цікавлять природа і довгі прогулянки (походи), тому вони відвідують природознавчий гурток.
9. Мене цікавлять вірші і п'єси, тому я відвідую гурток драми.
10. Михайла цікавлять гітара й барабани, тому він відвідує музичний гурток.
11. Катросю і Марійку цікавлять воєнні фільми, тому вони відвідують історичний клуб.
12. Нас цікавить театр, тому ми відвідуємо акторський гурток.

86.2

Можливі відповіді:

1. Борис цікавиться інформатикою і комп'ютерними іграми, тому ...
2. Петросю цікавиться українським фольклором і поемами Шевченка, тому ...
3. Сузанна й Ірина цікавляться добровільною працею, тому ...
4. Василь цікавиться ключками і шайбами, тому ...
5. Нестор і Павло цікавляться моделями літаків, тому ...
6. Ти цікавишся тенісом, тому ...
7. Ви цікавитесь розв'язуванням задач, тому ...
8. Наші друзі цікавляться природою і довгими прогулянками (походами), тому ...
9. Я цікавлюся віршами і п'єсами, тому ...
10. Михайло цікавиться гітарою і барабанами, тому ...
11. Катросю і Марійка цікавляться воєнними фільмами, тому ...
12. Ми цікавимось театром, тому ...

86.3

Відповіді індивідуальні.

с. 229 ВПРАВА 87

Перевіримо себе. Способи вираження часу

87.1 Котра година?

1. **1:23 pm** Зараз перша двадцять три пополудні. (двадцять три хвилини по першій)
2. **3:40 pm** Зараз третя сорок пополудні. (за двадцять хвилин четверта)
3. **6:30 am** Зараз шоста тридцять ранку. (пів на сьому ранку)
4. **8:10 pm** Зараз восьма десять вечора. (десять по восьмій вечора)
5. **12:02 pm** Зараз дві хвилини пополудні. (...по дванадцятій дня)
6. **4:52 pm** Зараз четверта п'ятдесят дві дня. (за вісім хвилин п'ята; вісім до п'ятої дня)
7. **3:15 am** Зараз третя п'ятнадцять ночі. (чверть по третій ночі; п'ятнадцять на четверту ранку)
8. **7:08 pm** Зараз сьома вісім вечора. (вісім по сьомій вечора)
9. **9:25 am** Зараз дев'ята двадцять п'ять ранку. (двадцять п'ять по дев'ятій ранку)
10. **5:59 pm** Зараз одна хвилина до шостої вечора. (за одну хвилину шоста вечора)

87.2 Коли? О котрій годині?

1. **at 3:15 pm** о третій п'ятнадцять дня (чверть по третій дня)
2. **at 4:45 pm** о четвертій сорок п'ять дня (чверть до п'ятої/за чверть п'ята дня)
3. **at 10:52 am** о десятій п'ятдесят дві ранку (вісім до одинадцятої/за вісім одинадцята ранку)
4. **at 6:13 pm** о шостій тринадцять вечора (тринадцять по шостій вечора)
5. **at 8:00 pm** о восьмій годині вечора
6. **at 2:05 am** о другій п'ять ночі (п'ять хвилин по другій ночі)
7. **at 12:00 am** опівночі, о дванадцятій ночі
8. **at 7:30 pm** о сьомій тридцять вечора (пів на восьму/пів до восьмої вечора)
9. **at 11:58 pm** об одинадцятій п'ятдесят вісім вечора (дві хвилини до півночі/за дві хвилини дванадцята ночі)
10. **at 1:15 am** о першій п'ятнадцять ночі (чверть по першій/п'ятнадцять по першій ночі)

с. 232 ВПРАВА 88

Яке дієслово руху вибрати?

88.1 «Ти» або «ходити»

1. йде
2. Щодня, ходять
3. ходимо
4. щодня, ходити
5. Саме тепер, йде
6. часто, ходять
7. завжди, ходите
8. йдете
9. роками, ходите
10. сьогодні, йде

88.2 «Іхати» або «їздити»

1. завжди, їздить
2. О цій годині, їде
3. Щоранку, їздять
4. переважно, їздить
5. їжджу
6. звичайно, їздимо
7. приблизно 8 разів, їздимо
8. їде
9. їздять взимку
10. Сьогодні, їдемо

88.3

1. йшли
2. йшла
3. часто, ходив
4. цілий рік, ходили
5. Того тижня, їздили
6. ходили
7. ходила
8. ані разу, ходили
9. йшли
10. йшов
11. довго, ходив(-ла)
12. йшла
13. йшли
14. щоранку, ходили
15. ніколи, ходив(-ла)

88.4

Можливі відповіді:

1. Ти звичайно ходиш у кіно, але сьогодні йдеш на забаву.
2. Молодь звичайно ходить на вечірки, але сьогодні йде на добровільну працю.
3. Я звичайно ходжу на дискотеки, але сьогодні йду до церкви.
4. Орест щовівірка ходить на спортивні змагання, але сьогодні йде в оперу.
5. Ми звичайно ходимо на уроки, але сьогодні йдемо на екскурсію.
6. Пан Гришук звичайно ходить на лекції, але сьогодні йде на відпочинок.
7. Мої друзі звичайно ходять до ресторану, але сьогодні йдуть до їдальні.
8. Пані Таланчук звичайно ходить на вистави, але сьогодні йде на концерт.
9. Ви з друзями ходите до середньої школи, але сьогодні йдете до початкової школи з виступом.
10. Щоп'ятниці ми всі ходимо до музичного кабінету, але сьогодні йдемо до лябораторії.

88.5

1. а. Учні (сідають **сидять**) за своїми партами.
б. Коли вчителька каже учням сісти, учні (**сідають** сидять) за свої парти.
2. а. Діти (**бігають** біжать) довкола фонтана.
б. Діти (бігають **біжать**) до майданчика.
3. а. Ми якраз тепер (носимо **несемо**) книжки до кляси.
б. Ми кожного дня (**носимо** несемо) книжки до кляси.
4. а. Ви щодня (**плаваєте**, пливете) в басейні.
б. Ви (плаваєте **пливете**) до краю басейну.
5. а. Хлопці (плавають **пливуть**) до берега.
б. Хлопці часто (**плавають** пливуть) у цій річці.
6. а. Наші гості (**сідають** сидять) за стіл.
б. Наші гості (сідають **сидять**) за столом.

7. а. Учитель (**сідає** сидить) у крісло і починає читати лекцію.
б. Учитель (сідає **сидить**) весь час, коли працює.
8. а. Ти (**носиш** несеш) гарний костюм.
б. Ти ще раз (носиш **несеш**) книжки для декана?
9. а. Фермер сьогодні (возить **везе**) яйця на ярмарок.
б. Щопонеділка фермер (**возить** везе) яйця на ярмарок.
10. а. Літак часто (**літає** летить) над нами.
б. Літак (літає **летить**) до Оттави о 4-й годині.
11. а. Директор щодня (**супроводить** супроводжує) учнів до своїх кляс.
б. Директор сьогодні (супроводить **супроводжує**) учнів на екскурсію.
12. а. Коли ми (**сідаємо** сидимо) на підлогу, можна чути тріск у колінах.
б. Ми (сідаємо **сидимо**) на підлозі, тому нам не зручно.
13. а. Дитина (повзає **повзе**) до своєї мами.
б. Дитина (**повзає** повзе) по килимі.
14. а. Я щодня (**воджу** веду) сестру до садочка.
б. Я (воджу **веду**) свого друга, який отримав травму, до медичного пункту.
15. а. Я (ношу **несу**) свій наплечник до шафи.
б. Я щодня (**ношу** несу) наплечник із кляси до кляси.
16. а. Ти (бігаєш **біжиш**) надто швидко.
б. Чому ти так часто (**бігаєш** біжиш) до кляси?
17. а. Сьогодні я (літаю **лечу**) до Саскатуну.
б. Коли я (**літаю** лечу) до Саскатуну, завжди відвіую український музей.
18. а. Хлопчик любить (**повзати** повзти) всюди в піску.
б. Хлопчик (повзає **повзе**) до великої купи піску.
19. а. Мама нас щодня (**возить** везе) до школи.
б. Зараз мама нас (возить **везе**) на турнір.
20. а. Чому ви постійно (**носите** несете) білі шкарпетки?
б. Чому ви нині (носите **несете**) білі шкарпетки у пральню?
21. а. Я ніколи не (**ношу** несу) рукавиць.
б. Я сьогодні (ношу **несу**) рукавиць для бабуні.
22. а. Спортовець (плаває **пливе**) якнайшвидше.
б. Спортовець (**плаває** пливе) щодня на тренуванні.
23. а. Я зараз (воджу **веду**) молодшого брата до школи.
б. Я щоранку (**воджу** веду) молодшого брата до школи.
24. а. Ми (**повзаємо** повземо), бо шукаємо контактну лінзу, яка впала на підлогу.
б. Ми (**повзаємо** повземо) тільки тоді, коли шукаємо щось дуже мале.

с. 237 ВПРАВА 89

Дієслова руху. «Іти» чи «іхати»? «Ходити» чи «їздити»?

89.1

1. йдемо
2. йду
3. йде
4. йдуть
5. їдемо
6. йдете
7. їдемо
8. їде
9. йдете
10. їде
11. їдеш, їду
12. йдете
13. їде
14. їдеш
15. їдуть
16. їде
17. їдуть

18. йдуть
19. йдете
20. йдемо

89.2. ХОДИТИ чи ЇЗДИТИ?

1. ходили
2. їздили
3. їздимо
4. ходити
5. їздили
6. ходити
7. їздив
8. ходимо
9. ходимо
10. їздить
11. ходили
12. ходите
13. їздять
14. їздили
15. ходять
16. ходить
17. їздить
18. їдиш
19. їдите
20. ходиш

с. 239 ВПРАВА 90

Мій шкільний день

Відповіді індивідуальні.

с. 241 ВПРАВА 91

Мій вчорашній день

Відповіді індивідуальні.

с. 242 ВПРАВА 92

Мої шкільні предмети

Відповіді індивідуальні.

с. 244 ВПРАВА 93

Ознайомтеся з нашою школою!

Відповіді індивідуальні.

с. 246 ВПРАВА 94

Портрет молодого покоління

Відповіді індивідуальні.

с. 251 ВПРАВА 95

Президентство

Відповіді індивідуальні.

с. 254 ВПРАВА 96

Проект. Клясний альбом

Відповіді індивідуальні.

с. 260 ВПРАВА 97

Молодь на Заході

Відповіді індивідуальні.

с. 264 ВПРАВА 98

По Україні у школі

Відповіді індивідуальні.

с. 272 ВПРАВА 99

Чи ви чули останні новини?

Відповіді індивідуальні.

с. 281 ВПРАВА 100

Проект. Вітальна промова на Дні відкритих дверей

Відповіді індивідуальні.

Додаток В

Тексти до вправ для слухання в учнівському зошиті вправ

Додаток В

Тексти до вправ для слухання в учнівському зошиті вправ

До першого розділу включаємо 8 вправ для слухання. Звукозапис цих текстів для аудіювання у форматі «MP3» подано в Інтернеті за адресою: www.budmo-series.com

Якщо доступ до Інтернету не можливий з якихось причин, то вчитель/вчителька може читати учням подані тут тексти вголос.

с. 36, Вправа 14
Риси характеру

Прослухай перелік різноманітних рис характеру і познач «пташкою» ті риси, які ти почув або почувала.

оптиміст
авантюрист

активна
амбітний
амбітна
артистична
відповідальний
чемний
дисциплінований
дисциплінована
діяльна
довірливий
допитлива
жвава
задоволена
зацікавлений
зібраний
інтелектуальний
творча
люб'язний
мила
наполеглива
незалежна
ніжна
поважна
порядний
працьовитий
рішучий
серйозна
скромна

спокійний
старанна
терплячий
толерантний
увічлива
упевнена
хоробрий
чуйний
щира

Примітка. Повторити читання. Читати повільно.

с. 38, Вправа 15
Упізнаєте мене?

Прослухай аудіотекст. Спробуй намалювати лице кожної людини згідно з прослуханим описом. Відтак, з допомогою малюнка опиши (письмово і усно) риси обличчя кожної людини.

— Добридень. Я називаюся Дмитро Діброва. Мені шістдесят п'ять років. Я лисий, кругловидий. Я маю орлиний ніс. Я маю круглі очі блакитного кольору. У мене великі вуха й тонкі губи.

Примітка. Повторити читання.

— Доброго дня. Я називаюсь Ореста Січинська. Мені тринадцять років. Я маю овальне лице з низьким чолом. У мене круглі очі з довгими віями. Я кароока. Маю кучеряве русяве волосся, кирпатий

ніс і тонкі губи. У мене смаглява шкіра.

Примітка. Повторити читання.

— Доброго дня. Я — Галина Сушко. Мені двадцять п'ять років. Я маю квадратне обличчя й пласке чоло. У мене біляве хвилясте волосся. Я маю блакитні очі з короткими віями. Ніс у мене гострий, шкіра — засмагла.

Примітка. Повторити читання.

— Добридень. Я називаюся Мар'ян Гонта. Мені вісімнадцять. Я маю видовжене лице з пласким лобом. Я рудий з коротким волоссям. У мене густе ластовиння на носі й щоках. Я маю досить великі губи. Очі в мене круглі й зелені.

Примітка. Повторити читання.

с. 40, Вправа 16

Ваша вага і зріст

Прослухай аудіотекст. Вкажи для кожного учня або кожної учениці його або її вагу та зріст відповідно до почутої інформації. Числівники записуй цифрами й словами.

— Доброго дня. Мене звати Павло Стецюк. Я важу шістдесят шість кілограмів, а мій зріст складає сто вісімдесят два сантиметри.

— Привіт! Я — Лідія Марків. Мій зріст — сто п'ятдесят сім сантиметрів, а важу я шістдесят два кілограми.

— Доброго дня. Мене звати Ольга Ващенко. Я важу двадцять шість кілограмів, і зріст у мене — сто сорок п'ять сантиметрів.

— Моє ім'я — Йосип Величко. Зріст — сто шістдесят п'ять сантиметрів. Важу я п'ятдесят вісім кілограмів.

— Добридень. Мене звати Софія Пацюк. Зріст мій — сто сімдесят п'ять сантиметрів. Важу я п'ятдесят два кілограми.

— Вітання! Я — Андрій Литвиненко. Я важу сорок вісім кілограмів і маю на зріст сто шістдесят два сантиметри.

— Добрий день. Мене звати Федір Черемшина. Я важу вісімдесят п'ять кілограмів, і зріст мій становить сто дев'яносто сантиметрів.

— Здоров! Мене звати Дарія Ільницька. Я заввишки сто шістдесят чотири сантиметри і важу сорок дев'ять кілограмів.

— Мене звати Степан Меженко. Маю на зріст сто сімдесят два сантиметри. Важу я шістдесят три кілограми.

— Добридень. Я називаюсь Іванна Петрицька. Я важу тридцять дев'ять кілограмів, і мій зріст — сто сорок дев'ять сантиметрів.

с. 42, Вправа 17

Які вони?

Прослухай аудіофрагменти з діалогами. Запиши ім'я кожної особи, про яку йде мова, а також познач у переліку ті зовнішні прикмети, які ти почув або почула в аудіофрагменті. Під переліком запиши почуті риси характеру описаних осіб.

Діалог 1.

ТЕТЯНА. Мої вітання, Сергію. Як ся маєш?

СЕРГІЙ. Добре, а ти?

ТЕТЯНА. Не зле. Як називається новенька учениця у твоєму театральному гуртку?

СЕРГІЙ. А! Вона називається Слава Нгуєн.

ТЕТЯНА. Яка вона?

СЕРГІЙ. Нічого — струнка, маленька на зріст. Вона має чорне волосся й чорні очі. Ти знаєш, вона в'єтнамка.

ТЕТЯНА. Волосся в неї довге чи коротке?
СЕРГІЙ. Довге й пряме. А ще в неї овальне лице.
ТЕТЯНА. Бачу, ти її добре роздивився. Вона привітна?
СЕРГІЙ. Гм, так, але трохи сором'язлива.
ТЕТЯНА. Цікаво!.. Гарзд, мушу бігти. За дві хвилини маю збори в шаховому клубі. Побачимось.
СЕРГІЙ. Бувай!

Примітка. Повторити читання.

Діялог 2.

СОФІЙКА. Привіт, Марто. Як ся маєш сьогодні?
МАРТА. Чудово. На моїх заняттях з образотворчого мистецтва з'явився новий учень.
СОФІЙКА. Та ти що! Який він?
МАРТА. Він дуже гарний. Він має світле кучеряве волосся, зелені очі, прямий ніс, видовжене обличчя, смагляву шкіру...
СОФІЙКА. Смагляву?
МАРТА. Так, він приїхав із Каліфорнії, він американець.
СОФІЙКА. Він маленький чи високий?
МАРТА. Високий.
СОФІЙКА. Що ще?
МАРТА. О! Він дуже енергійний.
СОФІЙКА. Отже, він любить спорт?
МАРТА. Та звісно, але я знаю, що він також любить музику й кіно.
СОФІЙКА. Ну! Ти так і не сказала, як він називається.
МАРТА. А, так! Він називається Том Мазур. Його батько українець, а мати американка. Том народився у США.
СОФІЙКА. Ага! Тепер зрозуміло. Можеш мене з ним познайомити?
МАРТА. Звісно. Він у бібліотеці. Ходімо?

Примітка. Повторити читання.

Діялог 3.

РОСТИК. Чуєш, Марку! Ти знаєш, що на моїх уроках з природознавства з'явилася нова учениця?
МАРКО. Справді? Як вона називається?
РОСТИК. Вона називається Юля Варга. У неї мама ірландка, а тато українець.
МАРКО. То в неї руде волосся, як у деяких ірландців?
РОСТИК. Ну так! Звісно, вона має довге руде волосся, круглі зелені очі, гострий ніс і обличчя в ластовинні.
МАРКО. Бачу, ти її роздивився як слід.
РОСТИК. Та певно ж — у клясі вона сидить біля мене.
МАРКО. Вона приємна?
РОСТИК. Так, дуже. А ще вона жвава й кумедна. Знаю, що вона полюбляє займатися спортом і читати.
МАРКО. Можеш мене з нею познайомити?
РОСТИК. Звісно, вона у спортзалі грає у волейбол.

Примітка. Повторити читання.

Діялог 4.

ІВАН. Гей, Ярکو, хто то?
ЯРКА. О! Це Артур Курума. Він з Кот-д'Івуару.
ІВАН. М-м-м! Курума — це його прізвище?
ЯРКА. Так. Він симпатичний. Мені дуже подобається його кучеряве волосся. Його кругле лице таке миле. І я обожаю його карі очі.
ІВАН. Звідси мені його погано видно. Він високий чи низький?
ЯРКА. Він високий і досить худий.
ІВАН. Чи він займається спортом?
ЯРКА. О, так! Я знаю, що він дуже любить біг підтюпцем і футбол.
ІВАН. Чи він сором'язливий?
ЯРКА. Зовсім ні! Він дуже товариський. Він страшенно любить вечірки.

БІБЛІОТЕКАР. Ви, двоє — тихо! Ви в бібліотеці.

ІВАН. Вибачте.

Примітка. Повторити читання.

с. 46, Вправа 18

Грати «у» чи грати «на»?

18.1

Прослухай аудіотекст. У відповідних полях таблиці вкажи ім'я людини, музичний інструмент, на якому він або вона грає, та спортивну гру, у яку він або вона грає. Використовуй прийменники «у» або «в» та «на».

Діялог 1.

ІГОР. Доброго дня. Це Ігор Роздобудько. Я завітав до середньої школи «Берегиня», щоб розпитати в учнів, у які спортивні ігри і на яких музичних інструментах вони грають. І ось перший учень виходить із музичного кабінету.

Перепрошую, я роблю опитування. Я хотів би поставити тобі лише три запитання. Гарзд?

ЗОРЯН. Добре.

ІГОР. Як ти називаєшся і в якій класі навчаєшся?

ЗОРЯН. Я називаюся Зорян Дацко. Навчаюся у десятій класі.

ІГОР. Дякую. Отож, чи ти граєш на якомусь музичному інструменті?

ЗОРЯН. Так, я граю на фортепіані й гітарі.

ІГОР. На двох інструментах?! Це вражає! І треба думати, ти займаєшся спортом?

ЗОРЯН. Це правда — я граю у волейбол, у баскетбол й у лакрос.

ІГОР. Дякую, що приділив мені час.

ЗОРЯН. Нема за що.

Діялог 2.

ІГОР. Вибач. Як тебе звати і в якій класі ти навчаєшся?

НАТАЛЯ. Наталя Шашевська. Я навчаюся в одинадцятій класі.

ІГОР. На якому музичному інструменті ти граєш?

НАТАЛЯ. Я граю на ударних.

ІГОР. На ударних? Гарзд. І це все?

НАТАЛЯ. Моїм батькам цього вистачає!

ІГОР. О! Я розумію. І яким спортом ти займаєшся?

НАТАЛЯ. Я граю в футбол, а взимку — в рінгет.

ІГОР. Красно дякую.

НАТАЛЯ. Мені було приємно. До побачення!

Діялог 3.

ІГОР. Даруй, я хотів би поставити тобі кілька запитань. Згода?

АННА. Так, гарзд.

ІГОР. Як ти називаєшся і в якій класі навчаєшся?

АННА. Мене звати Анна Мацялко. Я навчаюся у дванадцятій класі.

ІГОР. Чи граєш ти на якомусь музичному інструменті?

АННА. Так, я граю на скрипці, арфі та кларнеті.

ІГОР. Ти любиш музику, еге ж?

АННА. Так, дуже.

ІГОР. А яким ти спортом займаєшся?

АННА. О! Я не багато займаюся спортом. Час від часу люблю пограти в кеглі.

ІГОР. Дякую за відповіді.

АННА. Будь ласка, пане журналісте.

Діялог 4.

ІГОР. І ось останній респондент. Як тебе звать?

ДМИТРО. Дмитро Іванчук.

ІГОР. І в якій клясі ти навчаєшся?

ДМИТРО. У десятій.

ІГОР. Чи ти граєш на якомусь музичному інструменті?

ДМИТРО. Так, я граю на акордеоні, як і мій батько, мій дід, мій прадід, мій дядько...

ІГОР. Дуже дякую. І ще, яким спортом ти займаєшся?

ДМИТРО. О! Я обожнюю спорт. Отож, я граю в баскетбол, у теніс, у гольф, у...

ІГОР. Дякую. Я тобі вдячний за відповіді. До побачення.

ДМИТРО. До побачення, пане журналісте.

ІГОР. Можемо констатувати, що молодь у цій школі дуже талановита.

Це був Ігор Роздобудько. До наступної зустрічі!

с. 107, Вправа 37
Риси характеру та зовнішні прикмети

Прослухай аудіофрагменти з діялогами із вправи 17. Які вони? Запиши в таблиці ім'я кожної особи, про яку йде мова, а також познач у переліку ті зовнішні риси, про які ти почув або почула з аудіотексту. Під переліком рис зовнішності запиши почуті риси характеру описаних осіб.

Діялог 1.

ТЕТЯНА. Мої вітання, Сергію. Як ся маєш?

СЕРГІЙ. Добре, а ти?

ТЕТЯНА. Не зле. Як називається новенька учениця у твоєму театральному гуртку?

СЕРГІЙ. А! Вона називається Слава Нгуєн.

ТЕТЯНА. Яка вона?

СЕРГІЙ. Нічого — струнка, маленька на зріст. Вона має чорне волосся й чорні очі. Ти знаєш, вона в'єтнамка.

ТЕТЯНА. Волосся в неї довге чи коротке?

СЕРГІЙ. Довге й пряме. А ще в неї овальне лице.

ТЕТЯНА. Бачу, ти її добре роздивився. Вона привітна?

СЕРГІЙ. Гм, так, але трохи сором'язлива.

ТЕТЯНА. Цікаво!.. Гарзд, мушу бігти. За дві хвилини маю збори в шаховому клубі. Побачимось.

СЕРГІЙ. Бувай!

Примітка. Повторити читання.

Діялог 2.

СОФІЙКА. Привіт, Марто. Як ся маєш сьогодні?

МАРТА. Чудово. На моїх заняттях з образотворчого мистецтва з'явився новий учень.

СОФІЙКА. Та ти що! Який він?

МАРТА. Він дуже гарний. Він має світле кучеряве волосся, зелені очі, прямий ніс, видовжене обличчя, смагляву шкіру...

СОФІЙКА. Смагляву?

МАРТА. Так, він приїхав із Каліфорнії, він американець.

СОФІЙКА. Він маленький чи високий?

МАРТА. Високий.

СОФІЙКА. Що ще?

МАРТА. О! Він дуже енергійний.

СОФІЙКА. Отже, він любить спорт?

МАРТА. Та звісно, але я знаю, що він також любить музику й кіно.

СОФІЙКА. Ну! Ти так і не сказала, як він називається.

МАРТА. А, так! Він називається Том Мазур. Його батько українець, а мати американка. Том народився у США.

СОФІЙКА. Ага! Тепер зрозуміло. Можеш мене з ним познайомити?

МАРТА. Звісно. Він у бібліотеці. Ходімо?

Примітка. Повторити читання.

Діалог 3.

РОСТИК. Чуєш, Марку! Ти знаєш, що на моїх уроках з природознавства з'явилася нова учениця?

МАРКО. Справді? Як вона називається?

РОСТИК. Вона називається Юля Варга. У неї мама ірландка, а тато українець.

МАРКО. То в неї руде волосся, як у деяких ірландців?

РОСТИК. Ну так! Звісно, вона має довге руде волосся, круглі зелені очі, гострий ніс і обличчя в ластовинні.

МАРКО. Бачу, ти її роздивився як слід.

РОСТИК. Та певно ж — у клясі вона сидить біля мене.

МАРКО. Вона приємна?

РОСТИК. Так, дуже. А ще вона жвава й кумедна. Знаю, що вона полюбляє займатися спортом і читати.

МАРКО. Можеш мене з нею познайомити?

РОСТИК. Звісно, вона у спортзалі грає у волейбол.

 Примітка. Повторити читання.

Діалог 4.

ІВАН. Гей, Ярکو, хто то?

ЯРКА. О! Це Артур Курума. Він з Кот-д'Івуару.

ІВАН. М-м-м! Курума — це його прізвище?

ЯРКА. Так. Він симпатичний. Мені дуже подобається його кучеряве волосся. Його кругле лице таке миле. І я обожнюю його карі очі.

ІВАН. Звідси мені його погано видно. Він високий чи низький?

ЯРКА. Він високий і досить худий.

ІВАН. Чи він займається спортом?

ЯРКА. О, так! Я знаю, що він дуже любить біг підтюпцем і футбол.

ІВАН. Чи він сором'язливий?

ЯРКА. Зовсім ні! Він дуже товариський. Він страшенно любить вечірки.

БІБЛІОТЕКАР. Ви, двоє — тихо! Ви в бібліотеці.

ІВАН. Вибачте.

 Примітка. Повторити читання.

с. 140, Вправа 45

Хто він — друг?

Прослухай інтерв'ю «Хто він — друг?» Зазнач риси, які кожна людина хотіла б бачити або уникнути в другові чи подрузі.

ЖУРНАЛІСТ. Мене звати Ігор Роздобудько. Я — в середній школі «Берегиня». Зараз ми попросимо двох учнів описати, ким для них є друг або подруга.

Доброго дня! Скажи, будь ласка, як ти називаєшся?

МАРКО. Я називаюсь Марко Верста.

ЖУРНАЛІСТ. Гаразд, Марку, які риси ти хотів би бачити у своєму другові?

МАРКО. У другові? Я шукаю чесного, привітного, рухливого й спортивного хлопаку.

ЖУРНАЛІСТ. А що тобі не подобається у другові?

МАРКО. Ага, мені не подобається нетолерантність, песимізм або егоїзм.

ЖУРНАЛІСТ. І які риси ти хотів би бачити у своїй подрузі?

МАРКО. Ну, так, я шукаю інших рис. Це має бути мила, симпатична, вірна і приязна дівчина.

ЖУРНАЛІСТ. А що тобі не подобається в дівчині?

МАРКО. О! Я не люблю дівчат брехливих, гордовитих, заздрісних.

ЖУРНАЛІСТ. Гаразд, це всі мої запитання. Дякую, Марку.

ЖУРНАЛІСТ. А як називаєшся ти?

ХРИСТИНА. Христина Мартинюк.

ЖУРНАЛІСТ. Отож, Христино, які риси ти хотіла б бачити у своєму другові?

ХРИСТИНА. О! Я шукаю ввічливого, обачного, шанобливого й кумедного хлопця.

ЖУРНАЛІСТ. А чого ти не любиш у хлопцях?

ХРИСТИНА. Гаразд, я не люблю незібраних, безвідповідальних, агресивних або легковажних хлопців.

ЖУРНАЛІСТ. А які риси ти хотіла б бачити у своїй подрузі?

ХРИСТИНА. Тут я шукаю інших якостей. Я знаходжу дівчат щиросердних, енергійних, рішучих, оптимістичних.

ЖУРНАЛІСТ. І чого ти не любиш у дівчині?

ХРИСТИНА. Я не люблю, коли дівчина млява, нечесна, негречна чи претензійна.

ЖУРНАЛІСТ. Добре, це всі мої запитання. Дякую, Христино, що приділила мені час.

ХРИСТИНА. Нема за що.

ЖУРНАЛІСТ. Ви почули кілька визначень того, які риси хочуть бачити у своїх друзях учні школи «Берегиня». З вами був Ігор Роздобудько. До нових зустрічей!

с. 192, Вправа 71

Хто яку професію має?

Прослухай аудіотекст «Хто яку професію має?». Напиши порядковий номер кожного почутого речення біля малюнка, на якому зображено представника або представницю вказаної професії.

Один. Моя мати — механік.

Два. Моя тітка — медсестра.

Три. Мій дядько — кухар.

Чотири. Моя бабуся — інженер.

П'ять. Мій брат — фармацевт.

Шість. Моя братова — перукарка.

Сім. Мій двоюрідний брат — офіціант.

Вісім. Моя мати — програмістка.

Дев'ять. Мій дідусь — поштар (листоноша).

Десять. Мій швагер — пожежник.

Одинадцять. Мій брат-близнюк — робітник-будівельник.

Дванадцять. Моя небога (племінниця) — продавчиня.

Тринадцять. Мій тесть — лікар.

Чотирнадцять. Моя двоюрідна сестра — акторка.

П'ятнадцять. Мій зведений брат — ремонтник.

Шістнадцять. Моя свекруха — учителька.

Примітка. Повторити читання.

с. 194, Вправа 72

Опис світлини

Прослухай аудіотекст — «Опис світлини». Визнач членів родини — ім'я і родинний зв'язок, — а також усі деталі, які зауважиш.

Коли я перший раз прочитаю опис, запиши імена усіх членів родини.

Переді мною — світлина.

Пані в центрі світлини називається Мирослава Іванчук. Їй сімдесят п'ять років. Вона пишається всіма своїми дітьми, невістками, зятем й онуками. Її чоловік Богдан помер тридцять років тому. Вони мають п'ятьох дітей: чотирьох синів і одну дочку.

Позаду Мирослави — її дочка Зиновія та зять Степан Макаренко. Вони мешкають у Торонті. Степан був розлучений, а Зиновія — його друга дружина. Зиновія працює банкіром, а її чоловік Степан — сантехніком. Вони не мають дітей, але мають собаку Бровка і пташку Дзвінку. Певна річ, собаки і пташки на світліні немає.

Праворуч від Мирослави — її онук Марко, мій восьмирічний двоюрідний брат. Він — син Андрія Іванчука. Мій стрийко, Андрій, — бухгалтер, а його дружина, Олена, — медсестра. Вони мають ще двох дітей: десятирічну Марту й чотирирічну Дарку. Марта стоїть позаду своєї мами, Дарка — перед нею. Марко грає на гітарі, Марта й Дарка грають на піаніні.

Поруч із сім'єю Андрія — сім'я Володимира Іванчука. Він банкір. Перед моїм стрийком стоять стрийна Марія та дві мої двоюрідні сестрички — Іванка та Зорянка. Марія працює секретарем у школі в Moose Jaw, що в Саскачевані. Вона має кобилу, яка називається Чорнявка. Іванці чотирнадцять років. Вона полюбить читати, грати в бейсбол і баскетбол. Вона старанна й любить займатися спортом. Її сестра, Зоряна, має вісім років. Вона любить музику; вона грає на органі. Вона має двох сіямських кицьок.

Перед Мирославою — мій брат Юрко. А я — позаду бабці. Мене звати Рома. Романюк — прізвище мого дідуся по материній лінії. Я подібна до батька. Мені тринадцять років. Я не люблю займатися спортом, але люблю дивитися спортивні передачі. Я завжди вивчаю спортивну статистику. Моєму братові вісім років. Улітку він грає в гольф, а взимку — в хокей. Мої батьки називаються Петро й Ореста Іванчуки.

Моя мама стоїть поруч із татовим швагром Степаном. Мій тато — другий син Мирослави й Богдана. Тато — банкір, а мама — продавчиня. Вони дуже товариські. Вони дуже люблять забави!

Поруч із моїм батьком — його старший брат, Михайло. Михайло одружений з Ольгою. Стрийко працює заступником директора школи, а стрийна — консультанткою. Вони мають двох доньок: дев'ятирічну Тетянку й семирічну Юлю. Мої двоюрідні сестрички займаються плаванням, лижним спортом і грають на піаніні. Михайло грає на трубі, а Ольга співає. Усією сім'єю вони плавають на байдарці (каяку).

Це музикальна й спортивна сім'я. Вони не мають домашніх тварин, тому що в Ольги на них алергія.

Це вся родина Іванчуків! Родина — нівроку, чи не так?

Тепер я вдруге прочитаю текст і дам тобі змогу записати всі родинні зв'язки.

...

Я прочитаю текст в останній раз. Запиши всі деталі про членів родини, які зауважиш.

...

Додаток Г

Зміст
(детальний)

Зміст

ЧАСТИНА I

1. Вступ	5
1.1 Правопис сучасної української літературної мови та толерантність	5
1.2 Теми підрозділів	6
1.3 Звернення до вчителів	7
2. Очікувані навчальні результати	8
2.1 Стандарт Основного практичного завдання	8
2.2 Загальні та спеціальні очікувані навчальні результати	8
2.3 Бажані висновки учнів	16
2.4 Важливі запитання до розділу	16
2.5 Вивчення мови, вживання мови і загальні навчальні стратегії	17
3. Докази досягнення очікуваних результатів	19
3.1 Основне практичне завдання.	
Готуємо сторінки для веб-сайту	19
3.2 Суть виконання Основного практичного завдання (ОПЗ).	
Готуємо сторінки для веб-сайту	19
3.3 Ситуація	20
3.4 Комунікативне та практичне завдання	20
3.5 Вимоги щодо сторінок веб-сайту	20
3.6 Додаткові форми і вправи до Основного практичного завдання (ОПЗ) ..	22
3.7 Самооцінювання	26
1.4.1 Перегляд власних цілей та оцінювання досягнутого	26
1.4.2 Самооцінювання рівня володіння українською мовою	26
1.4.3 Самооцінювання моєї праці над цим розділом	26
1.4.4 Самооцінювання моїх навичок	26
1.4.6 Листок самооцінювання застосування навчальних стратегій	26
1.4.7 Культурна самосвідомість	26
4. Оцінювання	27
4.1 Критерії оцінювання Основного практичного завдання.	
Готуємо сторінки веб-сайту	27
4.2 Додаткове пропонуване оцінювання	30
5. Навчальні ресурси	32
5.1 Ресурси із серії «Будьмо!»	32
5.2 Додаткові матеріали з інших джерел	32
5.3 Матеріали для ознайомлення з навчальними стратегіями	33

ЧАСТИНА II

ПРОПОНОВАНА НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ	34
Вступне слово вчителів учням	35
Підрозділ 1. Я	36
Етап 1. Презентація	36
Етап 2. Пояснення	37
Етап 3. Практика	38
Вправи до Основного практичного завдання	
1.4.1 Перегляд власних цілей та оцінювання досягнутого	38
1.4.2 Самооцінювання рівня володіння українською мовою	38
1.4.3 Самооцінювання моєї праці над цим розділом	38
1.4.4 Самооцінювання моїх навичок	38

1.4.5 Самооцінювання моїх навчальних навичок	38
1.4.6 Листок самооцінювання застосування навчальних стратегій	38
1.4.7 Культурна самосвідомість	38
Вправи на збагачення словникового запасу	
2. Я і люди довкола мене	38
3. Який ти? Яка ти?	38
4. Підберіть слово. Антоніми і синоніми.	39
5. Як визначити характер за словесною реакцією?	39
6. Це все — обличчя!	39
7. Різноманітні зацікавлення.	39
8. Негативні та позитивні риси характеру.	39
Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане	
9. Чи практична ти людина?	39
10. Який вид спорту вам підходить?	39
11. Чи не бракує тобі винахідливості?	39
12. Чи ти оптиміст/оптимістка, чи песиміст/песимістка?	39
13. Розкішні прізвища.	39
Вправи для слухання	
14. Риси характеру	40
15. Впізнаєте мене?	40
16. Ваші вага і зріст	40
17. Які вони?	40
18. Грати «у» чи грати «на»?	40
Граматичні вправи	
19. Запитуємо та розповідаємо про вік.	40
20. Говоримо про вік. Уживання форм давального відмінка.	40
21. Скільки йому років? Скільки їй років?	40
22. Моя зовнішність. Який я? Яка я?	40
23. На кого ми схожі?	40
24. Уживання дієслів «подобатися» і «любити»	40
25. Уживання дієслова «подобатися»	40
26. Чим ти цікавишся?	41
27. Чим ти захоплюєшся?	41
Письмові вправи	
28. Твій характер і цінності	41
29. Дійсність і уява	41
30. Наші вподобання щодо зовнішності і характеру	41
31. Усе, що мені подобається...	41
32. Кожна людина — неповторна!	41
33. Розкішні українські прізвища людей довкола мене	41
34. Як визначити характер.	41
Ситуативні вправи для розвитку усного мовлення	
Вправа «Такий, яким ти справді є»	41
Вправа «Перша зустріч».	42
Вправа «Коло слів»	42
Вправа «Додай прикметник!»	43
Вправа «Хто це?»	43
Вправа «Побачення наосліп». Рольова гра	43
Вправа «Швидкісні побачення!»	44
Вправа «Зустріньте мене в аеропорту!»	44
Оцінювання	
35. Написати п'ятивірш	45
36. Написати власний життєпис	45
37. Аудіотест. Риси характеру та зовнішні прикмети.	45

Практичні мовні завдання-сходинки	
38. Читаючи колонку «Шукаю друзів»	46
39. Подати оголошення до колонки «Шукаю друзів»	46
Підрозділ 2. Мої друзі та однокласники	47
Етап 1. Презентація	47
Етап 2. Пояснення	48
Етап 3. Практика	48
Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане	
40. Друзі, яких ми вибираємо	49
41. Листування. Колонка «Шукаю друзів»	49
42. Словничок. Риси характеру	49
43. Характеристика дійових осіб літературних творів.	49
44. Цінності змінюються	49
Вправи для слухання	
45. Хто він — друг?	49
Граматичні вправи	
46. Якими є ваші друзі?	50
47. Різні типи людей	50
48. Відмінюємо дієслова!	50
Письмові вправи	
49. Мій товариш. Моя товаришка	50
50. Мої друзі	50
51. Чого я шукаю в другові чи в подрузі?	50
52. Мій приятель. Моя приятелька	50
53. Шкільні товариші минулого	50
Ситуативні вправи	
Гра «Хто ця дитина?»	50
Вправа «Опитування про улюблені заняття»	51
Вправа «Текстове повідомлення»	51
Вправа «Автобусна зупинка». Рольова гра	51
Оцінювання	
54. Опис інопланетної вчительки	52
55. Поетична присвята другові чи подрузі	52
56. Написати біографію друга або подруги	52
57. Опис ідеального друга або ідеальної подруги.	52
58. Складання аудіолиста	52
Практичні мовні завдання-сходинки	
Вправа «Я маю друга/подругу для тебе!»	52
Підрозділ 3. Моя сім'я	54
Етап 1. Презентація	54
Етап 2. Пояснення	55
Етап 3. Практика	55
Вправи на збагачення словникового запасу	
59. Як буде навпаки?	55
60. Хто який член сім'ї?	55
61. Генеалогічне дерево.	55
62. Розповідь про родину за генеалогічним деревом (1)	55
63. Розповідь про родину за генеалогічним деревом (2)	55
64. Стецюки!	55
65. Родинні зв'язки	55
66. Не помиліться в родинних зв'язках!	55
67. Робота моїх батьків	55
68. Яка в кого спеціальність чи професія?	56

69. Як ми проводимо вільний час. Улюблені заняття	56
70. Читайте запрошення та повідомлення	56
Вправи для слухання	
71. Хто яку професію має?	56
72. Опис світлини	56
Письмові вправи	
73. Родинна схожість	56
74. Моя родина і я.	56
75. Ідеальні люди довкола мене	56
76. Я і моє оточення	56
Ситуативні вправи	
Вправа «Вказівки для подання інформації для перегляду фотографії»	57
Оцінювання	
77. Тест. Чи я знаю родинні зв'язки?	58
78. Прикметники.	58
Практичні мовні завдання-сходінки	
79. Опис родинної фотографії.	59
Підрозділ 4. Моя школа	60
Етап 1. Презентація	60
Етап 2. Пояснення	60
Етап 3. Практика	61
Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане	
80. Перед іспитом.	61
Вправи для розвитку вмінь читати та розуміти прочитане	
81. Що пише юначка з Мюнхену про свій побут в Канаді	61
82. Моя школа найкраща, тому що	61
83. Українські поп-зірки також любили школу.	62
Граматичні вправи	
84. Де відбуваються шкільні заняття у вашій школі?	62
85. На Дні відкритих дверей у школі. Де що відбувається.	62
86. Участь у позашкільних заходах. Наші вподобання	62
87. Перевіряймо себе. Вислови, що вживаємо для позначення часу	62
88. Яке дієслово руху вибрати?	62
89. Дієслова руху. «Іти» чи «їхати»? «Ходити» чи «їздити»?	62
Письмові вправи	
90. Мій шкільний день.	62
91. Мій учорашній день.	62
92. Мої шкільні предмети	62
93. Ознайомтеся з нашою школою!.	62
Ситуативні вправи	
94. Портрет молодого покоління	63
95. Президентство	63
96. Проект. Клясний альбом	63
Оцінювання	
97. Молодь на Заході	65
98. По Україні у школі	65
99. Чи ви чули останні новини?	65
Практичні мовні завдання-сходінки	
100. Проект. Вітальна промова на Дні відкритих дверей.	65

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А. ДОДАТКОВІ ВПРАВИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

67

A-1 Тест на розуміння друкованого тексту. Родинні зв'язки	68
---	----

A-2	Відповіді до вправи «Тест на розуміння друкованого тексту. Родинні зв'язки»	70
A-3	Тест на письмове мовлення. Зв'язки родини Гайдуків	71
A-4	Тест на письмове мовлення. Зв'язки родини Гайдуків. Відповіді.....	72
A-5	Запитник представника/представниці агенції «Зірки майбутнього» для проведення інтерв'ю.....	73
A-6	Критерії оцінювання усних відповідей під час інтерв'ю представника/представниці агенції «Зірки майбутнього».....	74

ДОДАТОК Б. ВІДПОВІДІ ДО УЧНІВСЬКОГО ЗОШИТА ВПРАВ	76
---	-----------

ДОДАТОК В. ТЕКСТИ ДО ВПРАВ ДЛЯ СЛУХАННЯ	94
--	-----------

ДОДАТОК Г. ЗМІСТ (ДЕТАЛЬНИЙ)	103
-------------------------------------	------------

